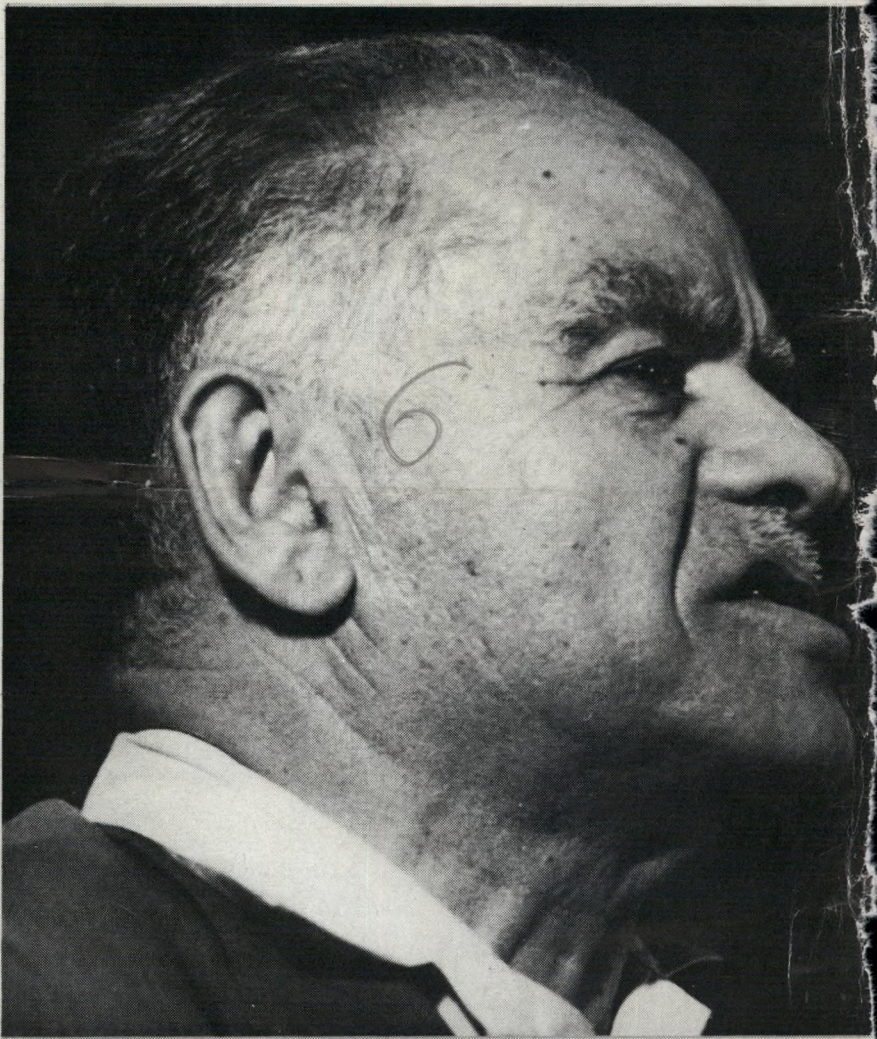
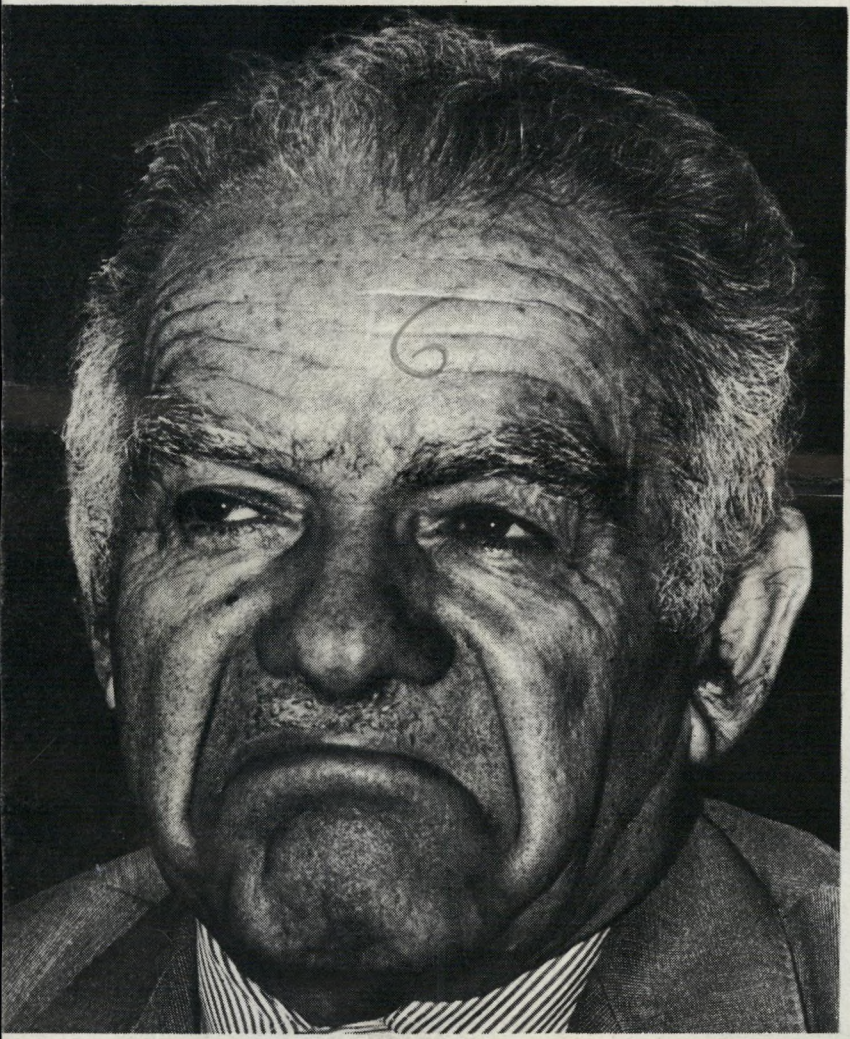

העולם הזה

מבוקש!

WANTED!

מונטנה קרירה

על אלימות החרדים (העולם הזה 18.6.86)

● המטרידים והמחבלים החרדיים חייבים לשאת במלוא האחריות הכספית על מעשיהם ולשלם את מלוא הוצאות השיקום על תחנות האוטובוסים שניזוקו. אין לראותם שונים מ'עברייני' רכוש אחרים.

● כדי שיהיה שקט במדינה, חייבים כל החרדים, המגנים מעשים אלה, להביא את המזיקים אל המישטרה, כדי שישפטו ויפצו את הניזוקים.

● פיצוי חייב להיות משולם גם על הטרחת המישטרה.

● ולבסוף — זה המיקרה הראשון בארץ שלאירתי פגע בבתי-כנסת, אבל הרבה בתי-כנסת בארץ נפגעו רווקא ביד רתיים — אותם שרצו להשתלט על ציבור המתפללים באותו בית כנסת, והפולקלור של בני-ברק מלא אירועים כאלה.

כדי לא להיפגע בפרנסתי, אני מסתפק בחתימה

ל"ם, בני-ברק

תשובה לשאלתה

על שאלתה של השר יעקובי בעניין דרום-אפריקה ותגובת ראש-הממשלה (העולם הזה 18.6.86)

בהעולם הזה נתפרסם כאילו סירב ראש-הממשלה להשיב לשאלתה של שרה-כלכלה והתיכנון, גר יעקובי, בנושא תגובת ממשלת ישראל על המתרחש בדרום-אפריקה.

ידיעה זו הינה מטעית ומטעה.

ראש-הממשלה השיב על השאלתה של השר, מזכירות הממשלה אף פירסמה על כך בהודעתה לעיתונות ביום 15.6.86.

נעמי הניג, דוברת משרד הכלכלה והתיכנון, ירושלים

קורא עם עיניים

על הסברו של הצלם דויד גורפינקל מדוע העדיף את מיקצוועו על זה של עיתונאי (העולם הזה 18.6.86)

אני מקווה כי דויד גורפינקל יודע למקד את הערשה שלו יותר טוב מאשר הוא מנתח עניין. כיצד עלה בדעתו כי מלאכתו של צלם קלה ממלאכתו של עיתונאי? ואני לא מתכוון רק לציון הקילוגרמים שצלם טוב חייב לסחוב על גבו בכל עת. הלא כדי לצלם את התצלום הטוב, שיהיה, כריבירי האימרה, "שקול כנגד אלף מילים" צריך הרבה יותר מאמץ, מחשבה ותיכנון מאשר לכתוב אלף מילים.

אני לא צלם, אבל יש לי עיניים.

אהרון ערב, תל-אביב

גורפינקל! גורפינקל! על צלמת בשם ענת סרגוסטי כבר שמעתי? איך עתה יכול להשוות בין עיתונאי/צלם?!

ללא ענת סרגוסטי ומצלמותיה בליל גשם כבבש אשקלון, כיצד היתה מתפרסמת פרשת רצח חוטפי האוטובוס, על כל גילגוליה? ואם עיתונאי היה כותב את התחקיר המעמיק והיסודי ביותר בפרשה, האם זה היה שקול כנגד תצלום שחשף את העניין חד וחלק?

ציון קרביץ, תל-אביב

פנטזי חרמון

על הטענה החדשה שהעלה שימיון חרמון, בעת העירעור על הרשעתו לפני בית-הדין הפלילי (העולם הזה 18.6.86)

פנטזי לא רע בשביל רוצח שגדון למאסר-עולם. חכה עד שאחיד, שבחייך וזכה מכל אשמה, הולך לעולמו, ואז תגיש עירעור עם טענה מקורית: המנוח הוא הרוצח. הוא, באמת, כבר לא יכול להכחיש כלום. ליאורה מולד, רמת-גן

מילים

על התעתיק הנכון לשמותיהן של בירות ערב (העולם הזה 25.6.86)

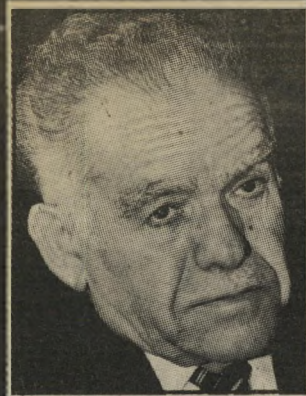
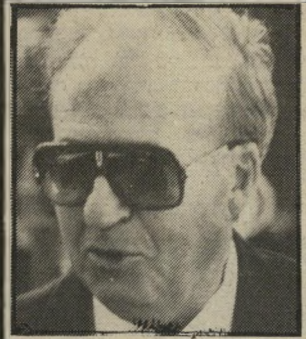
הקורא היימן צריך להיות אדם מאושר. אין לו ראגות אחרות בחיים חוץ מהתעתיק הנכון של שם בירת ירדן. מה שמדאיג אותו זה שאותה בירה קרויה בעברית רבת-עמון והעולם הזה מתעקש לכתוב עמאן.

אז מה? למי זה איכפת? למי זה מזויז? לי, למשל. (המשך בעמוד 4)

חקירה עכשיו!

ראש-הממשלה נתן את ההוראה לרצות, וראש השב"כ דאג לביצועה. באתר-הקרב — זאת בדיוק הסיבה להתנגדות לחקירה ממלכתית. וזאת גם בדיוק הסיבה מדוע היא דרושה מיד ● מה קרה לשימיון פרס? מדוע הוא הסתבך בצורה כליכך בלתי הגיונית בפרשה, והזכיר לכולם את הבדיחות על "כן ולא"? ● הפרופילים של חמשת ראשי השב"כ, המעורבים בפרשה ● מוקיון בנעלי היועץ המישפטי.

בלתי חוקי בעליל!

ראש השב"כ מוען כי פעל בסמכות וברשות. אם אכן פעלו אנשי השב"כ בסמכות, תוך כדי מילוי הוראות, אין הם חייבים כלל בפלילים. לכן, לפנייתם לנושא המדינה בבקשת חנינה, יכולה להיות רק משמעות אחת: ההוראות שקיבלו, ושביצעו, היו בלתי חוקיות.

8 7 6 5

המילחמה שאחרי המילחמה

הקרב המסוכן והגדול ביותר בחייו של איתי שילוני (בתצלום), קצין בשרות-חובה בגולני, התרחש במערב ביירות, אחרי שבאופן רישמי הסתיימה המילחמה. לכן על מצבת חבריו, שנפלו שם, סירב הצבא לרשום "נפל במיבצע שלי". איתי שפירסם ספר ראשון על עולמו של חייל קרבי בלבנון, מספר בראיון חושפני לאורי אבנרי על חוויות הקרב, על האופן שבו השפיעו עליו שיקרי המנהיגים, ומתוודה: "מי שירצה להוציא אותי למילחמה נוספת, יצטרך להתגבר קודם כל על מחסום איהאמוני".

פאשלות דאשתקד

ראשי המערך התכנסו לדיון סודי ביותר, לתיכנון המערכה נגד הליכוד. פאשלה א': פרוטוקול הישיבה נשלח בטעות לאחד משרי הליכוד. פאשלה ב': השר מהליכוד לא קרא אותו במשך שנה שלמה. מי צריך להתבייש יותר?

העוקרים ברינה

תושבי הכפר מיריה זכו לביקורם האכזרי של נציגי הסיירת הירוקה, שעקרו וכרתו עצירות. העצים הצעירים ניטעו מחדש, ברינה, בהר-הרצל, והפעיל הכדורי, שיצא להפגין נגד העוול, נעצר לארבעה ימים ללא צו של שופט.

מחכים לאמיל זולא

חיב שולמית אלונה, הד מתארת במדור דיעה אחרת: גם הנשיא הצ' טרף למאמין לשבש הד ליכי מישפט וחקירה מתי יקום לנו אמיל זולא משלנו, שינער את המערכת וי שוב ייהפך המישפט למישפט?

הפרקליטות השכנות

לפנינה דבורין, מפרק-ליטות מחוז תל-אביב, היה מזל: כל הפושעים המעניינים את התיק שורת ביצעו את מע- שיהם בתחום הסמ- כות שלה. אבל באותו הבניין עצמו פועלת גם פרקליטות מחוז המרכז, שבה עובדות עדנה ארבל, הלנה ביילין (בתצלום) ונורית שניט.

תרגילי ניצן

עומרי ניצן, המנהל האמנותי של תיאטרון הבימה, טילפן במפתיע אל המחזאי יוסף מונדי והזמין מערכון קצר נגד הגזענות. בחינם, כמובן. מה גילה אחריכך מונדי, מי יכתוב מערכון ומה היה התרגיל של ניצן.

משל יריחו

לפני כעשר שנים עורר המחזה מושל יריחו התרגשות רבה בתיאטרון המימי סדי. הפעם חוזרת ההתרגשות, במהדור רה אחרת. המושל כמשל, העיר הכבושה כמשל.

בדרך אל המלכות

אלין פרץ (בתצלום), בעלת השיער השחור, היא אחת המועמדות הסופיות בתחרות מלכת המיס, לצידה בעמודים, מצי- גות עצמן השבוע: סיגל סיגטי, לואיז עמר וסיגל מוסינגר.

רחל המרחלת מדווחת:

הפרופסור מיכאל ברונז: אשת חברו הטוב מס' 1, ואשת חברו הטוב מס' 2 ● שיטת-הענוגות מונוציה לכתבים: איך התלבש הפרופסור מיכאל סלע, מה אכלה רעיתו שרה, מה עשו מרדכי מאיר ומזכירתו אורה בהרב, ואיך שלטה בכולם, ביד רמה, בעלת היאכטה ויויאן ● רונת ברודי לא מתחתנת עם ג'ק צימרמן ● סינצי מור (בתצלום) תייצג את ישראל כהוגלותו ● האמהות שכרד: ורדה נוגה, כרמלה זילברמן, ירדנה ארזי, גידי מוס-ניר ונעמי סנדרסון ● הילל דודאי מנחם גרושה.

הפקר בשוודיה

הנער שהחליט כי הוא רוצה בכל ליבו ובכל מאודו להיות נערה, הזוג המודאג מן הב- גידות אצל חבריו והישראלית שחברותיה אומרות לה כי זכתה מן הפקד בשוודיה.

לילות ישראל — סודותיו	המפלאים של הגזר
24	דף חדש — האשה הראה
26	הכלים השמנים
28	הורסקופ — הבית של אבא ואמא
32	תשבין — בכור אדם (3 אותיות)
34	הכל הולך — תיקון הטעות של הפסל
36	תמרורים — השר מבגדאד והנגר ממארוקו
39	שידור — המנהל נוקם ונוטר
40	רחל המרחלת — אהבות הפרופסור והלידות שבדרך
42	קילנע — הסופרגיסטיות והפריגידיות

המדורים הקבועים:	מיכתבים — 100 מילים לשלג
3	איגרת-העורר — החלטה לא קלה
4	הנדרן — מישפטי, ממלכתי ומוסמך
5	במדינה — מילאתי רק פקודות?
8	תשקף — בנימין זיגל לפוליטיקה?
10	יומן אישי — האיש שרק נתן
11	אנשים — המכונית הצנועה של שרה-מישטרה
12	ראיון — עם איתי שילוני
14	בעל הספר הראשון של חייל קרבי על מילחמת הלבנן
18	מה הם אימרים — בגין הורה לממן את הפקת שואה?
21	גם זה וגם זה — הצחקתם אותי!

מכחבים

אפס:אפס. אבל באמת

על השפעתם הדמוגרפית הצפויה של מישחקי גביע העולם על אוכלוסיית ישראל (העולם הזה 25.6.86). כפי שרחל המרחלת מרדחת, עשה מישחקי בראזיל-צרפת שמות בחגיגת הברמיצווה של רון סטשק, כאשר כל המלצרים, וגם רוב האורחים הגברים, רצו לראות את המישחק בטלוויזיה. אבל האם חשב מישחקי איוו ירידה במספר חגיגות הברמיצווה צפויה בעוד 13 שנים ותישע? עה חודשים, בהתחשב בכל הגברים שבילו את לילותיהם ליד הטלוויזיה במקום ליד נשותיהם? **מנשה קוצק**, רמת-השרון

פנינים במישבצות

על האפשרויות ההשכלתיות הגלולות מות בתשבץ העולם הזה.

(המשך מעמוד 3)

זה נוגע כמו השלג ראשקד, או ליתר דיוק, כמו העובדה שלאסקימו בצפון יש בערך איוו 100 מילים שונות למושג שלג. אז שיהיו לבירת ירדן שתי מילים.

כל אחד והמילים שלו.

אהרון הדרי, נתניה

יפה בת יפה

על הייחוס המישפחתי של צעירה יפה (העולם הזה 25.6.86).

הבאתם תצלום של טלי יעקובסון היפה (ממסיבת בירה בתל-אביב) והקפתם לצייץ כי היא בתו של איש-עסקים ונכדתו של בכיר לשעבר במשרד-הביטחון (ליתר דיוק, יוסף יעקובסון, סגן שר-הביטחון לאספקה במלחמת העצמאות). אכל משום מה שכחתם להזכיר את אמה של

העולם הזה, שבועון החדשות הישראלי ♦ המערכת והמינהלה: תל-אביב, רחוב גורדון 3, טל. 03-232262/3/4. תאריך: 136 ♦ העורך הראשי: אורי אבנרי ♦ עורך-מישנה: רוב איתן ♦ עורך תכנית: יוסי שנון ♦ רבות מערכת: ענת סרגוסטי ♦ עורך ביותב: גיורא נוימן ♦ צלמי מערכת: ציון צפריר, צבי מל ♦ עורך דפוס: יפתח שביט ♦ ראש המינהלה: אברהם סיטון ♦ מחלקת המודעות: רפי זכרונני ♦ המרל: העולם הזה ♦ בע"מ ♦ הדפסה: הדפוס החדש ♦ בע"מ, תל-אביב, רחוב חומה ומגדל 2 ♦ הפצה: גר" בע"מ, תל-אביב, רחוב יד חרוצים 7, טל. 377056.

קליא ירי.

להיות עורך-עיתון פירושו לקבל החל-טות. מה לפרסם, איך לפרסם, מה לא לפרסם. בשבוע שעבר היה עליי לקבל כמה החלטות קשות במיוחד.

החלטת אחת נגעה ליוסף חריש, היועץ המישפטי החדש לממשלה. לא היו לי הרבה אשליות לגבי חריש. הוא הסכים לקבל עליו את התפקיד בנסיבות המטילות צל כבר עליו. הוא ידע כי יצחק זמיר הורה למעשה בשיא של פרשה, מפני שהשילטון רצה לשבור את שילטון-הצדק ושילטון-החוק, שומיר היה נציגם המובהק. היה ברור שמי ששלף אותו מאלמוניותו, ושמינה אותו לפתח לתפקיד רם זה, רצה להשתמש בו כבמכשיר כדי לבצע מעשה-הנבלה מישפטי.

משום-כך התחילו כמה עיתונאים לתקוף את

ברק החזק ונחוש-ההחלטה. זמיר בוודאי הצדיק את האשראי הזה מעל לכל הציפיות. אמרנו בליבנו: אולי בכל זאת? אולי גם חריש? הגליון האחרון של העולם הזה היה אמור לחופיע, כמו בכל שבוע, ביום השלישי לפנות ערב. כמה שעות לאחר מכן היה על יוסף חריש לקבל את החלטתו בעניין הקירת הפרשה. זה היה עיתוי מביך במיוחד. היה ברור לנו שחריש לא יתייצב מול השילטון. אבל אולי בכל זאת? האם מותר לגנות אדם לפני שהספיק לפרסם את החלטתו?

התלבטנו קשה, ולבסוף אמר העולם הזה (במדור במדינה/פרשות): "יוסף חריש בוודאי יודע כי הוא יכול לאבד את עולמו או לקנותו ברגע אחר. החלטה נכונה תבייש את כל מי שוילולו בו, בגלוי או כסתר. החלטה בלתי-נכונה תהרוס את מעמדו לכל תקופת-ההנהגה". כמה שעות לאחר הופעת הגליון שהכיל את המילים האלה, איבד יוסף חריש את עולמו לצמיתות.

מיכתב הנבלה

החלטה קשה עוד יותר נגעה למיסמך הניבו של חיים דרוקמן על דורית בייניש. אני מניח שלא היינו העיתון היחיד במדינה שהשיג את המיסמך הזה. בכל המערכות התלבטנו, ולסוף החלטנו שלא לפרסם אותו כלשוננו, אלא רק לדבר עליו, סתור-סחור.

במיקרים כאלה אנחנו נוהגים לפי מצפוננו והבנתנו, על פי שיקול-דעתנו התופשי. אך ההחלטה לא היתה קלה: שאלנו את עצמנו: מה יגרם עוול גדול יותר לדורית בייניש ולראובן חזק — שהמיסמך יפורסם, והעולם כולו יעמוד על הניביות המבצבת מתוך כל מילה בו, או שהוא יישאר גנוז, וחרושת-השמועות תעבוד יומם ולילה ותמציא רכילות?

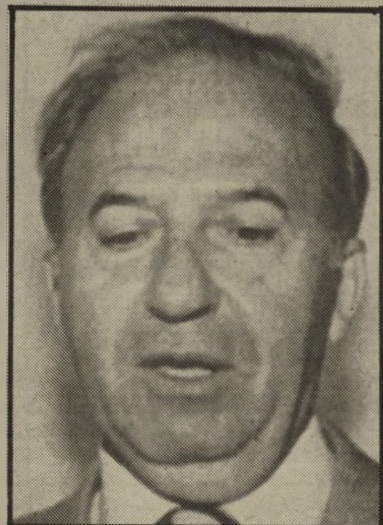
אנחנו מעריכים את שני האנשים שמדובר בהם. בייניש וחזק מילאו שניהם, כל אחד על מישמרתו, תפקיד מרכזי בחשיפת הפרשה והטיפול בה. האומה כולה חייבת להם תודה. החלטנו כי גם מבחינתם מוטב לפרסם את המיכתב.

שאלנו את עצמנו גם זאת: שמא אנחנו עושים בעצם את מבוקשו של הנבל, כאשר אנחנו מפרסמים את דבריו ברבים? החלטנו שלא כן. חרושת-השמועות שירתה את מטרתו. הפירסום הגלוי, פתחת מורדת מוגלה זו, יזכו אותו בבז שהאז ראוי לו.

ובעיקר: מה טוב למדינה? מה טוב לשילטון הצדק? לא היה לנו כל ספק: טובת-הציבור מחייבת את הפירסום. ועל פי מסקנה זו נהגנו.

לא בלב קל. אך בביטחון מלא שזהו אכן ההחלטה הנכונה.

דא.א.א.

יועץ חריש
צל כבד

חריש כבר עם מינויו, לגנות אותו, לזלזל בו וללעוג לו.

הספקות גברו כאשר התחיל חריש לחייך לתיקשורת. להפליט מפיו זרם בלתי-פוסק של פטורים ואימרות-חל, כשהוא מדרוש-עונג בלב סערה שהיא בנפש המדינה.

אולם החלטתי שלא לתקוף אותו. העולם הזה האמין מאז ומעולם שכל אדם חדש בתפקיד מגיע אשראי. אולי יש בליבו מחשבות חבויות. אולי הוא יגדל בתפקיד ויתעלה מעל לעצמו. אולי יש בו כוחות גנוזים. שלא נראו קודם לכן. לפני הרבה שנים הענקנו אשראי ללוי אשכול, כאשר בא במקום דוד בן-גוריון. בגלל אותם הנימוקים נתנו אשראי לשימרון פרס, כאשר נכנס לתפקידו לפני קרוב לשנתיים. חרף כל הדברים שאמר עליו העולם הזה כמשך שנות דור. מאותה הסיבה גם הענקנו אשראי ליצחק זמיר עה היכנסו לתפקידו. אף כי רבים סברו שהליכוד בחר ביועץ חלוש ורכרוכי, אחרי אהרון

טלי יעקובסון

יפה בזכות עצמה

רינה יעקובסון

כל שבועיים אני ניגש לתשבץ של העולם הזה בתערובת של השתעממות והשתוממות. השתעממות — על הרמזים החיוניים כנראה ככל תשבץ, כדי למלא מישבצות עקשניות (מילת-ברירה — שתי אותיות; אות-ניצחון — שתי אותיות).

השתוממות — שעם כל ידיעתי בלשון העברית, אני תמיד לומד משהו חדש ומעניין מן התשבץ של העולם הזה. **זאב קיפר**, מיסר

יתרון הנשים הבשלות

על מלכות-המים ומלכות החבור הגבוהה (העולם הזה 25.6.86). הדיווח בלילות ישראל (היפהפיות על המי יוצאות לדרך). בו מסופר על מיפגש-המועמדות לתואר מלכת-המים '86 בפאב האסם בתל-אביב מופיע, אומנם. בגליון האחרון של העולם הזה לפני הדיווח ("א"י היקרה") על נשף-הקידוש ארץ-ישראל היפה במלון הילטון. אבל זה לא אומר שכל הקורם זוכה.

עיון מדויק בתצלומים בשני העמוד הראשונים ובשניים שלאחריהם הביא אותי למסקנה שלנשים הבשלות של ארץ-ישראל היפה יש כמה יתרונות על הצעירות היפהפיות, החותרות לכתר מלכת-המים.

דוד יוסקוביץ, תל-אביב

שמואל, סמואל, העיקר שהלך לו

על איל-הקולנוע סם גולדווין, שהת-פועל מן הקשר בין המזל האסטרולוגי שלו לסמל המישחרי של חברתו (העולם הזה 25.6.86).

הקורא יקיר לא היה צריך להתפלא כל-כך שסם גולדווין, בן מזל בתולה, העמיד פנים שהוא בן מזל אריה. מי שמכיר את הביוגרפיה של היהודי הרוסי הזה, שעשה את הקולנוע באמריקה (וגם את המיליונים שלו), וזכר כי גם על שמותיו הוא לא הקפיד במיוחד.

הוא נולד כשמואל גלפיש, וכאשר הגיע לניו-יורק שינה את שמו לסמואל גולדפיש וכאשר נחת, לבסוף, בהוליווד, הוא כבר קרא לעצמו סם גולדווין.

אגב, את הכסף הכבד הראשון שלו, שבעורו הקים את האמפריה הקולנועית הראשונה באמריקה, הוא עשה כסוכן נוסע, ממכירת כפפות לגברות.

אמנון גוטקיין, ירושלים

שבע מי יודע

על מיספר המתחרים על ראשות עיריית באר-שבע, נוכח פרישתו של אליהו נאווי (העולם הזה 25.6.86).

בסך הכל יוצאים תושבי באר-שבע מן העסק די בזול, רק שלושה (זילברמן, כרמל, סגן) אוהזין בעיר. הלא לפי שמה של בירת הנגב מתבקש שלפחות שיבעה יאחזו בה.

וכבר היו דברים מעולם: כאשר ירדו הפליש-תים לחייו של אברהם אבינו, שחפר באותו מקום באר, מיהר אברהם וניקש ממלך הפלישתים (אבימלך) ליטול ממנו שיבעה כבשים, כעדות ל-כך שהוא, אברהם ולא הפלישתים, חפר את אותה באר.

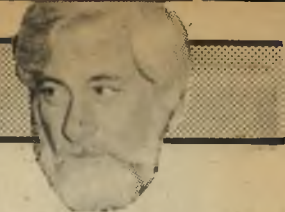
ולזכר שוחר שיבעת הכבשים אכן נקרא המקום באר-שבע (ראה ספר בראשית).

סוזי בק, אשדוד

הידיים

על הכידון

מצוטטי העולם הזה הצטיינו מאז ומתמיד בניתוח קולע של עניין ומצב. כפי שאפשר היה גם לקרוא בגליון העולם הזה שהופיע הש-בוע לפני 25 שנה: ● וכך אמר, אותו שבוע, ח"כ מפ"ם יעקב חזן, על תנועת החרות: "חרות משלה לאופניים. היא יכולה לעמוד רק כשהיא מתקדמת. ברגע שהיא נעצרת, היא מתחילה ליפול".

ייקוב הדין את ההר. איש לא יעמוד בפניו

ועדת חקירה!

(ה) ההוראה היתה בלתי חוקית. נותן ההוראה בדרך הממשלתי, מעביר ההוראה (ראש השב"כ) ומבצעי ההוראה שותפים כולם לפשע מלחמה. על פשעים מסוג זה הוצאו מנהיגים וקצינים להורג בנירנברג.

(ו) בפעולה אירעה "תקלה": הצלמים הנציחו את החוטפים לפני רציחתם, וכך התגלו הרבנים.

(ז) אחרי מעשה הדין ראש השב"כ את אנשיו להעיד עדות שקר לפני שתי ועדות ממלכתיות (ועדת זורע וועדת בלמטון). כך הפילו בפח את האלופ יצחק מרדכי.

אין שמיץ של ספק שכך תקבע ועדת החקירה, וכל המתנגדים להקמתה יודעים זאת היטב.

אם כן, לשם מה צריכה לקום ועדת חקירה? אם רק תאשר את אשר ידוע לנו ממילא, לשם מה היא נחוצה? היא דרושה כדי לקבוע דברים בצורה מישפטית, ממלכתית, מוסמכת.

זהו ההבדל בין קביעה עיתונאית וקביעה מישפטית. בין דיברי אנשים פרטיים ודיברי המוסד המישפטי הממלכתי. בין רדיפת הצדק כידי פרטים ובין שילטון הצדק במדינה. הצדק צריך להיעשות ולהיראות.

וכבר אמר השופט: צדק שאינו נראה, כאילו לא נעשה. ראית הצדק היא הקובעת במדינת החוק. לכן דרשנו והשגנו ועדת חקירה ממלכתית לבדיקת הטבח בצברה ושאלתא, שקבעה את העובדות בצורה סופית ומוסמכת. על מסקנותיה אפשר להתווכח. אבל לא הן חשובות. חשובה קביעת האמת.

לכן דרשנו, ונמשיך לדרוש, הקמת ועדת חקירה לבדיקת מילחמת הלכנון כולה. לכן אנו דורשים את הקמתה של ועדת חקירה ממלכתית בפרשת השב"כ.

חוק ועדת החקירה הוא אחד החוקים החשובים ביותר שהתקבלו אי פעם במדינת ישראל בעניי. הוא החוק החשוב ביותר שהשתתפתי בקבלתו ככל 10 שנות כהונתי בכנסת.

לחוק זה יש היסטוריה, הנוגעת מאוד לענייני שלפנינו: דויד בן גוריון תבע להקים "ועדת חקירה מישפטית" כדי לבדוק מי נתן את ההוראה לבצעו העסקיניש הישראלי במצריים.

ראש אמ"ן, בנימין ג'יבלי, טען שקיבל את ההוראה מפי שר הביטחון, פינחס לבון. זה הכחיש. היתה ועדת בדיקה סודית, וג'יבלי הוחשד בכך שהדיח עדים לעדות שקר כדי להוכיח את צדיקתו.

תביעתו של בן גוריון למינוי ועדת חקירה מישפטית נדחתה — בין השאר מפני שאז לא היה קיים חוק כזה. על ענייני זה נפלה ממשלת ישראל פעמיים, ופרש בן גוריון מהשילטון וממפלגתו.

אחד האנשים שתמכו בדרישה הנמרצת לוועדת חקירה היה סגן שר הביטחון שימרון פרס, שפרש גם הוא מן הממשלה ומן המפלגה על רקע זה.

רבים מאיתנו התנגדו לדרישת בן גוריון, מפני שלא האמנו בכנותו. ראינו בה חלק ממערכה לערער את השילטון הדמוקרטי ולבסס שילטון יחיד, בעזרת "נערי הצד" שלו, ופרס בראשם. אחד המתנגדים היה יעקב שימשון שפירא. אבל היו לו לבטים קשים בעניין זה, ועם התמנותו כשר הביטחון יזם את חקיקת החוק הקיים למינוי ועדת חקירה מישפטית, חוק לתיפארת.

בחוק יש הגדרה ברורה הקובעת מתי, כאילו מצבים ולאילו נושאים יש להקים ועדת חקירה: "עניין שהוא בעל חשיבות ציבורית חיונית אותה שעה".

אם אי פעם היה נושא, אשר מתאים להגדרה זו בדיוק, הרי זה פרשת השב"כ.

עוד בעת הדיון על הצעת החוק של שפירא עמדתי על עקב אכילס שלה. מטירת זכות ההחלטה הבלעדית של הקמת ועדת חקירה בידי הממשלה.

לכן הגשתי הסתייגות, שנוסחה על ידי אמנון זיכרונ'י. 1. ראו הכנסת, או הממשלה, או בית המישפט העליון בהרכב מיוחד של חמישה שופטים, ולאחר שהוגשה עתירה תאמימה, שיש צורך לברר עניין בעל חשיבות ציבורית חיונית, רשאי כל אחד מן הגופים הנ"ל להחליט על הקמת ועדת חקירה שתחקור בעניין...

להנמקת ההסתייגות אמרתי דברים, שיכולתי לחזור עליהם מילה במילה: "לגבי השאלה מי יחליט (על הקמת ועדה) — כאשר מסכימים כי ההחלטה על כך נתונה בידי הממשלה, הרי למעשה מרוקנים את החוק הזה מעיקר התוכן שהיינו רוצים לראות בו. שהרי כמעט כל דבר השנוי במחלוקת, הטעון חקירה לטהור האווירה הציבורית — מעוניינת הממשלה שלא ייחקר".

ההסתייגות נדחתה, כמוכן. כל מי שהצביעו נגדה יכלו השבוע להכות על הטא.

חקירה צריכה להיות. ועדת חקירה ממלכתית צריכה לקום. בלעדית, לא יהיה מנוח.

הרם זועק אלינו מן הארמה.

המיעוט הוא המשמיץ את קול המצפון, כשאינו פוסולארי. הרוב בא אחרי. לאי פעם באיחור, ורושם את דיבריהם של אנשי המצפון בספריהם.

חקירה צריכה להיות. ועדת חקירה ממלכתית צריכה לקום.

וזהו דרישה שאין לעמוד בפניה. ולא מפני שצריכים להעניש את העברייני. זה אינו חשוב כלל.

אברהם שלום, ראש השב"כ, הגדיר את עצמו כעברייני. הוא חרץ את דינו בעצמו, כאשר ביקש את התנינה, על פי הסעיף בחוק הקובע כי "לנשיא המדינה נתונה הסמכות לחון עבריינים".

ומכיוון שלא פירט על איזו עכירה בדיוק הוא מבקש חנינה, הוא הרשיע את עצמו ככולן: רצח, שותפות לרצח, קשירת קשר, הרחה לעדות שקר, ועוד כהנה וכהנה.

האם היתה החנינה חוקית או בלתי חוקית? זה חשוב, אך לא זהו הדבר הקובע. שהרי איש אינו מבקש להטיל על אברהם שלום עונש נוסף. התפטרותו, בנסיבות אלה, תוך הרשעת עצמו, היא עונש הולם.

החנינה אינה נוגעת לחקירה. ובוודאי שאינה מונעת אותה.

חקירה צריכה להיות. ועדת חקירה ממלכתית צריכה לקום. ולא מפני שהאמת אינה ידועה.

האמת ידועה. עצם התנגדותם של המעורבים בדבר מוכיחה אותה. התנגדותם, שקרנותם, התבינותם, התחבטותם, התחבטותם — האם יש הוכחות טובות מאלה?

הם הרי לא היו מתנגדים להקמתה של ועדת חקירה ממלכתית בלתי משוחרת. אילמלא היו בטוחים שהיא תגיע למסקנות אלה: (א) ראשיה ממשלה, יצחק שמיר, הורה לורועות הביטחון שלא לקחת עוד שבויים בעת היתקלות עם "מחבלים", אלא להרגם בו במקום.

שמיר, שהיה בעבר מעורב במקרי ההרג ללא דין ומישפט, אימץ לעצמו את שיטתו של אריאל שרון, כפי שהופעלה ברצועת עזה — הרג כל השבויים, תחת הסיסמה "לא לוקחים שבויים".

(ב) ההוראה נמסרה לשב"כ ולשאר כוחות הביטחון, והם פעלו על פיה בכל המיירים.

(ג) בעת ההשתלטות על האוטובוס בקו 300, ניתנה למסתערים ההוראה להרוג את כל "המחבלים". ההוראה ניתנה על ידי הרמטכ"ל, משה לוי, שנכח במקום. המסתערים לא יכלו לבצע את ההוראה, מפני שלא זיהו בביטחון שני חוטפים.

(ד) שני החוטפים האחרים נהרגו בידי השב"כ אחרי שנחקרו ונקבעה זהותם. ההוראה לכך ניתנה על ידי אברהם שלום, ראש השב"כ, שנכח במקום בחברת הרמטכ"ל ושר הביטחון משה ארנס.

חקירה צריכה להיות. ועדת חקירה ממלכתית צריכה לקום.

וזהו דרישה כה מובנת מאליה, כה הכרחית, עד כי אין מנוס ממנה. אם ינסה השילטון לעמוד בפניה ולסכלה, יטואטא השר לטון ממקומו — או שייגרם למירקם המדינה נזק שלא יהיה ניתן לתיקון.

הדרישה לוועדת חקירה ממלכתית פורצת מלב ליבו של הציבור. חוש הצדק שלו תובע זאת, שאיפתו לגילוי האמת ולעשיית דין.

ייתכן שאין לכך שום מקור רציונאלי. ייתכן שחוש הצדק, השאיפה לאמת ולדין הם גורמים בלתי רציונאליים, בלתי הגיוניים.

אך אינו לו לשליט המתעלם מהם! ואינו לו לשילטון המעמיד את עצמו כמחסום בדרכם!

ה שאיפה לצדק, לאמת ולדין מצינים את הטובים שבעמים. אל נתייחר ואל נטען כי אנחנו העם היחיד בעולם הנושא בליבו שאיפה זו.

אך הדרישה הזאת עוברת כחוט השני בתולדות עמנו. היא מהדהדת בדפי ההיסטוריה שלנו. מאז ימירקם ועד עצם היום הזה. היא הבסיס למיתוס הלאומי שלנו.

שמיר ופרס הם גמדים לעומת הגיבורים הלאומיים שלנו, שניסו לעמוד בפני הדרישה הזאת, ולא יכלו לה. דויד המלך בפרשת אוריה החיתי. אחאב, אולי הגדול שבכל מלכי ישראל, בפרשת נבות הירזעאלי. גדולי ההיסטוריה העברית אשר חטאו ונענשו.

שני צעירים ערביים, שיצאו לחטוף אוטובוס, נשבו ונרצחו ברם קר. קולם זועק מן הארמה. אולי היו רק שניים אך קולם הוא הזועק, וכל תחבולות השילטון ועלילותיו לא ישתיקו את הקול הזה.

כי זוהי מציאות ההיסטוריה העברית. מה קטנו הפוליטיקאים, שאינם שומעים ואינם מכינים! הנשמה הלאומית — כן, יש דבר כזה! זועקת לחקירה, לגילוי האמת, לעשיית צדק.

באים ואומרים: רק המיעוט בעם משמיץ דרישה זו. מיעוט הוא, ולא רוב. ומכיוון שמיעוט הוא, אין צורך להקשיב, אין צורך להיענות.

אוי לכסילים האלה!

קול המצפון, קול הצדק, הקול המבטא את דבר הנשמה הלאומית, הוא תמיד קולו של מיעוט.

אך זהו המיעוט אשר קולו מהדהד בהיסטוריה. נביאי ישראל היו מיעוט שבמיעוט. אך את קולם אנחנו שומעים, קול ברור וצלול, ממרחק של 2500 שנים.

עמוס הנביא, הנוקד מתקוע — העולם כולו זוכר אותו. ואילו את אוריב, אישה השילטון, אמציה הכהן, לא היה זוכר איש, אילמלא טרח עמוס עצמו להנציח את שמו. אך כימיו היה אמציה האיש הגדול, שהופיע בראש כל מהדורות חדשות בטלוויזיה, בראש העמוד הראשון של ידיעות בית-אל.

רימור הנביא הוא ססדבר בעולם. מי זוכר את האנשים שזרקו אותו לכור של טיט?

כל ילד בכריסטינה לומד בבית הספר את נאומי בני האלמוות של רוברט ברק, המטיף הגדול לשיחרור המושבות האמריקאיות. מי זוכר כיום את שריו של המלך ג'ורג' הרביעי, ואת כל עדת הפוליטיקאים אשר ברישעותם ובהתנשאותם ניסו לרצח את המתעייבים באמריקה? שמו של אלפרד דרייפוס הפך נכס עולמי, וכמוהו שמו של אמיל זולא. מי זוכר כיום את שמות השופטים והשרים ושאר בני ההלילה בשם ביטחון המדינה?

שמו של ז'פול סארטר רשום באותיות זהב בדיבריימי המאה ה-20. מי זוכר כיום את הגנרל שאל הגנרל מאסי, וכייהטבים של אלג'יריה, שתלומיהם במריה פארו את שערי כל השבועונים, ושם נישא כפי כל בניבריהאומה?

קומץ האנשים שהטיפו נגד מילחמת העוולה בלבנון מן הרגע הראשון (ואני גא על כי היתה לי הזכות להימנות עימם) — דעתם התקבלה, דיבריהם ייזכרו. למי איכפת היום מה אמרה כל עדת הרמאים והשקרים והתנפנים ששפכו את הדם הזה?

אם אכן מיעוט הוא התובע כיום את חקירת הפרשה — זהו המיעוט הקובע, וכל הציניקאים המתחכמים, וכל המצטלבים בצלב הביטחון, וכל הרמאים המתחסדים — ערך דיבריהם בקליפת השום.

הדמוקרטיה היא שילטון הרוב בבחירות. כך צריך להיות. לא מפני שרוב תמיד צודק, אלא מפני שרוב הוא רוב. ואין סדר טוב יותר לניהול ענייני החברה, לגבי עניינים שבצדק, לא הסטאטיסטיקה קובעת. קובע המצפון.

הנה ההנהלה

לפרס?

האופציה הירדנית. נושאים אחרים — כגון פרשת שרון ופרשת מורעי — לא היו די טובים ומשכנעים להצדקת מעשה כזה.

והנה באה פרשת השב"כ, וסיפוקה עולה אמותית, מוסרית וחוקית. לא תירוי, לא אמתלה, אלא עניין שאין חשוב ממנו.

כל הקהילה המישפטית בארץ, להוציא כמה מלחכיפינכה, מאוחדת בדעתה שיש צורך בחקירה מישפטית של הפרשה. כמעט כל ציבור העיתון נאים דוגל בדיעה זו. יש להניח כי אלה

הרוטציה חל על שמיר אישית, ועליו בלבד.

פרס נגד פרס

עובדה זו מגבירה את התעלומה לגבי שימרון פרס. בניגוד להתנהגותו ההגיגית של שמיר, שדאג לעצמו, התנהגותו של פרס היתה בלתי מוסכמת.

במשך שנה וחצי חיפשו ראשי מיפלגת העבודה אמתלה או תירוץ להפרת הרוטציה. היא לא נמצאה, בגלל כישלון מדיניותו של פרס לגבי

כדי להציל את עצמו. היה מוכן לגרף ולחרף (העיתונאים נובחים...) "כנופיות", להשתמש שלוש פעם ביום בשם הביטחון, להתעטף באיצי טלה של הגנה על השב"כ ולטעון, למעשה, כי עצם חקירת האמת לגבי חלקו שלו בפרשת הרצח והשקר היא פגיעה בביטחון המדינה.

כדי להציל את עצמו היה מוכן להרוס במכה אחת את המעמד הציבורי של נשיא המדינה, הממשלה, היועץ המישפטי, מערכת הביטחון כולה והשב"כ בפרט.

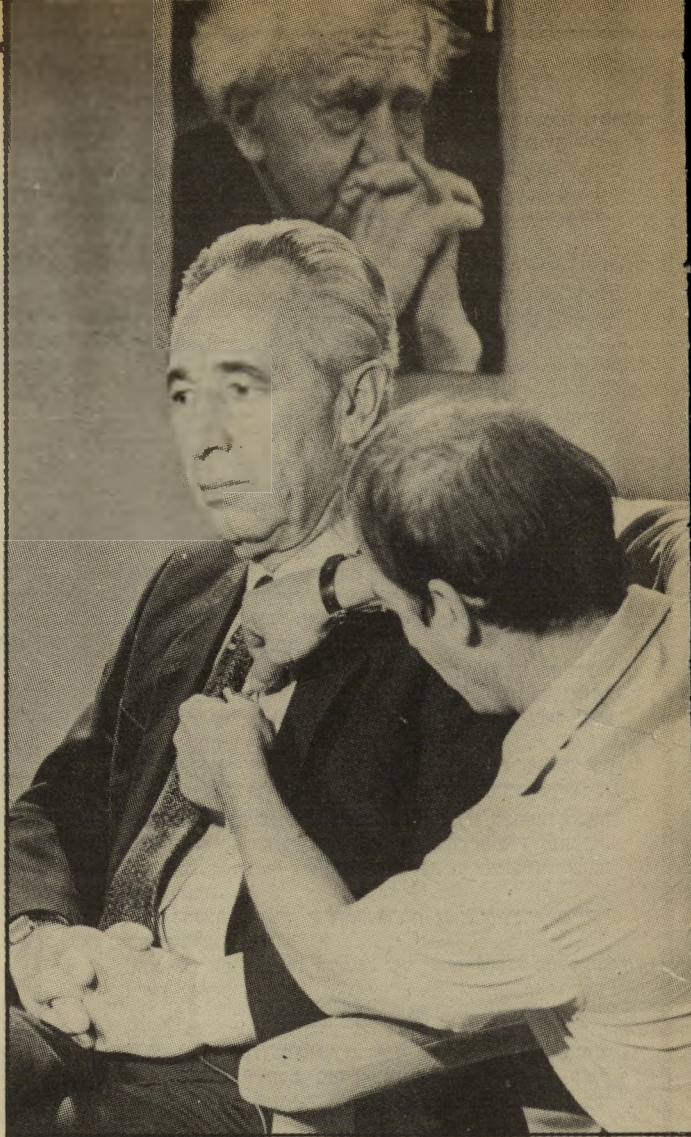
כל זה לא עזר. היה ברור לכל כי שמיר לוחם למען שמיר, ולמען שמיר בלבד. הוא התנגד לכל חקירה, מפני שכל חקירה מוכרחה להגיע למסקנה המורכבת: שישחק שמיר נתן את ההוראה להרוג שבויים.

הוראה כזאת אינה רק בלתי מוסרית ובלתי חוקית בעליל, ואין היא רק מהווה פגיעה מילחמה. היא גם פגיעה חמורה ביותר באינטרס הביטחוני של ישראל. היא מסכנת את שלום חיילי צה"ל העלולים ליפול בשבי. היא מהווה אסון.

הוראה כזאת יכולה למצוא חן בעיני חלקים פרימיטיביים של הציבור. אצל הקהל הפוטנציאלי של מאיר כהנא ובכמה מסניפי חרות, אך בעיני הציבור הנאור, בכל השכבות והעדות, היא פוסלת את בעליה מלכתחילה כראשי ממשלה. היא מוכיחה בעליל כי יצחק שמיר נשאר בליבו יצחק יורניצקי, איש ההרג של לח"י, שחיסל את שותפו בלחי" כחולות ראשון לציון מפני שלא הסכים עם דרכו; יורניצקי שהורה להרוג את הלורד מוין, ושירו היה בהרג הרוון ברנאדוט.

איש כזה טוב למחלת (אם יש מעליו מנהיגות אחרת). אין הוא יכול בשום פנים לשמש כראשי ממשלה. המח"ל על עניינים של חיים ומוות.

השבוע חדרה הכרה זו גם ללב רבים בצמרת הליכוד. אך הם לא ידעו איך לפתור את הבעיה, מאחר שהסכים

פרס לפני שידור התדמית אינה עוזרת

החביבות עליו במיוחד: הוא הגיע לתחתית השיפלות."

כדי להציל את עצמו, הוא היה מוכן להקריב את אלוף יצחק מרדכי. הוא לא חש לעזרתו כאשר זה עמד למישפט, אף ששמיר ידע היטב כי הערויות בפרשה מפוברקות ומזויפות.

כדי להציל את עצמו, היה מוכן שראש השב"כ, אברהם שלום, יכריז על עצמו כעל "עברייני", ויזכה בחנינה מפוקפקת מידי נשיא המדינה.

התעלומה שריחפה על השבוע היתה: מה קרה לשימרון פרס? הוא התנהג בניגוד לכל הגיון, הוא השחיר את פניו בעיני ירדנים ויריבים, בעיני מיפלגתו והציבור כולו. הוא פעל בצורה בולטת נגד האינטרס של עצמו.

שמיר למען שמיר

לא כן יריבושותפו, יצחק שמיר, זה נהג בצורה הגיונית לגמרי, כהתאם לאינטרס שלו.

ככל שמתקרבת הרוטציה, כן גוברת בציבור ההכרה שישחק שמיר אינו מסוגל לעמוד בראש הממשלה. גם בקרב מיפלגתו שלו הולכת דמותו ומתגמדת. לא רק יריביו, דויד לוי ואריאל שרון, זילולו בו. גם תומכיו המובהקים החלו מפקפקים יותר ויותר בכישוריו.

על דמותו המוסרית של שמיר ניחתה מהלומה קשה כאשר הסתבר כי סוחר קרקעות גדול ממקורביו הליכוד, שמואל עינב, העיד בחקירתו ששמיר היה שותף כמעט-גלוי למיכעצ-שחי תות אריי-מרדכי. סוחר הקרקעות כגרה, שעשו הוועתק תחת דגל הפטריוטיזם וארץ-ישראל השלמה, נקראו ערב הבחירות להתייעצות עם ראשי הממשלה. זה קרא להם לתמוך בליכוד, ולאחר מכן, באותו מעמד עצמו, תבעו מהם אנשי הליכוד סכר מים גדולים של כסף לקרן הבחירות שלהם.

במדינה נורמאלית, די היה בחשיפת שערוריית שחיתות כזאת כדי להוריד פוליטיקאי מן הבימה הצמיתות. בארץ זבתה הודיעה בכמה שורות בעיתון, ואיש לא שם לב אליה.

לעומת זאת אי אפשר היה להתעלם מחלקו של שמיר בפרשת ראש השב"כ. היה ברור לחלוטין כי יצחק שמיר מגן על חייו הפוליטיים בצורה נואשת, ובאמצעים פסולים.

אם להשתמש בשתי המילים

"אבל אני לא מגיע!"

מבטאים את דעת הרוב העצום של הציבור הנאור.

כמו בפרשת צברה ושאתילא, נולדה תנועה ציבורית ספונטנית. תחילה קריאות מתאחה ויוזמות של יחידים, עורכדיין ואנשי ציבור, אחריכך התיארגנויות אורחיות. באיחורמה נכנסה לעניין תנועת שלום עכשיו. גופים מיפלגתיים וחוקי-פרלמנטריים פעלו. תנועות כאלה כבר הוכיחו בעבר את כוחן, כאשר הרסו את המיתוס של בן גוריון בפרשת-לבון וגרמו להתפטרותו ב-1963. הדיחו את לוי אשכול ממש"רדיהביטחון ב-1967. הדיחו את גולדה מאיר ומשה דיין מהממשלה ב-1974. גרמו להקמת ועדת-החקירה ב-1982 והדיחו את אריאל שרון ממש"רדיהביטחון. רק כסיל מתעלם מכוחה של תופעה זו. המגלמת את כל הטוב והיפה בדמוקרטיה הישראלית.

הקנוניה המבישה שהולידה את מתן החנינה ה"עבריינית" לראש השב"כ ולאנשי אף מגבירה את התאוצה של מחאה זו.

היא התמקדה בשתי תביעות, שהן אחת: להקים ועדת חקירה ממלכתית; על פי חוק (ראה הנדון) או לפרק את ממש"לתיאחורות-הלאומית כדי למינוע את הרוטציה.

מכיוון שברור לכל — ובראש וראשונה לשמיר עצמו — כי ועדת החקירה שתקום (אם תקום) תרשיע אותו, הרי שתי התביעות הן אחת.

שימרון פרס יכול היה לקבל דרישה זו מן הרגע הראשון, בראש מורם

כבוד נשיא המדינה. מכובדי.

הנני מכהן כראש שרות בטחון כללי.

לגבי הארוע הידוע כפרשת "אוטובוס 300", נטען נגדי כי הוריתי על הריגת שני מחבלים שנטלו חלק בפיוג רצחני שהחרש בסמוך למוחם.

עוד נטען נגדי כי משהוקמו ועדות חקירה ננקטו הליכי משפט.

לחקירת אותו ארוע, גרמחי שעדים משל שרות בטחון כללי יעלימו באותם הליכים, את אשר ארע למעשה במקום בו נהרגו המחבלים.

כל פעולותי בעניין "ארוע 300" נעשו בסמכות וברשות, על מנת לקיים בטחון המדינה ולמנוע חשיפתם של הכמוסים בסודותיה.

הוגשה נגדי תלונה במשטרה ישראל ובה יוחסו לי עבירות הכרוכות בהריגת בני אדם, הדחה לעדות שקר ושבוש הליכי משפט.

אבקש מכ"ב נשיא המדינה לחון אותי חנינה מלאה מן העבירות המחוארות באותה תלונה.

פרסום הפרשה וחשיפת זהוהי לא יאפשרו לי להוסיף ולמלא תפקידי כראש שרות בטחון כללי.

אודיע לכבודו כי בקשתי מראש הממשלה לפרוש מתפקיד זה.

ובמצפון שקט. אין שמץ של ספק בכך שמנחם בגין, במקומו, היה עושה זאת.

● „בגין לשילטון“

אכן, הפסוק „אני מתגעגע למנחם בגין“ נשמע השבוע פעמים ללא־ספור ברחבי הארץ, דווקא מפי ריבוי־שלעבר. הכל האמינו כי בגין היה מצווה להקים ועדת־חקירה, ונמנע מן הצעדים שבזיו השבוע את נשיא המדינה, את משרת היועץ־המשפטי ואת שילטון־החוק כולו.

אך שימעון פרס גימגם והימנע, כאילו חיקה את ספי ריבלין בתשדיר־השרות של הליכוד: כן ולא, כן ולא.

רבות שאלו את עצמם ואת וולתם:

מדוע?
היו הסברים, וכל אחד גרוע מהשני:

● **שימעון פרס מעורב בפרשה עצמה** הרבה יותר מכפי שנראה, אולי עוד מאז מתן ההוראה הכללית להרוג שבויים — לפני המיקרה באוטובוס 300 — ולפחות מאז שקיבל לידיו את תפקיד ראש־הממשלה ואת הפיקוד על השב"כ.

● **שימעון פרס פעל באופן אינסטינקטיבי**, כמי שעמד במשך כל חייו דום בהישמע מילת־הקסם „ביט־חון“, בהתאם למסורת של רפ"י.

● **שימעון פרס** הוא קורבן של סחיטה פשוטה, מפני שבידי מנגנון החושך יש חומר עליו מתחמים אחדים.

אף אחד מן ההסברים האלה לא הוכח. אך מכיוון שפרס התנהג כפי שהתנהג, והציבור כולו חיפש הסברים הגיוניים להתנהגות שנראתה בלתי־הגיונית, התגלגלו הסברים אלה מאיש לאיש. הם הרסו מיום ליום את התרמית החדשה שפרס הצליח לגבש לעצמו, וכך הרסו את הנכס האחד שפרס ביקש לשמור עליו מכל מישמר: „האמינות“ החדשה שלו.

נראה כי האמינות דינה כדון הכבוד: מי שרודף אחרת, מאבד אותה.

במשך כל מהלך הפרשה התנהג פרס כמי שכפאו שד, הוא התנהג בתוקף לכל חקירה, בכנסת, לפני שבועיים, הרים את קולו וצעק בזעם, תוך השמעת סיסמות ומגוגיות חלולות, בצורה שאינה תואמת את תרמיתו החדשה. בגבור הסערה התחיל לטעון שאינו מתנגד לחקירה, אחר־כך השתתף בתרגיל המכוער של הרתת יצחק זמיר והכנסת איש־החנשריט במקומו, ובקנוניה המכוערת של הענקת חנינת־העברין לראש השב"כ, בטלוויזיה נראה כאיש שחרב עליו עולמו.

השבוע התפתל פרס בין הפטיש והסדן — הפטיש של איומי הליכוד והסדן של אי־שביעות הרצון הגוברת של עמיתיו־למפלגה, שאיבדו את האמון בו כקצב מהיר.

בריון על הצעות האייאמון בכנסת התפתל אנה ואנה, אמר שאין לו מה להסתיר ושלא יתנגד לוועדת־חקירה „אם יוחלט עליה“, אך לא אמר שהוא יציע להקים אותה, כאילו הוא צופה מן הצד במישחק לא־אילו ולא ראש־מש"ל ת ישראל האחראי לניהול ענייניה.

במשך שנות־דור נוצרה לשימעון פרס תרמית כפולה: זו של אדם בלתי־אמין וזו של מפסידן — מין סיויפוס מודרני, שההצלחה נשמטת מידיו שוב ושוב, בכל פעם כשנראה שהמזל מאיר לו סוף־סוף פנים.

במשך שנה וחצי, הצליח פרס במידה רבה לשנות תרמית זו. הוא נראה אמין, והוא נראה כמצליח.

כל זה נעלם עכשיו. הצבע הטרי יורד, ומתחתיו מבצבץ הצבע הישן. שוב נראה פרס כאיש בלתי־אמין, ושוב נראה כמפסידן־מלידה.

(המשך בעמוד 36)

שלום:

איש יבש

חזק:

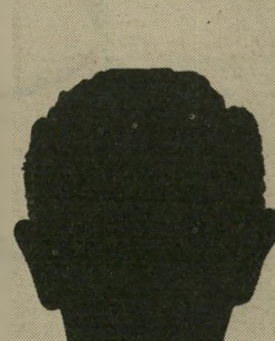

איש נוקשה

מלכה:

איש עצמאי

רדי:

איש כועס

הנחון:

איש מבריק

פרופיל ציבורי של אברהם שלום, ראש השב"כ, הוא פשוט בלתי־אפשרי, מפני שהאיש, בניגוד לפרשיה המרתקת שהוא עומד בראשה, יבש לח־לוטין.

שמות־התואר שמכריו מזה שנים מעניקים לו הם: קר־רוח, ענייני, בעל כושר־ניתוח מעולה, מסוגר, בורח מהבריות, שקט — מסוגל לדבר בטון מונוטוני שליו — ויש האומרים טון מדגוני — גם על ההתפתחות הדרמטית ביותר, בוטח בעצמו, החלטי, בוחל בכל קשר שהוא עם התיקשורת, לא איש־חברה — התכונות האידיאליות לחפזת. האיש אשר רבים מסוקרנים לדעת כיצד הוא נראה — איש לא היה שם לב אליו, אילו עבר לידו ברחוב.

אברהם שלום שמור היטב, יחסית לעובדה שהוא נוגע בעשור השישי לחייו, הוא אינו בולט בשטח — וזו תכונתו החיצונית הבולטת ביותר.

שלום, יליד וינה, חובב מוסיקה קלאסית, בשעות־הפנאי הנדירות שלו, הוא נוהג לדבריו לשבת ליד הפסנתר ולנגן להנאתו. איש עוד לא שמע אותו מנגן. עולמו מתחיל ונגמר בשב"כ, ומכאן הטראגדיה בסי־

ראובן חזק, המישנה־לשעבר לראש־השב"כ, שעמד בראש ההתארגנות נגדו ושהודבקו לו אף מניעים אישיים־חתרניים, הוא גבר יפה־תואר, גבוה, צבע שיערו שחור והוא נושק את שנות ה־50. שמו של חזק עלה לכתורות ולמיסמכים רשמיים של כנסת־ישראל, בעיקבות פרשת־אהבים שהדביקו לו בשב"כ, מה שמבעית בטענה־שמועה־עלילה זו היא עצם העובדה שאנשי־השב"כ אוספים תיקים לא רק על גורמים חיצוניים, אלא מסתבר שגם זה על זה.

ראובן חזק הוא האיש ששילם את המחיר היקר ביותר על צעדו, מבין השלושה, הוא היה המועמד הבטוח לתפקיד ראש־השב"כ, ועתה נותר מחוץ לשרות, וראה כיצד האנשים, שנגד מעשיהם התקומם, יוצאים בקלות מהפלוטר שבו הסתבכו. בניגוד לשמועות שהופצו עליו למכביר ממקורות השב"כ, הוא לא התעורר באיחור למחות על אשר קרה מאז פרשת אוטובוס מיספר 300. מתחילת ההתפתחות, התקומם נגד מה שהתרחש, העימות עם ראש השב"כ ובעקבותיו — הפגישה עם ראש־הממשלה —

רפי מלכה הוא הפחות מוכר מהשלושה, אם כי שמו פורסם בעיקבות העתירה לבג"ץ שהגיש נגד ראש־הממשלה, שימעון פרס, וראש־השב"כ, אברהם שלום, בבג"ץ תובע מלכה, שלא כמו שני חבריו שנותרו בחוץ, שיחזירוהו לשרות־הביטחון־הכללי.

פלג רדי הוא האנטי־טיפוס של מפקדו, אברהם שלום, יש בו כל האלמנטים לשיטוט דמות של סוכן, כמיטב המסורת של סרטי־ריגול ומותחנים למיניהם, הוא ירושלמי, מעורה היטב בחיי־החברה של עירו, בשנות ה־40 לחייו, בעל הופעה חתיכת, קומה תמירה, רדי ידוע כאיש חברה מובהק, האוהב לרקוד, להשתולל ולשתות במסיבות רוויות שמפניה ואקשן, אקשן בטונים גבוהים, אפילו פראיים, באחת המסיבות שערך בביתו שפכו שמפניה לתוך קערה ענקית, וממנה הישקו את האורחים.

בקשר לשתייה — הוא משחק אותה, הוא מסוגל להסתובב בעלילות במשך ערב ממושך כשכוסית משקה בידו, רק הקרובים לו ביותר יודעים שזוהי אותה הכוסית מתחילת הערב, הוא בעל חוש־הומור, תמיד בעל הבעה מחייכת, גם בימים הבלתי־נעימים העוברים עליו לאחרונה.

רדי עבר לשרות־הביטחון ישר משרותו הצבאי, במשך שרותו בשב"כ למד באוניברסיטה, לפני כמה שנים נטל חופשה־ללא־תשלום מעבודתו בשב"כ, ושימש כסגן־נשיא סייטקס, במשך כל שנות שרותו בשב"כ ידעו ידידיו רק שהוא עוסק בביטחון, רבים לא העלו על דעתם שהוא מכהן כאחד הבכירים ביותר בשב"כ.

רדי נשוי עם שלומית — אשה קטנת־קומה, הנראית מעט מבוגרת ממנו, לזוג שלושה ילדים, והם מתגוררים בבית פרטי.

רדי הוא היחיד מבין שלושת המתלוננים שקם

אחד מארבעת מקבלי־החנינה הוא איש־השב"כ הבכיר, שהונחת מלמעלה אל תוך ועדת־זורע, מלמעלה — בידיעתו של ראש־הממשלה דאז, יצחק שמיר.

הוא נחשב כאיש מבריק, בעל מוח אנליטי, מסור לשירות, מוכשר — כל המחמאות האלה ונוספות היו מאפשרות לו, בנסיבות רגילות, לזנק לאחת העמדות הבכירות ביותר, בינתיים נחשפה מעורבותו בוועדת־זורע, על פי ההאשמות שהועלו נגדו, היה מופקד על פיברוקן של העדויות שהובאו לפני הוועדה, בין היתר על־ידי כך שהיה מכין את העדים מבין אנשי השב"כ, שעמדו להופיע לפני הוועדה, על מה ישאלו, מה כיוון החקירה, מה היו העדויות שהושמעו בפניהם, וכדומה, כך הוסט מוקד החקירה לעבר האלון יצחק

טואציה שאליה נקלע.

אברהם שלום התקדם בחריצות במעלה הסולם של שירות־הביטחון הכללי, מלמטה, במשך יותר מ־30 שנים, עד שירש את מקומו של אברהם אחיטוב כראש־השב"כ, לפני שש שנים, לפני־כן שימש כסגנו של אחיטוב, על אף העובדה שלא ביטא מעולם את עמדותיו הפוליטיות, ברור כי אין הוא מקורב לליכוד, גם לאנשי־הליכוד זה היה ברור, ולמרות זאת התמנה לתפקיד בעת שילטון הליכוד, בשב"כ אין זה מקובל להצניח לצמרת אנשים מבחוץ, כמי שמקובל במוסד, יותר מכל כואבת לו תדמיתו הפגועה של השב"כ — תמצית חייו במשך שנים, חשוב ביותר היה לו להעניק הגנה וגינוי מירבי לאנשיו, ובכך שירתה אותו החנינה השנייה־במחלוקת.

לקראת מציאת ההסדר, ניתן היה להבין מהת־בטאויותיו כי מאס במתחולל סביבו, כי הוא עייף מכך, ברור לכל כי שום פעולה של השב"כ אינה מתבצעת ללא ידיעת ראש־הממשלה, וכך גם בפרשה הנידונה, ההתבטאות היחידה שיצאה מפיו היתה: „אני חושף מה שלא מגיע לי! דפקו את השב"כ!“

קרו מאוחר יותר, אך הם היו תוצאה של תהליך ממושך, לא מיתאומי.

ראובן חזק הוא איש של מה שקרוי „ארץ ישראל היפה“ ליד־הארץ, אינו מדבר ציונות, אחד החברה הטובים, שאותם אפשר למצוא יושבים על הריצה ושרים בליווי אקורדיון, אין הוא מבלה מקצועי כמו רדי, אך גם הוא אינו מתרחק ממנעמי־החיים: ריקודים, צחוקים, שתייה — רק שאצלו הכל בגבול הטעם הטוב, הוא אלוף יחסי־האנוש, מרבה לחייך, אך כשמורידים את הקליפה הנאה־החייכנית — נתקלים בגרעין קשה, נוקשה — זה התיאור המדויק, אף על פי שהוא אהוד ובעל חברים רבים, ניתן לאתר בקרב המיקצוע שלו מי שיש להם לב כבד עליו, בגין אותה נוקשות חבויה.

הוא גר במרכז־הארץ, נשוי עם אשה נאה, בעלת דיעות מוסריות, ב־1980 כיהן כמנכ"ל עיריית ירושלים, במשך תקופה קצרה, אז היה בחופשה מהשרות בשב"כ, בניגוד לרדי, ידעו כל הסובבים אותו על עיסוקו ודרגתו הבכירה בשב"כ.

הופעתו אינה מרשימה כהופעתם החיצונית של רדי וחזק, בניגוד להם, גם לא שירת במיצענים, השמועה אומרת שנשך אחרי שני האחרים, באקט שנקטו נגד מפקדם, אבהם שלום, מי ששוחח עימו התרשם אחרת: הוא פעל תוך כדי צידוקים מצפוניים והכרה, ואינו נזקק לזריקת מרץ של חבריו.

ופרש מהשרות, הוא עשה זאת לפני תישעה חודשים, קם והכריז שמבחינה מצפונית אינו יכול להמשיך לשרת באירגון שאליו התגייס אחרי הצבא והקדיש לו כה הרבה.

תנאי־הפרשה לא היו אידיאליים מבחינת תנאים וכסף, כיום, אחרי החנינה שבה זכו ראש־השב"כ, שנגדו יצאו רדי וחבריו, ושלושה אחרים בשב"כ, נראה כי הכל היה לחינם.

רדי אינו ממורמר, אלא כועס, הוא ממעט לדבר על הנושא, ואת המעט הזה הוא מבטא במישפטים קצרים, המבין — יבין, „מי שהיה צריך לשלם — לא שילם!“ התבטא בימים האחרונים, הכוונה אינה רק לראש־השב"כ, אלא גם לאחד משלושת אנשי השב"כ שזכו עימה בחנינה, ושנותרו בשרות.

רדי נותר בחוץ, מי שמכיר אותו מקרוב מעיד, כי התייה שעל פיה נגדו רדי אחרי ראובן חזק, בתלונתו נגד ראש־השב"כ, אינה נכונה, רדי הוא אדם מצפוני מדרגה ראשונה, אין כאן כל התייפופות או חיפוי־בדיעבד על אינטרסים אחרים, הוא פשוט לא יכול היה לחיות עם מה שידע.

כיום הוא בחו"ל, מקים חברה ביטחונית כלשהי, לדעתו, לא צריכה לקום ועדת־חקירה שתדוש ותלוש באשר קורה בפנים, הצדק יעשה, לדעתו, אם שלום ושלושת אנשי־השב"כ האחרים יפרשו מהשרות, „בסך הכל“ התבטא לאחרונה, „ארבעה אנשים צריכים ללכת הביתה!“

מדרכי, שלא הבין כיצד העדויות של אנשי השב"כ סוגרות עליו מכל הכיוונים.

האיש אינו מתבייש במה שעשה, או לפחות אינו מתנהג כך, במערכת הביטחונית אין כל ציפייה כזאת ממנו, שם מעריכים את כישוריו המקצועיים ורואים את מה שקרה כמילוי השליחות שהוטלה עליו, פשוט ביצע מקודו.

הוא נמנה עם שלושת אנשי־השב"כ שזכו בחנינה ונוותרו, על כך, בשירות־הביטחון־הכללי, אין להתייך כרגע את עתידו: או שכישוריו והאופן המבריק שבו ביצע את שליחותו השנויה־במחלוקת יקדמו אותו, או שהעקה הציבורית בנוגע לפרשה זו תעצור אותו במרוץ־התקאריירה שלו.

רפנה ברק

הקריין ברדיו בנקר. "הכל מוכן לקראת הכרעה...". הוא לא התכוון להכרעה בפרשת השב"כ, שאימה להביא לפילת הממשלה, או לדיוני הכנסת או בית המישפט העליון בעניין זה, הנוגע לשורשי הקיום הלאומי (ראה לעיל). הוא התכוון למישחק הכדורגל בין ארגנטינה וגרמניה, על גביע האליפות העולמית, שעמד להתקיים באותו ערב. ואכן, במשך שעותיים היה קיים עוצר ברחבי המדינה. ברחובות שבתה התנועה כמעט כליל, יותר מאשר בשבתות, אם כי פחות מאשר ביום הכיפורים. אפשר היה להשיג בלי קושי את מרכזיית הטלפונים, כי איש לא השתמש בטלפון. העם ישב מרותק למקלטייטלוויזיה. אנשים שלא שמעו מעולם את שמו של יצחק זמיר ויוסף חריש ידעו כל פרט על חייו של מאראדונה — "מר אדון", כפי שנקרא בחיבה בפי רבים, שייחסו לו אמה יהודיה. כאשר הוכנע שער-השוואה 2:2, וכאשר הוכנע שער-הניצחון 2:3, בקעו ממאות אלפי חלונות שאונות רמות. וכאשר הניף מאראדונה לבסוף את הגביע המיוחל, פרצה מלב המדינה כולה קריאה של שימחה, וגם אנחה של הקלה. האורגיה הגדולה, שהיירה שינה מעיני מאות אלפים כמשך חודש שלם, הסתיימה. אפשר היה לחזור לחיים הרגילים. חיים של פרשת השב"כ, שביתת האחיזה, פיטורי מנהליה-בנקים ושאר עניינים של חולין.

הממשלה

שמיר צועק

שמיר איבד את

העשתונות. מה גרם לכך?

יצחק שמיר, ממלא מקום ראש הממשלה, העומד להתמנות כראש הממשלה בעוד שלושה וחצי חודשים, הוא אדם רגוע ביותר בימים כתיקונם. גם בימימשבר הוא הצליח תמיד להיראות חייכני, ולהציג חזות של "אציל הכל בסדר".

לא בימיים האחרונים. שמיר נראה נרגש, אדום, מגיב בלהט ובצעקות רמות, מלוות בכינויי-גנאי על כל פרובוקציה שקופה מצד יריביו הפוליטיים. שלוות-הנפש האופיינית לו נעלמה כל-אחיהת. 'המשך' (בעמוד 36)

ראשי-השב"כ

לא נתנו

להיכנס!

היה דוחק נורא בכניסה לארץ לם כית-המישפט. הרבה עורכי דין, עיתונאים וסקרנים רצו להיכנס לחדרם באירוע המיוחד. אפילו אשתו של השופט העליון אהרון ברק ובתו הקטנה נדחקו לאולם. השוטרים עמדו כבר לסגור את הדלת, כאשר אדם אחד ניסה בכל כוחו להתקרב אליהם וללחוש משהו באוזנם. "אל תכניסו אותי, אבל תקשיבו לי לרגע!" צעק האיש מעל לקולות ההמון הנרגש. אחד השוטרים פנה אליו ואמר לו: "הגיד מה שאתה רוצה לומר!" אבל האיש השיב לו: "אני לא יכול! אני חייב לומר לך זאת בארבע עיניים!"

אחרי שנדחק והתקרב לחש האיש משהו על אוזנו של השוטר והדלת נפתחה לפניו לרווחה. הוא לא יכול היה לצעוק מעל ראשי כולם שיש לו עניין מיוחד בעתירה: הוא היה אחד מאנשי השב"כ שקיבלו את החנינה!

העם

"מילאתי רק פקודות"

המילים הנדרשות והשמעו

השבוע בבית-המשפט

ישראל בדל להגן על פשע

מילחמה. מה נורא מזה?

השבוע הירדו במדינת-ישראל כמה מילים נוראות.

"פעלתי בסמכות וברשות" הכריז ראש השב"כ, אברהם שלום, בעתירתו לקבלת חנינה מידי נשיא-המדינה, על פי הסעיף המסדיר מתן חנינה ל"עבריינים". ראש השב"כ ביקש חנינה על הריגת אנשים, זיוף והדחה לעדות שקר, נוסח עתירתו הוגש כמיסמך לבית-המשפט.

"פעלנו לפי הוראות הדרגים הממונים עלינו", אמרו שלושת אנשי הד"ש, שב"כ האחרים, גם הם בעתירתם לחנינה.

"עשיתי רק את חובתי", אמר איש ס"ס, ששירת במחנה השמדה, בסרט התיעודי שואה המוקדן עתה בארץ.

הדגל השחור. על פי חוקי ישראל, אין לטענה זאת כל ממש. אין היא מונעת הרשעה, ואין היא מביאה להקלה בעונש.

ישראל, מדינת-הקורבנות, הודיעה

ראשי-השב"כ טוען כי פעל בסמכות, ובכל זאת ביקש חנינה. המשמעות המישפטית היחידה היא כי פעל עקב הוראה בלתי-חוקית בעליל

בלתי

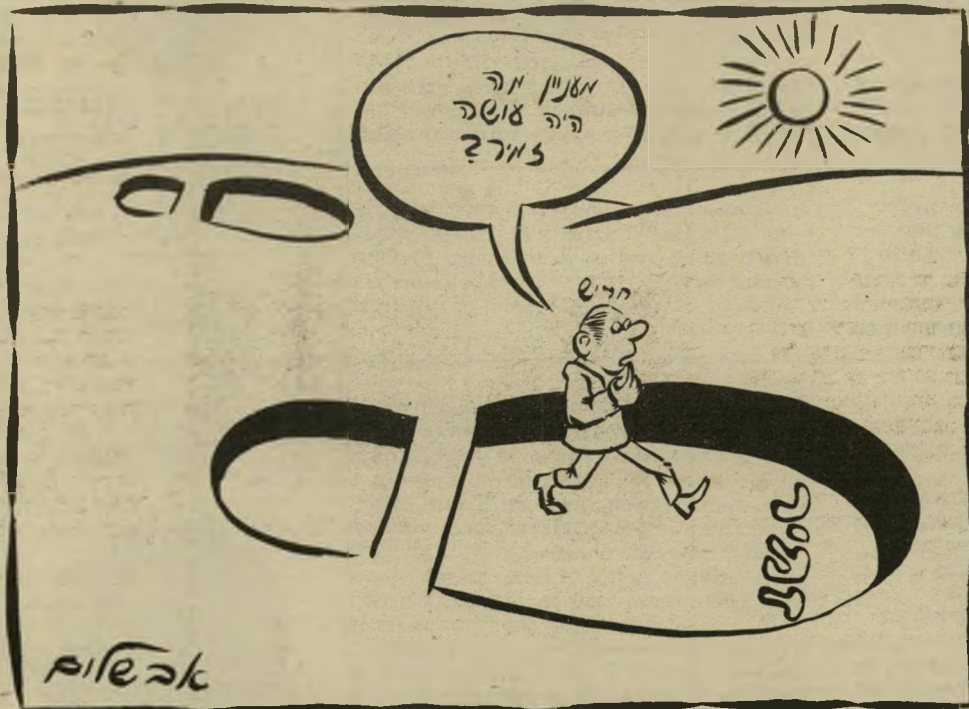
חוקית

בעליל!

מיסמכים. שניים מהמיסמכים הללו עוררו עניין מיוחד: היו אלה המיכתבים ששלחו ראש השב"כ ועוזריו, כאשר פנו לנשיא המדינה וביקשו חנינה.

כמיסמכים אלה הסבירו אנשי-השב"כ כי כל אשר עשו היה בסמכות וברשות. אולם כאשר אדם פועל בסמכות הממונים עליו, הרי עלי-פ חוקי-העונשין אין הוא חייב בפלילים. יש לו הגנה הנקראת "צירוף". אם אומנם פעלו אנשי-השב"כ בסמכות תוך כדי מילוי הוראות, לא היתה להם כל עילה לפנות לנשיא ולבקש חנינה. מאחר שלא היו אחראים בפלילים, אולם הם בכל זאת פנו, וגם קיבלו חנינה. לכך יש רק משמעות מישפטית אחת: ההוראות אשר בגינן פעלו היו בלתי חוקיות בעליל.

לא לחינם הזכיר נשיא-בית-המשפט העליון, השופט מאיר שמגר, את מישפט כפר-קאסם. גם שם טענו אנשי-הצבא שירו בערבים למוות כי קיבלו הוראה לפתוח באש. אבל בית-המשפט (בעמוד 36)

חבורה מזוהה של עותרים התכנסה השבוע בבית-המשפט הגבוה לצדק. היו שם רודף-צדק ותיקים, כמו עורכי-דין אמנון ויכונני. הדוע בבג"צים שהוא מגיש מדי פעם, ועורכי-דין יצחק ברזילי מירושלים, המרבה בבג"צים גם הוא. אבל אליהם הצטרפו הפעם גם אנשים שזו להם פנייתם הראשונה לבג"ץ.

חבורה של 12 מרצים למישפטים מאוניברסיטאות תל-אביב וירושלים חרגה הפעם ממיגדל-השן האקדמי, והחליטה להתערב לראשונה בתולדותיה במציאות המישפטית.

גם עורכי-דין התל-אביביים, משה מירזו ודוד יפתח, פנו לראשונה לבג"ץ בעניין ציבורי. שניהם עורכי-דין מצ' לייחים המטפלים בעיקר בעניינים פליליים. הפעם לא התאפקו והגישו את העתירה עבור עצמם. כלי לקוח המשלם שכר טירחה.

רק לעותר האחרון, יוסי שריד ומיפלגתו, היה אינטרס מיפלגתי-פוליטי ברור.

תקדים

כפר-קאסם

ברגע האחרון לפני הדיון מסר היועץ המישפטי לכל העותרים את תשובתו, אליה צורפו מיספר

יועץ-המשפט חריש ועיתונאים בבית-המשפט העליון

לא עמד על העמידה

אילנה אלון

בשבוע שעבר פתח "העולם הזה" במדור חדש, שמטרתו לשמש בימה לדיעות השונות מן הדיעות המתבטאות במדור "הנדון", ואף נוגדות להן. מדור זה יהיה פתוח לכל איש-ציבור, איש-רוח והוגה-דיעות שיש בפיו השקפה מעניינת, שיש בה כדי לעורר למחשבה.

האורח הראשון במדור זה, בשבוע שעבר, היה ח"כ יורם ארידור, ואורחת השבוע היא ח"כ שולמית אלוני. מובן שכל הדיעות המתפרסמות במדור זה הן על אחריות בעליהן. אין "העולם הזה" משנה את תוכן הדברים או סיגנונם.

מיכתבים לאמיל זולא

ביום הרביעי, 27 ביולי, צעדה הדמוקרטיה הישראלית צעד גדול קרימה אל חורבנה. המאמץ המשולב של הממשלה, היועץ המישפטי לממשלה והנשיא, לשכשך הליכי מישפט וחקירה תקינים ולסיים את הפרשה הנקראת "פרשת השב"כ" עליידי חנינה לצורכי השתקה, מזכירים את שילטונות צרפת בעת פרשת דרייפוס. הם ידעו שנעברה עבירה, שהיו זיופים, ושהיתה הרחת-עדים לשקר ושיבוש הליכי-מישפט. אולם בשם הביטחון, הצבא, הממלכתיות והצורך לשמור על סודות המדינה מפני האוייב הגרמני, מצאו צידוק לכל מעשייהעבירה האלה. רק טיפשים ולאומנים, שהפטריוטיות שלהם כילבלה את תבונתם, סברו שלמען הצבא וכבוד-צרפת מותר להקריב איזה יהודי. הם לא הבינו שכל מערכת החוק והמישפט הפכה קורבן לקנוניה. גם אצלנו, הפטריוטים הגדולים אומרים: מה הבעיה? בסך הכול חיסלו שני ערכים מחבלים! אלא שמחשלים אצלנו את הדמוקרטיה. בצרפת יצא אמיל זולא ב"אני מאשים" המפורסם שלו, וניער

רק טיפשים ולאומנים חשבו שלמען הצבא וכבוד-צרפת אפשר להקריב איזה יהודי

את צרפת. ההחלטות מיום הרביעי שעבר הפכו את אמיל זולא ממאשים לנאשם. "התוכחות הפטריוטיות" של שמיר וחבריו בליכוד, ובימין ככלל, מעידות כי זולא, הסופר שגרם לצרפת להעדיף מישפט צדק על-פני כיסוי האמת בשם הביטחון והצבא, בגר למעשה במולדתו. עד כה חשבנו, וחשב העולם כולו, כי זולא היה זה שהציל את כבודו, ביטחונו ושפיותה של צרפת. באים שמיר ואנשיו, בעזרת מישפטים ותוך גיוס כל המערכת השלטונית, ומוכיחים כי כל הלקחים מפרשת-דרייפוס בטעות יסודם. הם מלמדים בביתחון נחרץ שחוק וצדק ניתנים לכיפוף לצרכים שילטוניים וגמישותם רבה, ואפשר לעשותם כאסקופה הנדרסת, כל עוד משתמשים במילת-הזקסס "ביטחון". הם אפילו בטוחים שהתרגיל המחוכם שעוללו בשם הביטחון עשוי להביא להם ניצחון בבחירות. מי שזוכר את מערכת-הבחירות של 1981, את הדמגוגיה ואת ההמונים המתלהטים בכיכרות הערים, אסור לו ללול בביטחונם זה. קל מאוד לשלח המונים בסיסמת ביטחון ובפריטה על יצר הלינץ' נגר שני מחבלים ערביים, אשר מומן חדלו להיות לב הבעיה. זה המצב דהיום, עד אשר יקום לנו אמיל זולא משלנו, ינער את המערכת ואת הציבור ושוב ייהפך המישפט למישפט.

"מירשם האוכלוסין"

מכשיר לאפליה ולביזוי

בזמנית אנו עדים לעירעור הדמוקרטיה עליידי הציבור הרתי הקנאי והפיכת חוקי-ישראל למנוף לאפליה ולביזוי הגר. גר לעניין זה הוא מי שהינו אורח ותושב שאינו יהודי לפי ההלכה, או כלשון המקורות, זר; ואהבת את הגר, כי גרים הייתם בארץ מצרים". ועל אהבת אלה נצטוונו ל"ז פעמים בתורה. וכן גר — מי שהתגיר, ודינו חייב להיות כדון כל יהודי. מקור הרעה הוא בחקיקה מעוותת שיש לשנותה, וכדאי לדעת כיצד הגענו אליה וכיצד ניתן לשנותה. כאשר הונהג מירשם-אוכלוסין בימי המנדט, תוך ציון השייכות הדתית אתנית, יצא הישוב היהודי חוצץ נגד אותה פקודה. אמרו שעניין זה אינו רלוואנטי לצורך זיהוי אדם, וכליכולו בא כדי לציין כי הערבים מהווים רוב בארץ. עם קום המדינה, בשנת תש"ט-1949, הוחלט להמשיך ולקיים במירשם התושבים את הפרטים האמורים. לצרכים סטטיסטיים". כאשר פקדי משרד-הפנים החלו להתערב, לחקור, לדרוש ולברוק מי יהודי טהור ומי לחצאין, מי ממזר ומי נישואין נישואי-תערובת, קבע בית-המישפט בג"צ 143/62: "תפקידו של פקיד-הרישום אינו אלא תפקיד של מאספ

סטטיסטי, לצורך ניהול ספר-התושבים, ושום סמכות שיפוטית לא ניתנה לו". • "שיקוליו של הפקיד הנ"ל הם שיקולים מינהליים גרידא, ואין הוא ממונה על ביצוע הוראות דת". משה חיים שפירא ז"ל, אז שר-הפנים (מטעם המפר"ל), רצה לבטל פסק-דין זה והכין הצעת חוק למירשם האוכלוסין, בת 51 סעיפים, שכל כולה באה — בסעיפים 21-19 — לתת לפקידים סמכות זו של חטטנות. הכנסת סירבה. פרט למפר"ל — איש לא תמך באותם שלושה סעיפים שבחוק. ח"כ צימרמן מהציונים הכלליים, שביטא את דעת הרוב, אמר: "אני מעז לומר שכל החוק הזה, על 51 סעיפיו, לא בא אלא

להסוות מגמה של משרד-הפנים להילחם בפסק-דין של בית-המישפט העליון". ח"כ אליהו מרדור ז"ל ביקש את שריהפנים "לגלות מהירווריליבו, אם מותר לבקש" וכן הלאה. הכנסת החמישית לא קיבלה. החוק עם תיקונים עבר לכנסת השישית. ואחרי ויכוחים, תיקונים ושינויים, ותחת התרחשויות

הגרה דינה כדון זונה, לפי שהיא באה מן הגויים השטופים זימה!

מילחמת שש-הימים, התקבל חלק זה בחוק המירשם ב-16 באוגוסט 1976. החוק אומנם קובע כי הלאום, הדת והמצב האישי יירשמו במירשם, אולם אלה לא יהיו ראייה לנכונות הפרטים. במילים אחרות, הרישום במירשם-האוכלוסין בתחום דת ומצב אישי אינו מחייב בשום צורה את "רושמי-הנישואין" בפרט, ואת כתייהדין הרבניים בכלל. ואומנם, יש לאלה רשימות משלהם, חלקן גלויות חלקן שחורות, של פסול-יחידות, ושל רבנים בארץ ובחו"ל, חלקם

"כשרים" לשיטתם וחלקם פסולים, והם נוהגים בכל העניין הזה ביד רמה, בגסות רבה ותמיד לחומרה. לאור האמור, ולנוכח הפגיעות בעולים מארצות-הברית, מברית-המועצות, מאתיופיה ומארצות אחרות, לנוכח העובדה שתעודת-הזהות היא מסמך לזיהוי אדם וכתובתו, ולא לבחינת כליות ולב בתחום אמונות ודיעות, סביר היה למחוק פרטים אלה ולרשום בתעודת-הזהות אורחות, ואורחות בלבד. ואומנם, ב-1970, בעיקבות עתירתו של רביסרן שליט לרשום ילדיו כעברים או כישראלים ולא כנוצרים, הואיל והם אורחי-ישראל, לא-דתיים, ואמם, אף שמוצאה ממישפחה סקוטית, היא אורחית ישראלית ולא-דתית, פנו כל שופטי בית-המישפט העליון, עשרה במספר, לגולדה מאיר, אז ראשה-המשלה, והציעו לה למנוע מחלוקת ולשנות את הרישום, תוך השארת האורחות בלבד. היא סירבה וגרמה גם לשינוי חוקי-השבות, שהוא חוק אורחי, לחוק דתי, והמבוכה והמצוקה עוד גדלו. ככל מדינה דמוקרטית בעולם, וברוב המדינות הלא-דמוקרטיות, בדרכון ובתעודת-הזהות רשומה אורחות, ואורחות בלבד.

הדרך הטובה ביותר למנוע ביזיון היא לרשום בתעודת הזהות את האורחות בלבד!

עכשיו בא שריהפנים ומביא תוספת. לא זו בלבד שמישרד-הפנים ירשום ליהודים כי יהודים הם ושייכים לרוב הנבחר, ואילו כל האחרים יסומנו כך שהכל יידעו כי אינם שייכים לאדוני הארץ, על כל המשתמע מכך, אלא הוא בא ומוסיף לדרג את היהודים למיוחסים יותר ומיוחסים פחות. על הגרים כבר אמרו רבנים מסויימים כי הם "קשים כספחת". הרב פרדס, אב בית-דין רבני, איש המערכת השיפוטית בארץ, אמר (לכותרת ראשית, ב"23.10.85) כי הגרה דינה כדון זונה. "שצער יהודי שהקריב את היקר לו למען העם יתחתן עם גיורת? הלא לגבי כהן, גיורת מוחזקת כזונה! לפי שהיא באה מן הגויים השטופים זימה!". אף שדין הוא לאהוב את הגר ול"ז פעמים נצטוו על-יך בתורה, הרי המיסדר הדתי בישראל מוכן לקבל רק גרים מהסוג המצטרף לשונאיה-ציונות ויושבי-היישובות, וגם שם הם במעמד נחות, אך זאת כנראה מתוך השלמה. כבר היום עוסק משרד-הפנים באיסוף פרטים ממלשינים, על פסילות כאלה ואחרות, ושם באנשים סימנים, ככלל זה סימנים בילדים מאומצים מבראזיל, גם אם עברו גיור. עכשיו הרחיקו לכת ורוצים לרשום את הגיור במפורש בתעודה, למען שהכל יידעו ויזיהו. והרי, כאמור, אין הרישום בעניין זה משמש ראיה לבתי-הדין הרבניים ולרושמי-הנישואין, וכל כולו בא לבזותם ברכים, שלא לעניין. למעשה לפנינו מגמה להכפיף את חוק מירשם-האוכלוסין, וכן את חוקי-השבות, לפיקוח הרבנות.

הדרך הטובה ביותר למנוע ביזיון וויכוח-סרק סביב השאלה "מיהו יהודי" היא לעשות שלוש פעולות על-ידי תיקוני חוקים: • לרשום בתעודת-הזהות אורחות, ואורחות בלבד (וכבר נבדק העניין שאין צורך ברישום הלאום לצורכי-ביטחון).

• לאפשר לכל אדם להודות לא רק בתעודת-הזהות אלא גם בכל תעודה אחרת, המאשרת זהותו והנושאת את תצלמו.

• לשנות את חוקי-השבות בתוכנו ובניסוחו, לקבוע כי עולה לישראל יקבל אורחות אם אחד מהוריו היה יהודי, אם היה שייך לקהילה יהודית והוא קושר גורלו למדינת ישראל ולעמה. בדרך זו המילה "יהודי", הנושאת משא של דת וכן של לאום, תחדל מלהיות סלע-מחלוקת, ולצורך נישואין וגירושין על-פי ההלכה כבר היום יש סמכות לרשות הקובעת לחקור ולדרוש לצרכיה ולנורמות המקובלות עליה. הצעות-חוק ברות זו כבר זימה סיעתי, והן מונחות על שולחן הכנסת.

מובן שרצוי כי יבוא צעד נוסף, אם אומנם אנחנו מדינה דמוקרטית, והוא הנהגת נישואין וגירושין אורחים בצד הדתיים. שלום יבוא לישראל אם נלמד לחיות בכבוד זה לצד זה רתיים וחילוניים. לא ישרור שלום, והקנאות והפיצול יגדלו, ככל שינסו להמשיך ולהרחיב את הכפייה הדתית-אורתודוקסית על כלל הישוב, ועל המועמדים לעליה לישראל בכלל זה, ברהיפה של "אחרות העם".

הרומציה: לדויד לוי

אחרי שפורסם תצהירו של ראש השב"כ, שהוגש לבג"ץ, לפיו היה לו גיבוי מלא למעשיו מיצחק שמיר, התגבש בצמרת מיפלגת העבודה רוב מוצק נגד העברת ראשות הממשלה לשמיר. הנימוק הציבורי היה כי העברת השלטון לידי אדם שדבק בו כתמים חמורים כאלה תגרום נזק בינלאומי לישראל.

כדי שלא להיחשב כמפירי הסכמת הרומציה, נבדקים עתה כמה רעיונות איך לתמרן בעניין. אחד מהם: להציע את ראשות הממשלה לדויד לוי.

ההצעה עשויה לעורר משבר בתוך חרות, ואם היא תגרום לפיצוץ ממשלת האחדות — תוכל העבודה לטעון כי לא בה האשם.

מכל מקום, הבורנה היא להימנע מבחירות חדשות בזמן הקרוב, בגלל תוצאות בלתי מבטיחות שעלו בסקר סודי, אשר נערך על-פי הזמנת ראשי המפלגה.

נחמקין ועלב

שרי החקלאות אריק נחמקין הכהיר ליועץ התיקשורת צבי רימון, כי בשום מיקרה לא יאפשר לו לטפל בהסברה הממשלתית על משבר המים.

נחמקין נעלב קשות מפנייתו של רימון לממשלה בהצעה להוציא את האחריות למשק המים מידי שרי החקלאות, שהוא נציג האינטרסנטים, הנהנים מניצול-היתר של המקורות.

שוב חלטורות בטלוויזיה

הווערמנהל של רשות השידור ידון שוב בחלטות על חלטורות של עובדי הרשות.

החלטות הפעם הן על דן רביב, הכתב המדיני של הטלוויזיה.

רביב, שקיבל עבודה צדדית אצל חיים אהרון, ראש מחלקת העלייה והקליטה בסוכנות, והבין למענו סרט תעמולה סוכנותי, הצליח לשרר בחדשות ידיעות הקשורות באהרון, אף שהן לא היו בתחום סיקורו.

טל נשלח לעזאזל

יואב טל, ראש מישלחת שליחי הנוער והחלוץ של ההסתדרות הציונית בצפון-אמריקה, סיים השבוע את תפקידו, אחרי ששימש כו פחות משנה בלבד.

החזרתו לארץ היא הפיתרון שמצאו בהסתדרות הציונית לסיכסוך הגדול שפרץ בקרב העסקנים, בעיקבות הגירעון הבלתי-מוסבר של מיליון דולר בקופת האירגון.

הבוסים של טל מקווים כי בחירתו כשעיר לעזאזל, והדחתו למעשה, תסיים מבחינתם את השערוריה. אחד המועמדים להתליף את טל הוא אלוף מישנה (מיל) משה שריר, לשעבר מספק הגרע"ע.

קצינים לרבין: כך בוצע הלינון

תיאורים מסמרי-שיער על מעשה-הרצח בדיר אליבלח כלולים בעדויות ובמיסמכים שיגישו חבריו של האלוף יצחק מרדכי לשרי הביטחון, במיסגרת דרישתם ממנו שיגלה עמדה נחושה יותר בעד חקירת העלילה נגד האלוף.

כפי שפירסם השבוע יואל מרקוס ב"הארץ", אסף מרדכי את עדויותיהם של תישעה אנשי-צבא שהיו בוירת-הפשע, וניסה להגישם לוועדת-בלטמן, אשר דנה בחשדות שפוברקו נגדו. בעדויות היו תיאורים כיצד אנשי השב"כ היכו ועינו את השבויים זמן רב אחרי שמרדכי גמר לתקדם. באחת מהן פורט כיצד הטח ראשו של אחד החוטפים בסלע, באחרת סופר איך הועף החוטף השני באוויר, מתוך אלונקה, והניחו לו לנחות על הקרקע. עדויות אלה ואחרות הן שגרמו ליצחק זמיר לבנות את המעשה במילה "לינון".

כשביקש עורך-הדיון אמנון גולדנברג, פרקליטו של מרדכי, להביא עדויות אלה לפני הוועדה של פרקליטי-המדינה יונה בלטמן, נזף בו בלטמן בטענה של "התערבות גסה בחקירה נגד מרדכי". קצינים בכירים אינם מוכנים לעבור לסדר-היום על השערוריה ועל נסיונותיו של יצחק שמיר למנוע חקירה מלאה ומקיפה של הפרשה, כולל העוול שנעשה לאלוף.

לחצים נגד "איתן"

ערב האישור לחברת-הביטוח "איתן" להנפיק מניות לציבור, הופעל על רשויות הבורסה לחץ כבד שלא לאשר את ההנפקה בתנאים הנוכחיים. לא מכבר העיר המפקח על הביטוח לחברה כי היא לא עמדה בדרישתו להגדלת ההון הנפרע.

איתן מנפיקה מניות רגילות של 1 ש"ח, כבוונה לגייס 1.33 מיליון דולר, שיהיו 25 אחוז מההון שלה.

ביטחון לאמריקה

חברת קונקורד מנתיבות, שפיתחה מערכת-הגנה לוויילת, חתמה על עסקת-ייצוא גדולה לארצות-הברית. היתרון היחסי של המערכת — הכוללת אזהרות למיניהן, חייגנים אוטומטיים והגנה היקפית על הגדר — הוא במחירה הנמוך יחסית.

במקום להתפטר

ועלם

דוד אביו, ראש המחלקה לקהילות ספרדיות בהסתדרות הציונית, נעלם מביתו ערב כינוס עצרת-הסוכנות, ונעדר גם משיבת הוועד-הפועל הציוני, השבוע. זו הפעם הראשונה שחבר ההנהלה הציונית נעדר מאירועים אלה. אשתו מסרה לעיתונאים כי "הוא נופש ברום", אך לפי גירסה אחרת יצא לחו"ל. אין אפשרות לבדוק את השמועה השניה, כי האיש נושא דרכון דיפלומטי.

היעלמותו המיסתורית של אביו באה בעיקבות שמועות על איסורים במחלקתו, והאשמות כי בקופת הסדרציה הספרדית העולמית חסרים 120 אלף דולר. האיש, שהיה בעבר כרטיסוחיו של המיליונר ליאון תמון, והנחיל לו אכזבה קשה, נדרש עלידי אנשי הסדרציה להתפטר מייד מתפקידו, ותחתיו עמד להתמנות הח"כ יצחק פריץ או אשר אוחיון. הסתלקותו מבלי להגיש מיכתב-התפטרות, מגעה מהוועד הפועל לבחור לו יורש.

איום בהתאבדות

במפד"ל

עסקן בכיר במפד"ל איים בהתאבדות, ובכך הצליח למנוע דיון רציני במוסדות המפלגה בתלונות שהוגשו נגדו, על זיוף פים בבחירות הפנימיות לקראת הוועידה.

צבי זמיר: גנגר רוצה

לקנות בחינוס

צבי זמיר, מנכ"ל בתי-החזיקה, גילה בדיון סגור את סיבת התנגדותו הנחרצת לנסיונות הרבישה של אריה גנגר את 26 האחוזים ממניות בתי-החזיקה, הנמצאים בידי "החברה לישראל": תמורת מניות אלה הוא היה משלם בכספים הנמצאים היום בקופת-החברה.

לגנגר יש היום 56 אחוז ממניות החברה, שבקופתה הצטברו 17 מיליון דולר במוזמן, אחרי שלא חילקה השנה דינודנדים. מתוך סכום זה, אם כך, כשמונה מיליון הם חלקו. אילו קנה את החלק של החברה לישראל, לפי שיערוך נכסי בתי-החזיקה כ-30 מיליון דולר, לא היה עליו להוסיף מזומן מכיסו.

בעמדתו זו העלה עליו זמיר את חמתו של אריאל שרון, וידדו של הוורד גנגר.

הרבנים מיהרו

בבוקר יום השני השבוע הודיעו שני הרבנים הראשיים לוועדת-העורכים של העיתונים היומיים על ביטול הפגישה ביניהם, שנועדה להתקיים אחרי-הצהריים. הסיבה שנמסרה: הרבנים ממהרים להפגנה.

הפתעות בקרקעות

בחוגים המקורבים לחקירת פרשת הקרקעות רווחות השמועות על גילויים מפתיעים, הצפויים בימים הקרובים.

פרס מרגיז עיתונאים

בהתקפתו הפרועה על העיתונות בארץ, מעל דוכן הכנסת, הרגיז שימעון פרס כמה מבכירי העיתונאים בעיתונות היומית. הם מרגישים מרומים, אחרי שנעננו לפני חודשים להפצרותיו ועיכנו את פירסום פרשת-השב"כ. רבין אלה של פרס פגעו בהם יותר מהרפתותיו של יצחק שמיר, שהישווה את כל העיתונאים לכלבים.

גל סיכסוכים

בקרב צפוי גל של סיכסוכי-עבודה במיגור הפרטי, בשל תביעות שכר. הסגנויות הראשונות בתעשייה: בהארג ובאמקור. בשורות: בחברות-הביטוח.

זיגל לפוליטיקה?

ניצב בנימין זיגל גילה לאחרונה כי אין לו כל כוונה לעסוק במפרטיקה פרטית כעורך-דיון, אחרי פרישתו מהמישטרה. שני התחומים המעניינים אותו הם קריירה שיפוטית או קריירה פוליטית.

זיגל, לשעבר ראש היחידה לחקירות הונאה, ואחר-כך נשיא בית-הדין המישפטי, יצא השבוע לשנת-חופשה בתשלום, על-חשבון ימי-חופשה שצבר במשך השנים. בסוף החופשה הוא יפרוש סופית מהמישטרה.

אותי זה לא מצחיק!

מן העיתונות אני למד שהיו באזכרה ראשי המיסד הישראלי, וכיניהם דויד קימחי, מנכ"ל משרד החוץ, ואפרים סנה, איש המינהל האזרחי, ועוד ועוד. הם סיפרו כי עוד במהלך מלחמת ששת הימים הגיעו כמה ישראלים אל שחארה, שהטיף כבר אז לשלום בין ישראל והפלסטינים.

הם הללו ושיבחו אותו כאיש-שלום, כפטריוט, כאדם מתון וסביר. המסקנה הכללית מבריהם היתה: עם פלסטינים כמו שחארה אפשר לעשות שלום. חבל שאין רבים כאלה.

האומנם?
הכרתי את שחארה מייד אחרי מלחמת ששת הימים. אני זוכר אם חיפשתי אותו, או שהוא חיפש אותי. ביום החמישי של מלחמת ששת הימים קראתי פומבית להקמת מדינה פלסטינית לצד ישראל, וזה היה — כנראה — באותו יום שבו אמר שחארה את אותם הדברים עצמם לשליחים הישראליים שבאו אליו. מצאנו זה את זה, והסתבר ששנינו דוגלים בפיתרון זהה לסיכסוך: הקמת מדינה פלסטינית בגדה המערבית וברצועת עזה, לפי הגבולות שלפני מלחמת ששת הימים, תוך הכרה הדדית ושלום מלא.

בפיו היה סיפור ששמעתי כבר קודם לכן מפלסטיני אחר — נימר אל-הווארי, פלסטיני מיפו שחזר לישראל בראשית שנות ה-50, ושכיהן לאחר-מכן כשופט בנצרת.

שחארה, הווארי ופלסטיני שלישי (יחיא מורה, יו"ר אש"ף אחרי אחמד שוקיירי ולפני יאסר ערפאת) באו ב-1949 ללוואן שבשווייץ, שם התכנסה או "ועדת הפיוס" של האו"ם. הם באו במגע עם נציג ישראל, אליהו ששון, והציעו לו הצעה: אם תסכים ישראל להקמת מדינה פלסטינית, תתן תמורה מיד הנהגה לאומית פלסטינית שתכרות שלום עם ישראל. ששון ביקש להתייעץ עם הממונים עליו (משה שרת ודויד בן-גוריון), וכעבור ימים השיב תשובה שלילית מחלטת. ישראל לא תשא ותתן אלא עם ממשלות. קרי: עם המלך עבדאללה.

שאלתי על כך את ששון, והוא אישר את הדברים. כאשר השמענו את ההצעה להקים מדינה פלסטינית לצד ישראל, היינו שנינו מבודדים: הייתי כמעט יחיד בציבור הישראלי, ושחארה היה כמעט יחיד בציבור הפלסטיני. אולם אצלו השתנה המצב. תוכניתו התקבלה במרוצת השנים על-ידי הנהגת אש"ף ומרבית העם הפלסטיני. קשה לומר שקרה לי דבר דומה.

אם כן, מה טיב השבחים המורעפים עכשיו על ראשו של שחארה המת?
אין זה אלא אישור נוסף לכלל המקובל על המיסד הישראלי: ערכי מת הוא ערכי טוב.

נאמן הנאמנים

יש גם כאלה.

לפני 21 שנים החלטתי להקים מיפלגה חדשה בישראל, יש מאין, מיפלגה שלא תהיה רסס או המשך או פלג של מיפלגה קיימת. כך קמה תנועת העולם הזה — כוח חדש, שהיתה דגם חדש במדינה. היא פרצה את הדרך לבאות אחריה — ד"ר, ר"ר, שינוי, של"י והמתקדמת.

פירסמתי או קריאה לכל רודפי הצדק, השלום וחוכיות האדם במדינה להצטרף למאמץ חדש זה. באו אנשים משמאל ומימין, מהם אנשים שכבר הוכיחו את עצמם במאבקים שונים, רודפי שלום כמו אמנון ויכרני, חוקרי-שחיתות כמו אלכס מסיס, ותיקי המאבקים החילוניים כמו פרץ עופר ו"ל, לוחמים אנטי-פאשיסטיים כמו עוורדין שמואל סגל, ששירת בבריגדה הבינלאומית בספרד, מחפשי-שיוויון כמו דויד ארנפלד המנוח, אוהבי-הארץ כמו הסופר ראובן קריץ, ועוד ועוד.

לרוב רובם היה מכנה משותף: הם היו צעירים והם גדלו בארץ. רובם היו צברים.

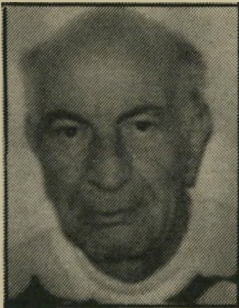
החריג הבולט היה גבר בגליה-עמידה, מנהל סניף-בנק בעל מיכסא ייקי בולט: עלי נפתלי. אני זוכר כיצד בא. דומני שהיה קומניסט בנעוריו. אבל מן הרגע הראשון הוא היה רמות בקוה בכל המאבקים שלנו.

בחיים הפוליטיים — גם במפלגה קטנה המבקשת לחולל שינוי-ערכים יסודי — יש לא פעם מאבקים על כיבושים וכבוד.

יש תחרות סמויה או גלויה, יש קנאות. עלי נפתלי עמד מחוץ לכל אלה. מעולם לא ביקש שום דבר — לא כבוד, לא מעמד, לא כסף. הוא רק נתן.

הוא היה אחד מאותם האנשים ששם עולה אוטומטית כאשר מחפשים מועמד לתפקיד יו"ר ועדת-הביקורת — אדם שהכל יושמים בעיניים עצומות על יושרו. כשהיה צורך במישהו שיעשה עבודה שחורה — למי של, ניהול הקופה — פנו לעלי נפתלי. כשהיה צורך ליישב סיכסוך פנימי בין אנשים שהיו כולם יוצאי-ירופ, פנו לעלי נפתלי. ברגע שנכנס לעניין, נרגעו הכל.

הוא בא לתנועת העולם הזה, ואחר-כך לשל"י, ואחר-כך למתקדמת. ריעותיו נשארו עיקביות. הוא האמין בשלום, בצדק, בשיוויון ובעוד מושגים המעוררים כיום גיחוך אצל רבים. השבוע נפטר עלי נפתלי באופן פתאומי. כשאני מחפש מילים כדי להגדירו, שתי המילים העולות במוחי הן הגינות ונאמנות. הוא היה אדם הגון ונאמן.

נפתלי

זה היה לפני הרבה שנים, ומאז לא רכרכה רגלי במיגרש כדורגל. כשהייתי בכנסת יעצו לי עמיתים ממולחים שצריך ללכת למיגרשים כדי לרכוש את לב ההמון, שזו השקעה טובה, שזה נותן לפוליטיקאי תרומת של צעיר, הבר'המן, וכו'. לא הלכתי.

אז מה קרה פיתאום עכשיו? אני יודע. הצצתי פה ושם במישחקים, וזה נראה די מעניין. אחר-כך בא המישחק בין מאורקו וגרמניה, והחלטתי להסתכל. אחרי הכל, זה לא קורה כל יום. הסתכלתי במישחק מהתחלה ועד הסוף. ליבי היה עם המאורקאים.

וכך, מבלי להרגיש, נלכדתי ברשת, כמו כדור תועה בשער. רציתי להשוות את הגרמנים לצרפתים. רציתי לראות את הסיגנון הסובייטי שונה. מפה לשם, משם לפה, מצאתי את עצמי מבלה את לילותי מול המקלט, ומסתכל (כהגדרת ישיעיהו ליבוביץ') ב-11 חוליגאנים הרצים אחרי כדור.

התחלתי לראות את היופי בזה, את הקצב, את האסטיקה, את האמנות, את הבאלט.

ובקטעים פחות מרתקים גם הירהרתי קצת על תופעה זו.

אורי אבנרי

קודם כל, היסוד הלאומני. האם אך מיקרה הוא שהנבחרות מופיעות בשם מדינות, תחת רגלים לאומיים, אחרי שירת המנונים לאומיים?

מה, עצם, לכדורגל ולמדינות? מדוע אין הנבחרות מופיעות בשם ערים, או תנועות, או רתות?

אין זאת אלא הוכחה נוספת לכך כי בעידן שלנו, המאה ה-20 המתקדמת לסיומה, אין כוח-החץ חזק מן המניע הלאומי. לא חשוב אם זה שחקן קומוניסטי ממוסוקה או שחקן קאפיטליסטי מבאזיל, שוער קאתולי מבאנוס-אייירס או חלוץ מוסלמי מרכאט. כדי להלהיב אותם ואת המוני אוהדיהם, כדי לדרבן אותם עד קצה גבול היכולת, יש צורך בזהות לאומית, ברגל לאומי, בהימנון לאומי. האומה מעל לכל.

אז כל נכח גם במהופך. כשם שהמניע הלאומי דוחף את הכדורגל לפיסגות, כן משמש הכדורגל פורקן לדחף הלאומי.

אין זו תיאוריה חדשה, כמובן. קונראד לורנץ, אבי מדע האתולוגיה (חוקר התנהגות החיות לצורך הבנת התנהגות של האדם) טען כי התוקפנות טבועה עמוק בישותנו, שירשנו אותה מאבותינו בעולם-בעלי-החיים לפני מאות מיליוני שנים. אי-אפשר לחסל את התוקפנות. אם רוצים למנוע מילחמות, צריכים לספק לה פורקן אחר. הספורט התחרותי הוא פורקן כזה. גם בלי לורנץ, זה ברור למדי. כאשר הבקע דייגו מאראדונה את השער הבריטי (ולא חשוב איך), דיברו הכל על "גימקת הארגנטינים על מפתם במלחמת איי-פוקלנד". אם אפשר לבצע נקמה כה זולה, בלי שפיכות דמים, הרי אפשר היה למנוע את המלחמה מלכתחילה, על-ידי המרתה במישחק-כדורגל.

בימי קדם היה מקובל להמיר קרב המוני ברקרב של אלופים. הטוב שבלוחמי הצד האחד היה מתייצב מול הטוב שבלוחמי הצד השני, וגורל המלחמה היה מוכרע על-ידי ההתמודדות בין השניים.

כזה היה הדקרב בין גולית ודויד. ויציא איש-הבניינים ממחנות פלישתים, גולית שמו, מגת, גובהו שש אמות וזרת... ועמד ויקרא אל מערכות ישראל ויאמר להם: למה תצאו לערוך מלחמה? הלא אנכי הפלישתי ואתם עבדים לשאול, כרו לכם איש ויירד אליי. אם יוכל להילחם איתי והיכני — והיינו לכם לעבדים. ואם אני אוכל לו והיכיתיו — והיינו לנו לעבדים, ועבדתם אותנו ויאמר הפלישתי: אני חרפתי את מערכות-ישראל היום הזה, תנו לי איש ונלחמה יחד!"

ההמשך ידוע. מול גולית, השחקן הוותיק בעל הטכניקה השמרנית והמיושנת, קם שחקן חדש, אחד דויד, בעל טכניקה חדשנית ומהפכנית, והמישחק, שנגמר באחר-אפס, ממשיך להדהד בהיסטוריה.

מאראדונה הקטן הכריע את הפלישתים הבריטיים. לארגנטינים המובסים באיי-מאלווינס בא יום שילם ונקם.

ערכי מת הוא ערכי טוב

השבוע נערכה אזכרה לעורך-הדיון עזרי שחארה מרמאללה, שנרצח לפני קרוב לשנה בצורה אכזרית, על-ידי חיתוך גרונו.

כבר נאמר לא-פעם: אין מקום להומוריסטים בארץ הזאת. המציאות מצחיקה מכל בדיחה, והיא יכולה להצחיק עד רמעות — תרתי משמע.

הנה, למשל, בא לי הרעיון לכתוב כמה מיכתבים על רקע הפרשה. למשל:

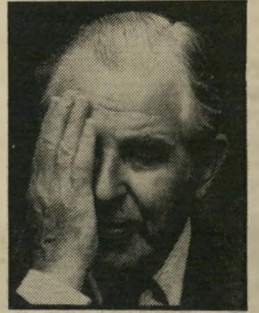
לכבוד מר חיים הרצוג, נשיא המדינה,

מישכן נשיאי ישראל, ירושלים.

כבוד הנשיא,

מצבי הכלכלי אינו שפיר כרגע, ואני זקוק באופן דחוף לסכום ניכר.

שקלתי את כל האפשרויות והגעתי למסקנה כי הדרך המעשית היחידה הפתוחה לפני

הרצוג

היא לבצע שוחד-בנק.

אי לכך החלטתי לפקוד את סניף בל"ל ברחוב בן-יהודה פינת רחוב גורדון, תל-אביב, כשאקדח טעון בידי, ולגבות מהקופאים סכום של כ-100 אלף דולר.

אני אדם עסוק, ואיני יכול להרשות לעצמי כרגע לבלות שנים בכלא, או אף להתרועע בבתי-המשפט. לא אוכל, על כן, לבצע את תוכניתי מבלי לזכות מראש בתנינה.

אני מקווה שכבוד הנשיא יתחשב במצבי הרחוק, וימצא לי תוך שבוע כתבי-התנינה על השוה במקום הנ"ל. מה גם שאחרת אצטרך לגלות כל מיני דברים.

נ"ב: איני מתכוון לירות ולפגוע באנשים. אך כבוד הנשיא, כראשי-אמ"ל לשעבר וכמישפטן, בוודאי יודע שלא תמיד אפשר לחוות מראש את כל האפשרויות. לפיכך אודה לכבודו אם יכלול בכתבי-התנינה גם רצח, הריגה וחבלה גופנית חמורה, לכל מיקרה שלא יבוא.

בכבוד רב ובתודה מראש, וכו' וכו'.

או הודעה לעיתונות מטעם מנהיג תנועת-שינוי, הפרופסור אמנון רובינשטיין:

לכל כלי-התיקשות.

לפירסום מיידי.

לאחרונה הופצה באמצעות-תיקשות מסוימים ידיעה זדונית, כאילו דרשתי להקים ועדת-חקירה כדי לכדוק את הריגת שני המחבלים באוטובוס בקו 300.

הקורא עלול להתרשם למיקרא דברים אלה כאילו אני מתנגד לרצח שבויים כפותים, דבר שהוא שקר וכזב. לא אני ולא תנועותי השמיעו אי פעם הסתייגות מרצח כזה, והשמועה כולה הומצאה על-ידי יריבים פוליטיים כדי לפגוע במעמדנו הציבורי.

הריני מכיר בזאת בצורה הדרגתית כי דרשתי להקים ועדת-חקירה אך ורק לבדיקת הטענה כאילו מישהו הדיח עדים לעדות-שקר במהלך החקירה. אני עומד על תביעתי שהדרך המדינית ייחקר בעניין זה. אין לזה כל קשר עם הריגת המחבלים הכפותים, ימח שמם וזיכרם, מעשה שאני מצדיק אותו בכל לב. אם כל-תיקשות כלשהו יחזור על הסילוף הדרוני, לא תהיה לי ברירה אלא לתבוע לדין על פי החוק לאיסור לשווא-הדע.

על התתום: שרת-תיקשות, יו"ר תנועת-שינוי.

היו באמתחתי עוד כמה מיכתבים והודעות, אך לבסוף החלטתי שלא לכתוב פליטון זה. משום-מה נרמה לי שזה לא מצחיק.

גרון עמוק

אפרופו ווטרגייט.

כל אמריקאי שהודמן לי לשוחח איתו בימים האחרונים הישווה את פרשת ראש-השב"כ לפרשה ההיא.

ואכן, יש רמיון רב. בפרשת ווטרגייט טען הנשיא ניקסון שהאינטרס העליון של הביטחון הלאומי עומד מעל לחוק. בשם הפטיווטיים והאחריות הלאומית סירב לגלות ראיות. אנשיו שיקרו לחוקרים. גם הוא עצמו שיקר. הפרשה התגלתה תודות לעקשנותם של קומץ עיתונאים מסורים, בשעה שהרוב הגדול של העיתונות הממוסדת התעלם מן העניין ושייתף פעולה עם השילטון. את המידע המכריע סיפקו אנשים טובים מתוך המנגנון הממשלתי, שנודעו רק כשנחשפו. "גורן-עמוק".

אבל יש הבדלים חשובים בין שתי הפרשות: ראשית, פרשת ווטרגייט התחילה כפריצה קטנה לאישוהו מישור של מיפלגת-האופוזיציה. הפרשה שלנו התחילה ברצח שני שבויים.

שנית, בעיקבות פרשת ווטרגייט נערך טיהור יסודי בשרותים החשאיים האמריקאיים.

שלישית, בגלל ווטרגייט נאלץ נשיא ארצות-הברית להת-פטר. אומנם, הנשיא ג'רי פורד, שבא במקום ניקסון, העניק לו מיד תנינה על כל מעשיו. אך החלטה זו עוררה סערה כללית בארצות-הברית, והרסה את מעמדו של פורד.

עד היום אין אנשים הגונים באמריקה מוכנים להיראות כחכי-רתו של ריצ'ארד ניקסון.

מאראדונה בשורות פלשת

כן, זה קרה גם לי. יתוש הכדורגל עקץ אותי.

אינני יודע איך זה קרה. כמשך כל שנות חיי הצלחתי להתחמק מזה.

פעם, כשהייתי נער, נערך מישחק בין בית"ר והפועל. הייתי או-באצל, ותבריי סחבו אותי כדי לעודד את הבית"רים. אחר-כך צעדנו ברחובות וצעקנו: "הגביע הוא שלנו!"

הח"כ שחשד כי מזכיר הממשלה אינו אלא אשה והשופטת שהמליצה על סטייק ומים

אנשים

בידור!

■ **מתיחת-השבוע ש"י**
יכת דווקא לחבר-הכנסת אלמוני למדי. אפרים שלום. הח"כ ממושב בית-עזרא שבדרום. חבר ועדת-הכספים. הגיע לרשימת-הוועדה ביום ה' חמישי, ומייד הותקף בהתלהבות על-ידי חברי-וועדה. פסח גרופר: "זה נכון! זה נכון שאתה קרוב של אברהם ש"ל לום, ראש השב"כ!" אפרים משך בכתפיו ואישר את השמועה.
■ **כמה קרוב?**
גרופר בחקירתו. "בני-דוד שלו" ענה ש"ל לום בטיבעיות גמורה.
■ **אבל ראש השב"כ נולד בווינה, ואילו הח"כ החיביב בעיראק.**
אבל גרופר קנה את המידע ומכר אותו בהתלהבות. שלום נדהם לקבל שיחת-טלפון דחופה מעיתונאי, שביקש פרטים על בני-דודו.
■ **איזה בידור?**
הח"כ-המושגניק מצחוק. "איזה בידור! אברהם שפירא, יושב-ראש הוועדה, התבדה בישיבת הקודמת ואמר לי: אני קרוב של ראש השב"כ בשמו הפרטי, אברהם, ואילו אתה קרובו בשם-המישפחה. פייסי שמע את זה, ופנה אליי. אז התבדחתי. כולם שמעו. מה, הוא באמת קנה את זה?"

אנגליה. עמיקם גורביין: צר-פתי-ארגוני. אורנה קדוש, הר"ר רייצ'ארד קרנהוויז, יצחק ליבני וכו' שמש החליטו כולם: בראויל-ארגוני-נה. גירעון סאמא: בראויל-גרמניה. איש לא נחש נכונה.

■ **בהצגה חגיגית של דוד וניה, שהתקיימה בכפר-סבא, נכחו שרים, אנשי-ציבור ומכובדים אחרים.** הכבישים בקרבת המאגר רע היו מוצפים במכוניות-שרד ממוגזות ומוגזות בוילונות. הרב תושבים הופתעו לראות, בסופה של ההצגה, את שר-המישטרה חיים בר-לב, ורעייתו תמר, כשהם פוסעים לעבר מכונית צנועה, מסוג אופל-קאדט — ונבלעים בתוכה. אין הם משתמשים ברכוש הציבור, שהועמד לרשותם בתוקף תפקידם, אחרי שעות העבודה.

■ **משנודע לראשונה בכ"ס, ביום הרביעי בצהריים, על סיומה המזור של פרשת השב"כ, העיר אריה פרנקל, רוכבו הקרוב ביותר של הרב אברהם שפירא:** "ר"י אפשר כבר לכ"ב את האור במדינה!"

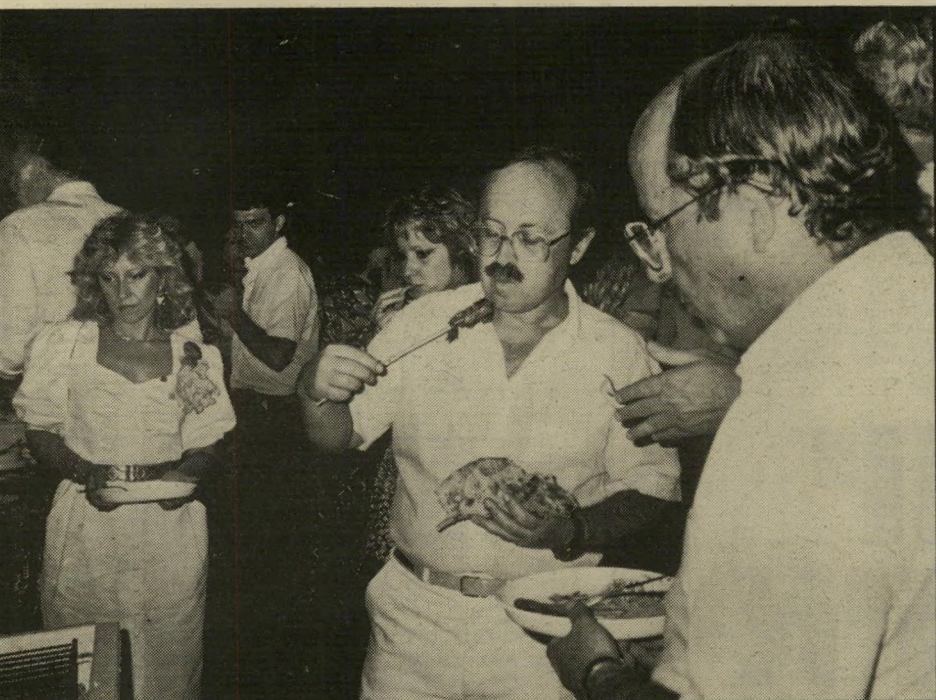
■ **מעסיקו של פרנקל, שפי"ר, נראה מרוכז לא-פחות, אך אין לדעת אם הוא שותף להרגי שתו של רוכבו, שפירא תירץ את חזונו ומצב-רוחו, בהסבירו שהוא ממחר להלוויית אחד מ' עובדיו, שנפטר מהתקף-לב בגיל צעיר ביותר.**

■ **השופטת הירושלמית מר"י ים-נאור, רעייתו של אריה נאור, מזכיר הממשלה לשעבר, נראתה השבוע במסעדה ירושלמית כשהיא מחלקת פתקים ונותנת עצות בשפע. עיון סקרני באחד הפתקים גילה כי רשום שם: "סטייק ומים", וכתובתו של**

שילנסקי — בשכונת מאה שערים, נכנס חברה-הכנסת בני שליטא, מלא שביעות-רצון עצמית, למינוח חברה-הכנסת. משתתפתה עליו עיתונאית על ההתרפסות שהפגין קבל טלוויזיה ומצלמות לפני החדריים, הופתע מעט, ואחר-כך התגונן: "מה יש, את מתהלכת עם ציציות כל השנה, אז לי אסור פעם בחיים?"

על סטייקים ומים. כעת, משה שיגה את מטרתה, היא מחלקת פרטים בגדיבות לכל המעוניין להתחתך לקראת הקיץ.
■ אחרי הופעות אחדות של היועץ המישפטי החדש לממש"ל, יוסף חריש, בישיבות ממשלה ופורומים אחרים של שרים, החלו כמה מהשרים — גם מהימין וגם מהשמאל — להסתייג מעט מצחקוקיו ובריחתיו בעת

קשה ביותר, סגן-גנרל פריץ חן, ביקר בשבוע שעבר בהרפתתו של אמריקני וי קאר-דינאל בהיכל-התרבות. המפקד כל-כך התלהב מהמופע, עד כי ניגש אל אמריקניו של האמן, הציג את עצמו והביע את שבחיו בקול. האמריקני התרכך מייד ו' הסכים לתרום חניס אי-כסף הופעה לאסירים. ואכן, ביום ה' שלישי בלילה רוכבו האסירים

אסף כספי הוא עורך-דין. בנו של עורך-דין ואחיהם של עורכי-דין ומתמחה-במישפטים. כאשר הופיע השבוע במסיבה בסביון, לצד אחיו רם כספי (מימין), הוא נראה כמהדורה צעירה יותר של אחיו המפורסם. ואכן, אסף (43) דומה מאוד לרם (46). רם כספי, שעמד השבוע במרכז של סערה ציבורית כאשר הסתבר שפעל בשם ראש-השב"כ והשיג למענו את החנינה הנשיאותית השנויה במחלוקת, הוא אדם חובב-פירסום ומושך-פירסום, ואילו אסף כספי מעדיף רק את הפעולה השקטה.

מכל האגפים, הרוחות השתלהבו, ומזמן לא זכורה חאפלה כזו ב' כלא.

■ אסירי כלא-ירמלה לא יש' כחו במהרה את היום השלישי. מפקד הכלא, הנחשב ככלא ה'

גליה אלבין אלמנתו של מיקי אלבין נראית לאחרונה יותר ויותר באירועים חברתיים. בדרך כלל בחברת ידידה מוטי רביד, ובדרך כלל בבגדים בצבע כחול, שהוא הצבע האהוב עליה. כצבע עיניה. בשבוע שעבר היה רביד עסוק בעבודתו ואלבין יצאה לאירוע עם ידידתה גודי מוזס-ניר (משמאל), שהיא עיתונאית ובתו של איל-העיתונות המנוח נוח מוזס. צילם: ציון צפריר

הריונים הרציניים. גם פתיחותו חסרת-התקדים לתיקשורת זוכה כביקורת רבה במסדרונות.
■ **ביום הרביעי, אחרי ביקורו** ר' ההיסטורי — ברשות רב

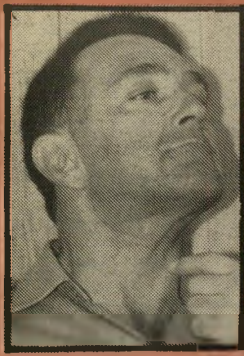
רופא. מסתבר כי נאור, שהפ' חיתה קילוגרמים רבים ממישי קלה ושגירתה נחטבה, עשתה זאת בעזרת אותו רופא, שהמליץ על דיאטה המבוססת בעיקרה

לפני שבועיים ישבו ליד שולחן בכסית כמה חברים. והחליטו לערוך ניוש: מי יהיו שתי הקבוצות שיעלו לגמר. אמנון דנקנר קבע: בראויל-

וגר זאב עם כבש

בני שליטא
מסע דילוגים -

אריה איבצן
- למען השלום

■ **במסיבה שנערכה ב' לילה של היום השני לכבוד האלוף אורי אור, שסיים את תפקידו כאלוף-הביטחון הצפוני, נכחו, בין היתר, חברה-הכנסת בני שליטא ומי שהיה מפכ"ל-המישט' רה אריה איבצן, השניים, המסוכסכים עמוקות מאז חקירתו הממושכת של ש' ליטא במישטרה בתקופת כהונתו של איבצן. הופתעו למדי זה מנוכחותו של זה, והתבצרו חישיקל בעמדותיהם - כל אחד בקצהו השני של החדר. עד מהרה התאספו מעגלים סביבם. שליטא, מלווה ברעייתו הסימפטי, החל משחזר את שעבר במשך שלוש שנות חקירתו, ואילו איבצן, מלווה ברעייתו יוכבד, התעקש לא-מחות על צידו קתו. בעלת-הבית, שרה דוידוביץ, לא אהבה את שהרחש. היא דילגה בין השניים והפצירה בהם ש' ישלימו. אחרי מסע-דילוגים גיס מפרך, בסיועו של נשות השניים, התקרבו שני ה' ריבים, לחצו ידיים ואף הזמינו זה את זה לביקורים הדדיים.**

טוב שיש קשרים

יעל ופינחס גולדשטיין
למען ירדנה

● קבוצת-מורים שעברה ליד בית-ברל, מיבצרה של תנועת-העבודה, נדהמה לראות את ח"כ הליברלים פינחס גולדשטיין, מוסע בטיבעיות גמורה מהבניין. גולדשטיין היה בחברתו של נציג היונים של העבודה, אהרון (אהרלה) הראל. מה הריץ את חבר הכנסת מכפר-סבא למעון העבודה, ועוד שעות ספורות בטרם עלה למטוס, בדרכו לחו"ל? ירדנה ארזול הכינדו בתו יעל (12) היא גרופי נלהבת של הזמרת. משודע לה על

הופעה מתוכננת של הזמרת הנערצת עליה בבית-ברל, אצה לקנות כרטיס להופעה. ואז הסתבר לה, לאכזבתה, כי ההופעה היא רק למנויים. מה היא אשמה שאבא שלה לא מנני על הפעילות בבית-ברל? האב המסור נזכר כי יש לו חבר טוב בבית-ברל - חבר-הכנסת הראל - ומייד מנה לעזרתו. הראל סידר ליעל פרוטקציה, ללא כל בעיות, והבטיח שגם בעתיד תיהנה יעל מקשריו של אבא במיקרים חיוניים כאלה.

■ אחד מחבריה-הכנסת שנצמדו אף הם למקלטי-הרדיו, ושיחתו על נפשו לבל יוזכר שמו, הגיע לאזור במהלך ראיון כלש-הו. "מי זאת?" תבע הח"כ הנרגש לדעת, "מי מדברת עכשיו ברדיו?" זאת, נענה עליידי אחד הנוכחים, "זאת יוסי ביילין מו-כיר-המשלה..." הח"כ הנבוך תפס את ראשו לצחוקם הרועם

■ חבר-הכנסת יורם ארייזר, השדכן הראשי בטיח שהושג בפרשת השב"כ, נצמד ביום הרביעי אל מקלטי-הרדיו הישן במיונו-הכנסת והקשיב בקשב רב לפרטי ההסכם, שי הומצאו חודש קודם לכן כפי גישה בינו לבין יצחק שמיר. ארידור השתיק את כל הנוכחים, שהפריעו לו בהקשבה.

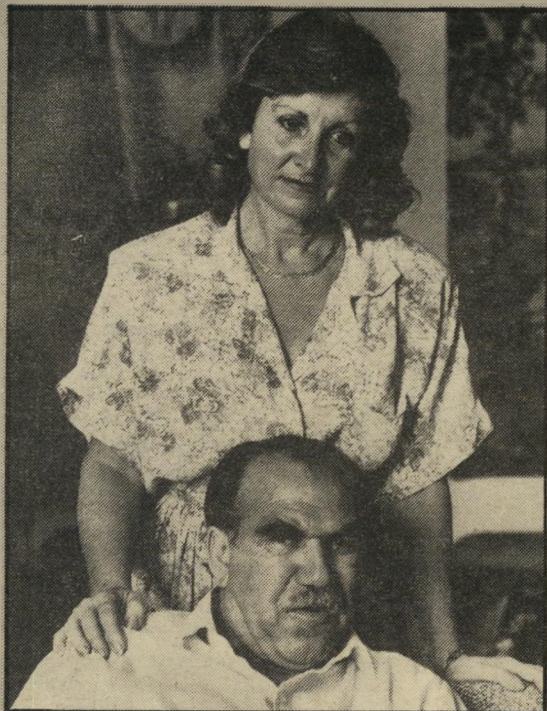
אורי מלמיליאן

הסתדר עם הצפיה הטלוויזיונית במישחקי גביע העולם גם באילת, בה בילה חופשה קצרה יחד עם חבריו, הכדורגלנים מוטי איווניר (במרזו) ומיקי בן-שיטרי. אך בניגוד לשני חבריו לא חשף מלמיליאן את חזהו לשמש, אולי מתוך שמרנות ירושלמית.

של נוכחים וביקש - ממש התחנן! - שלא יזהו את שמו: "בכל זאת, זה לא נעים, אנחנו מאותה מפלגה..."

■ אברהם סריד, המכונה "פריצי", שהתפרסם כנושא-הרדיו גל נגר החרדיים, נראה השבוע

"זה היה מנגלה!"

אריה ורחל אזולאי
גם אני לא ידעתי!

● ראש עיריית אשדוד, אריה אזולאי, התפרסם בגלל מעצרו. אך יש לו סיפורים רבים יותר מעניינים. למשל: "אני מוזכר בסיפור של איסור הראל. מופיע שם חלקי, בניסיונות להפוס את המושע הנאצי יוזף מנגלה. הראל גייס אותי למשימה מיוחדת. הוא הטיל עליי לקיים תצפית על הבית, שבו אותה הפושע. אשתי רחל היתה אז בחודש השביעי להריונה, ולא יכולתי להשאיר אותה לבד. לא יכולתי גם לספר לה בדיוק מה הוטל עליי. לכן טיילתי איתה בסביבת הבית. היא בטח לא הבינה מדוע דווקא שם. האמת נודעה לי לראשונה רק אחרי הודעתו המפורסמת של דויד בן-גוריון בכנסת. המגמה היתה לתפוס את מנגלה ולהעלותו לאותו מטוס שבו הוטס אדולף אייכמן. יש 'מנגלה' הריח שהוא במעקב, ונעלם עם לכידת אייכמן. יש להם חוש-ריח לדברים האלה. כן, בטוח שזה היה מנגלה! אין ספק!

"חזרנו ארצה, כשגנריר ישראל וכ-30 שליחים ישראלים בארגנטינה הוכרזו כבלתי-רצויים."

ורעייתו ברכה יצאו את הארץ לשבועיים של גמילה - הבעל מנסה להיגמל מהרגלי-האכילה שלו ולהפחית ממישקלו, ואילו אשתו, מנהלת סטודיו לבלט, מנסה להיגמל מעישון.

■ דפנה ברק ■

סועד כנחת ונהנה מהחיים. לשי-אלה כיצד הוא מופיע באינטנסי-כיות כזאת באמצעי-התיקשורת, האם אינו עובר? ענה בפשטות: "כן, זה נכון. לא חסר לי זמן. אני לא עובר..."

■ האמרגן שמואל צמח ■

האזה השגריר הגרמני בישראל, הריע (למעלה) לכבוד השער הגרמני, ומחא כפיים בנימוס (למטה) לכבוד השער הארגנטיני. האזה בא למסיבת-גג שערך נספח-העיתונות הגרמני, האנס-פטר קאול, בעזרת אשתו אליזבת. לכבוד מישחק-הגמר. השידור הוקרן על מסך גדול, והנספח הזמין את ידידיו לנחש את התוצאות. היחיד שניחש נכונה: אברהם שוויצר, איש העיתון הארץ. צילמה: רחל אבנרי ■

איתי שילוני, בעל הספר הראשון של חייל קרבי על מילחמת-הלבנון, מספר על חוויותיו בקרב בתוכני בידות, על האלמוניות המטושטשת של דמות האויב, על הרגשת החיילים שרימו אותם, ואומר: "כן, צריכה לקום ועדת-חקירה!"

"אנשים נהרגו בקרב וכשראו זאת בטלוויזיה, הצופים הלכו להשתין או להביא משהו מן המיטבח"

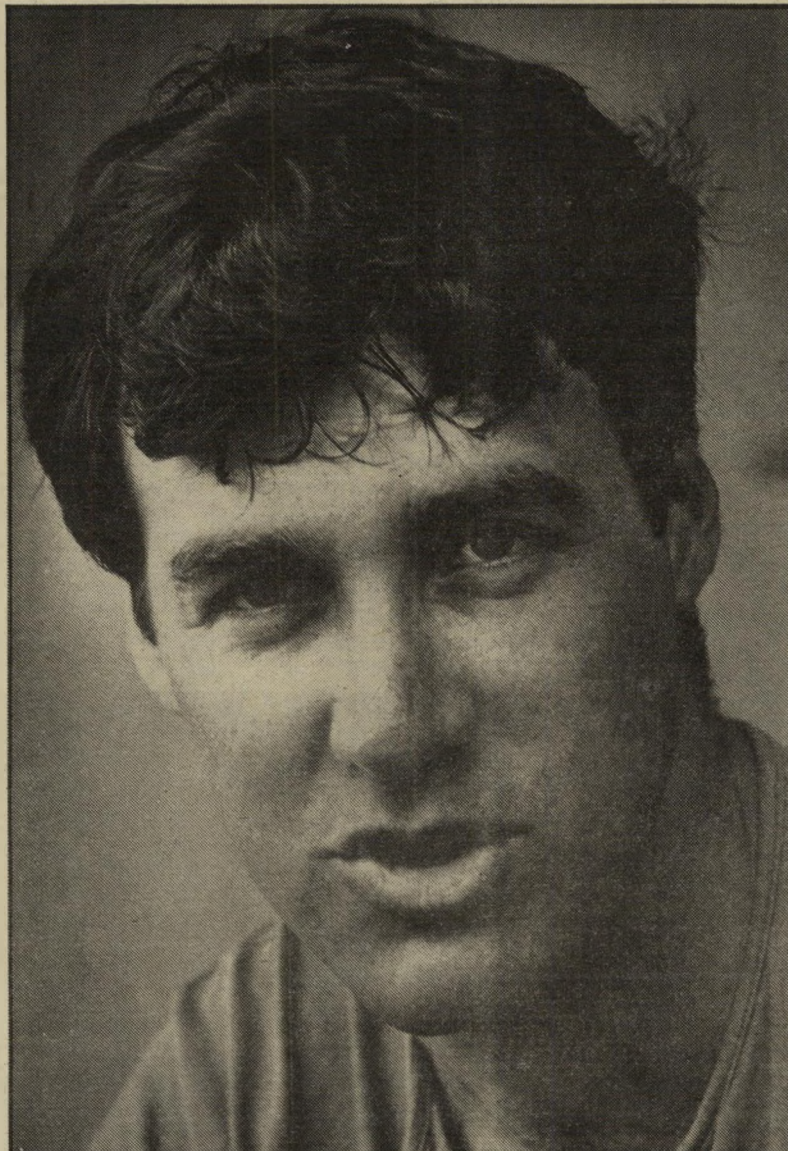
"היינו כולנו ילדים כולניים. הייתי בא לאמו של חבר והיא היתה שולחת בשבילו כביסה"

"חזרתי מבידות והלכתי להפגנה נגד הטבח. זאת היתה בשבילי בפידוש נקודת-אור. משהו נולד"

"אילו הייתי צריך להעיד מדוע שפכתי מים ותרופות שנועדו לילדים, מה יכולתי להגיד?"

"אני לא נגד צבא. אני מאמין שדרושה מוכנות לצבא. מדוע השתמשו בזה לצרכים מכופקים?"

"הספר של נאור מגלה את ההונאה. מה שהרגישו החיילים שיקף את מה שקרה בישיבות הממשלה"

ריאיון אורי אבנרי

"לחייל הקרבי יש

תאווה למילחמה!"

מתאר את מילחמתו של חייל קרבי, הנהרג בעמוד הראשון, ביום שבו הודיע המטכ"ל הגרמני כי "במערב אין כל חדש".

בימי המלחמה עברתי כמה פעמים בגאלרי סמעאן, ויתכן כי עברתי לא פעם על פני שילוני. הייתי גם באתרים האחרים המופיעים בספר, ותמהתי לא פעם איך מרגישים החיילים, שהוכנסו למקומות האלה.

ברגע שגמרתי את סיפורו של שילוני, עלה בי הרצון לדאין אותו – ולוא רק כדי להשוות חוויות בין פלשת 1948 ולבנון 1986.

עיתונאית (מיכל מירון מידעיות אחרונות). והיה בצומת העניינים.

החשוב ביותר הוא המדור השלישי. הפלוגה שבה שירת שילוני כמ"מ הוכנסה למערב-ביירות, אחרי "פינוי המחבלים" ורצה בשיר אל-ג'ומייל. הפעולה הזאת בוצעה על-ידי אריאל שרון בלי אישור הממשלה, והיא תוארה בארץ כתהלוכה שקטה של כוחות לתוך עיר שלא נותר בה אויב. אך דווקא בפעולה זו עבר שילוני את הקרב החמור ביותר שלו, והוא שהטביע את חותמו על חייו. זהו קרב שאיש לא שמע עליו מעולם.

הספר הקלאסי במערב אין כל חדש

מילחמת-העצמאות. אני מחפש סופרים קרביים שאת חוויותיהם ניתן להשוות לחוויות שתיארתי בסיפרי. סיפרו של שני לוני הוא כזה.

זהו ספר קטן, בן 115 עמודים. בסך-הכל, המחולק לשלושה "מדורים". הראשון מתאר את הכניסה לבנון ואת הפעולות בעיר צור ובמחנות-הפליטים שלידה. השני מתאר את עלילותיו של המחבר, כאשר הוטל עליו – סגן-מישנה בן 21 – לפקד על מעבר גאלרי סמעאן. המעבר היחידי שהיה פתוח בימי המצור בין מיזרח העיר ומערבה. שילוני הצעיר מצא את עצמו שליט כלי-יכול במוקד דיפלומטי רגיש, ניהל שם רומאן מיזר עם

ברגע שהתחלתי לקרוא את סיפורו של איתי שילוני, "שלושה מדורי לבנון", הרגשתי שזהו סיפורו של חייל קרבי אמיתי.

זוהי עובדה מוזרה: מדינת-ישראל עברה מילחמות רבות. מאות אלפים השתתפו בקרבותיה מאז ראשית מלחמת-העצמאות. אך כמעט ולא נכתבו ספרים בידי חיילים קרביים.

יש הבדל תהומי בין חייל קרבי, המתאר את מה שעבר עליו, ובין סופר, המדמיון לעצמו את חוויותיו של חייל קרבי. כל חייל מרגיש מייד בזיוף.

לכן רציתי להכיר את איתי שילוני. מאז שכתבתי את בשדות פלשת 1948, במהלך

סג"מ שילוני בלבנון

"אני מנסה להעלות בדמינוי איך נראה האויב, ואינני מצליח..."

מנותקות, ולחייל אין כריק לאן לחזור, אפילו כשיצאים למלחמה. חיילים, שהיו כל הזמן מסבירים שהם לא יכולים לעזוב את הבית, אפילו לשלושה ימים, כי שם יכול לקרות לא-יודע-מה, פיתאום מנותקים שבועיים, שלושה, חודש ובמלחמה. כשנגמר השלב המעשי של המיל-חמה, היתה שאלה: איך מתנהגים, מי יוצאים, הביתה, מי מיסכן, מי לא מיסכן? מי מרתקים שבת? איך מענישים?

אתה הית' לסני המלחמה מוריד של חיילים, למעשה הררכת לקראת המלחמה הזאת שאתה חווית אותה. תופעה אחת הפליאה אותי מבחינה צבאית טהורה. ב-48, הלילה היה יריד שלנו. לחמנו כמעט רק בלילות, אנחנו הרגשו טוב בלילה. יש לי הרגשה שבספר שלך הלילה זה אויב, הצבא פחד מחלילה.

זה עובד ככה: מבחינה צבאית טהורה, אנחנו התאמנו המון לעבודה בלילה. למה פחדתי להיות בכירות בלילה?

למה? כי הלך הוא עושים המון דברים בלילה, פושטים בלילה, מתכננים, אבל מה שלא עושים בלילה זה — לא נלחמים בלילה בשטח בנוי של עיר זרה, בקרב לא מתוכנן. זה לא עושים. לקח של סואץ (1973) ולקח של פה ולקח של שם. התקפות לא-יוזמות בתוך עיר. בתוך מקום זר, לא עושים בלילה.

ובגלל זה תחושת הפחד, כשנכנסנו לכירות ופיתאום התחיל להיות לילה ואנחנו עדיין נמצאים שם — זה היה מצב שהיה זר לנו לחלוטין. לא דובר על דבר כזה אף פעם. על זה שיכול להיות מצב שנהיה בתוך עיר ונלחם בלילה, בלי אבחנה.

לסני המלחמה, כשחשבתם על מלחמה, האם בכלל התכוונת למצב כזה, של לחימה בתוך ארץ מיושבת?

לא. היתה לך בראש תמונה של מלחמה במדבר? אני מנסה בספר לפרוש את הפערים שבין ההתחלה לבין הסוף. אחד הפערים היה שמה שאנחנו למדנו על לבנון לפני המלחמה, זה שזו מדינת-מחבלים כזאת, שכאילו יש רק מחבלים, יש אויב, מדינת-אויב, ואנחנו צריכים להילחם שם נגד אויב.

המפגש הזה, שפיתאום באים לצור, וכאילו מבקשים מהמחבלים לצאת לחוף — שלחו להם מינשרים מהמטוסים לצאת לחוף ואף אחד לא יצא לחוף — אז עכשיו מה? כל מי שיושב שם בתוך העיר, מה הוא? המפגש הזה עם אנשים, סתם היה מפתיע. יש אנשים, אורחים, ילדים, חנויות-מכולות.

למחרת הקרב פותחים את החנות, אנשים קונים בחנות, זה היה מהמם. לחשוב שאנחנו נעשה סריקה בתוך רחוב,

יש כמה דברים בספר המשותפים לחיילים קרביים בכל התקופות. יש הרגשת זרות בין חיילים קרביים וחיילים אחרים. וזה שאתה מוסתע בשאתה חוזר הביתה, ומוצא שהחיים מתנהלים כאילו אין מלחמה. ואולי במלחמת-הלבנון היתה תופעה זו קצת יותר חריפה, אני חושב שזו הרגשה כללית במלחמות. תמצא את זה גם ב-1948, במערב אין כל חשש, בשהחיילים חוזרים הביתה לחופשה מהחזית. מה שמיוחד בצבא הזה, במלחמה הזאת, כך נרמה לי, זה שהקשר לבית הוא הרבה יותר חזק ממה שהיה במלחמות אחרות. הקשר עם הבית הוא רצוף. למעשה אתה לא מתנתק מהבית בכלל, נכון? יש טלפונים וחופשות.

לנו זה נראה כאילו אנחנו במלחמה ואנחנו מנותקים. אבל בהשוואה — זאת אומרת, הסיפורים שאני שמעתי, כשיצאו למלחמת-סיני,

**"ידענו שאם ניכנס
לביירות זה יהיה טבח,
אבל לא היה לנו ספק
שאם נותנים הוראה יש
לבצע אותה"**

במשך חודש אין קשר — ופה, אם אתה כותב גלילה, זה מגיע. לא איבדנו את הקשר עם העורף, כאילו נלחמנו איישים.

זה יוצר צבא מיוחד, אני חושב. הצמידות הזאת של הצבא לבית מיוחדת לישראל.

אמר שלבנון זה וייטנאם, אבל זה בכל זאת 40 דקות מנהריה. לשם נסעו במטוסים. וייטנאם בחצר האחורית?

כן.

אתה קשור לבית?

כן.

רק אתה, או שיש בכלל הרגשה כזו?

אנחנו היינו כולם שם מין ילדים של מישפחות פולניות כאלה. זאת אומרת, אני הייתי בא לאמא של ירקוני (קצין שני בפלוגה) והיא היתה שולחת בשבילו כביסה, והוא היה בא לאמא שלי והיא היתה שולחת סנדוויצ'ים. היתה מין אווירה כזאת בין החרים שלי. לא היו כאלה שאף פעם לא שלחו להם מיכתב, או שלא היה להם למי לשלוח. אבל היו הרבה חיילים כאלה. היו חיילים עם סיפורים מפה ועד הודעה חדשה. מישפחות

קצינים. או: אני רק יכול לדבר באופן חופשי עם קצינים, יש פה איזה חופש אינטימיות בינך ובין החיילים שלך. מאיפה זה בא? זאת הנורמה בצבא? האם הפער בין קצינים וחיילים בצבא כיום הוא בליכך הרבה יותר גדול ממה שהיה פעם?

טוב, אני לא הייתי פעם, אבל בוא נגיד כך: קודם כל הפער פחות בולט ממה שהוא בא לידי ביטוי בספר.

מה הרקע החברתי של החיילים? הפער נובע מזה שבגולני יש הבדל מאוד ברור

**"המלחמה היחידה
שעברתי היא מלחמה
של אי-אמון. מי שידעה
להציא אותי למלחמה
הבאה יצטרך להחגבר
על המחסום הזה"**

בין הרקע החברתי של הקצינים לבין הרקע החברתי של החיילים, ביחוד בבית-הספר למ"כים. בבית-הספר למ"כים יש קבוצה שמדריכה כל הזמן, וחיילים שמתחלפים. אין שם אווירה. אפילו בחטיבת גולני עצמה זה פחות בולט ממה שהיה אצלנו.

אבל זה נכון שבגולני זה ברור. אולי גם בשיריון זה דומה. יש הבדל ברור בין הרקע החברתי של הקצינים לבין הרקע החברתי של החיילים, באופן כללי. זאת אומרת, אנחנו הקצינים היינו אחד מרמט"אבי אחד מהרצליה, היינו ככה מין תא כזה, כמו מישפחה, והחיילים התחלפו.

החיילים היו מעדות-המזרח?

ברובם.

ולא היו בוגרי תיכון?

לא היו בוגרי תיכון ברובם. היה קשה לנו, זאת אומרת לי, ליצור איתם שפה משותפת על המישור החברי. בכל הרקע הצבאי שלי אין חיילים שלי שנשארו חברים שלי.

אני שמתי לב למילה אחת החוזרת בספר, וזו המילה "קצין". אם תקרא את "בשדות פלשת", אני חושב שהמילה הזאת לא מופיעה בכל הספר. היינו אומרים "מפקדים". וגם הקצינים עצמם קראו לעצמם "מפקדים". כי קצין זה

● בן כמה אתה עכשיו?

אני בן 24.

● כשקרו הדברים, היית בן 21-22? הביוגרפיה הצבאית שלי היא כזאת: הלכתי לגולני, הייתי חצי שנה בטירונות, אחר כך הלכתי מייד לקורס מכ"ם, בקורס מ"כים נשארת להדריך. הייתי מרריך בקורס מ"כים תשעה חודשים, אחר כך הלכתי לקורס-קצינים. בתקופה שהייתי בקורס-קצינים, ובסוף התקופה שלי כמדריך, היה כל הסיפור של הכונניות, של לעלות, לדרת, לעלות, לדרת. גמרתי את קורס הקצינים. הייתי בן 20, ושלושה חודשים או ארבעה חודשים אחרי שגמרתי את הקורס התחילה המלחמה. הייתי מ"ם צעיר.

● מזה אנחנו לומדים שהיית חייל לרוגמה?

הייתי באמת כאילו חייל לרוגמה. הייתי חניך מצטיין בטירונות, והייתי מצטיין בקורס-קצינים, והרגשתי חייל. הייתי לגמרי מסור למערכת. בכך.

● התגייסת בכיף?

כן. בכיף. לא רק זה, אמרתי: אני אלך לגולני, ולא לסירית, כי שמה צריכים אותי יותר. ככה הרגשתי באותם ימים.

● מאיזו בחינה? למה גולני?

קודם כל, אבא שלי היה בגולני.

● בן כמה אבא שלך?

בן 50.

● זאת אומרת שהוא לא הפסיק להילחם במלחמת-העצמאות.

לא.

● במלחמת-סיני?

כן. ברמת-השרון יש אווירה כזו: או סירות או קורס-טייס. אני הרגשתי שבגולני צריכים בוגרי שמיניות, יש בזה איזו שליחות, צריכים נוער טוב מבית טוב. באמת לא הייתי ציני בעניין הזה בכלל.

● היו לך גם איזה דיעות פוליטיות לסני המלחמה או שזה עבר על סניך?

כשהייתי בשישי, היו בחירות. הייתי, כמו רבים מחבריי, מין כזה שמאל מתון. לא ציירתי סיסמאות, לא שרפתי בתים, אבל...

● מה הרקע של ההורים שלך?

שניהם ילדי הארץ. אבא שלי מהגרס ואמא שלי מרצה באוניברסיטה לחינוך מיוחד.

● מאיפה באו הסבים והסבתות?

ההורים של אמי מרוסיה, והורי אבי מפולין.

● מה שאתה מתאר פה זה רקע של מישפחה אשכנזית טובה ומבוססת בארץ.

כן. כדריק. מיקצועות חופשיים ברמת-השרון, ילדים נחמדים, לא נגר הממסד וכל זה.

● כשאני קורא את הספר שלך, אני

יחירתו של שילוני במזח של צור

אף אחד לא העלה על דעתו שנילחם נגד אזרחים, בין אזרחים...

מעמד, ומפקד זה תפקיד. יש לי הרגשה שזה השתנה מאוד בצ"ל. יש לך איזו תחושה שאתה שייך למעמד של קצינים?

כן, בהחלט.

● זה מתקשר עם מה שאמרנו קודם. בהחלט. במכת לאחר, אם מסתכלים על השורות הצבא, ועובדים על הספר, אפשר לתת לזה ניתוח סוציולוגי. כשאנחנו היינו שם, אני לא זוכר שזה בא רי טיבעי, העניין הזה, של כאילו אנחנו פה והם שם. במכת לאחר זה נראה כך. ● ברור שזה מבטא מציאות חבר-תית הקיימת בארץ בכלל ושהצבא היום משקף אותה.

משווה כמוזן אוטומטית את מצביי הרוח והיחסים בספר למציבה-הרוח והיחסים שאני חרתי, בשהייתי במלחמת-העצמאות, דור לסניך. ואני מוסתע הן מן הדברים הדומים, הן מן הדברים הלא דומים.

אחד הדברים הלא דומים: יש בספר תופעה מוזרה שאני לא יודע אם אתה מודע לה בכלל. בכל הספר לא מוזכר שמו של אף חייל-טוראי אחד, חוץ מזה שנהרג, וינני. יש לי הרגשה שזה קשור עם הנושא שדיברנו עליו קודם — הרקע החברתי. בכל הספר אתה אומר: אני מדבר עם

(המשך מעמוד 15)

כשאנחנו מסתכלים ימינה ושמאלה, ואני חושב שחוררים מהשוק, זה לא עלה בדמיוננו בכלל. וזה מה שהיה. אנחנו כאילו היינו הולכים בדאוין כזה עם חגורים וקסדות ומכשירי קשר ומקלעים וזה, הולכים בתוך שוק של אנשים שקונים. וזה היה מופגש שאף אחד לא העלה אותו בדמיונו. חשבנו על לחימה, פרסים, כובשים, כפר, מפנים כפר, מין מיבעי' ליטאני כזה. שנתעסק עם אורחים במאסות כאלה גדולות, שנילחם כאילו

„במערב בידות הרגשתי בפעם הראשונה שאם ידעו לירות עלי, אני אחבא“

נגד אורחים או בין אורחים — את זה אף אחד לא העלה בדעתו.

● חסרה בספר שלך תמונה של האוייב. האוייב מופיע בספר בצורה די אלמונית.

כי במילחמה עצמה היתה חסרה תמונה של אוייב.

עד היום, כשאני מנסה להעלות כרמינוי איך נראה האוייב, אני לא מצליח. בכל לבנון, מי שלוקח נשק הוא האוייב. אני לא יכול להגיד: האוייב היו לו בגדים מנומרים. לתת איזה סימן היכר. האוייב יש לו שפם. האוייב הוא סתם. פה זה

מיקלעים מציצים מהחלונות, כי אחרי הכל צריך לכבוש אותו. לירות עליו קודם עם פגזים ואחר כך כמו שלומרים.

באנו, ראינו בית-ספר ולא ירו מבית-הספר יותר ממה שירו מהבית ממול. או הבית של המפקדה — לא היו שם יותר אויבים ממה שהיו בבית לידו. זה היה באמת פוגי כזה, מטושטש. ביצים אדומות בקרב רגיל — אתה מוצא אחר-כך מחפורות, גופות. פה אתה לא יכול להבריל בין גופה של מחבל שנהרג כהפגזה לבין גופה של אבא שלו, שנהרג באותו הבית. בבית שנכנסו מצאנו המון גופות. היו בתים עם מישפחות שהגופות היו מפוזרות לפי קצב ההצלחה של הריצה שלהם לכיוון הדלת. זאת אומרת שהאיש הכי זקן מת בתוך הבית, והאיש הפחות... ככה הם היו מפוזרים, בכיוון היציאה.

● ממה?

מהפצה.

● מהאוייב?

כן. כתשו שם, לא השאירו שם בית. פגז שנפול מאה מטר מהבית. התוצאה של המילחמה היא בסופו של דבר גופות, הריסות. אז לא שמצאנו עמדות הרוסות של אוייב, מצאנו בתים הרוסים ומצאנו גופות. לא יכולנו לדעת שזה אוייב וזה לא אוייב.

● כשנבחרתם לדעת שהאוייב הוא למעשה אוכלוסיה, סלסטינית או לבנונית, זה השפיע על הרגשות שלכם? על ההתייחסות שלכם? או שהמשיכתם לראות את זה כמין מאסה ניטראלית בזאת?

בוא נגיד ככה — זה לקח זמן עד שזה התחיל להשפיע עלינו. אני חושב שבשבועיים-שלושה הראשונים של המילחמה, צור, צידון, זה היה איזה שהוא נתון מעורפל, מין תוצאה שלא אנחנו

שילוני (מימין) וחבריו בלבנון

התוצאה של המילחמה היא גופות, הריסות...

בדיוק עשינו. זאת אומרת, הקשר בין זה שאנחנו נלחמים לבין זה שזו אוכלוסיה לא היה מוחשי כל-כך.

כל השלב של המחשבות התחיל אצלי כישיבה מעל ביירות. זאת אומרת, ההיריורים על מה יהיה כשניכנס לשם.

● פה אני רוצה לשאול אותך שאלה שמאוד הטרידה אותי בזמן הקריאה של הספר: אתה מספר כמה פעמים שקיבלת הוראה לרצח? כמה פעמים ומים ותרופות לעיר הנצורה, ואתה מוסר את זה כנתון, כמעט בצורה ניטראלית. האם לא חשבת אז על כך שלמעשה זהו מצור על עיר אזרחית? שהתרופות נועדו אולי לילדים פצועים? אתה באיזה מקום אפילו אומר שהיו אלה מים לילדים, ששפכת ברחוב.

התשובה מתחלקת לשני חלקים. את הספר ניסיתי לכתוב כמו שהרגשתי אז, זאת אומרת היום, במבט לאחור, אני אומר לעצמי: נגיד שהיו שופטים אותנו, נגיד שהיו עושים מישפט, ועדת חקירה, ואני הייתי נקרא להעיד, והיו שואלים אותי: למה שפכת מים ותרופות? אתה ידעת שזה לילדים! ואני הייתי אומר „קיבלתי הוראה“, או

המפקדים בפלוגה: מ'פ יובל אשורב, מ'מ אלי זחבי, מ'מ יעקב ירקוני, מ'מ יגאל שישי

הכרחית היה סיפור הונאה. כל האווירה הזאת שמוכרחים לתקוף מחבלים, כי הם עומרים לתקוף אותנו, יש בזה אלמנט של הונאה. אבל זה כללי, ברמה הפוליטית-חברתית. אבל במערב ביירות שיקרו אותנו אשקרה. אמרו לנו שהולכים לעשות סדר בין נוצרים למוסלמים, כי באשיר ג'מיל נרצח ויש חשש שהולכים לעשות טבח, ומה שהיה לנו בראש זה שהולכים עוד פעם לשם מחסום פה ומחסום שם, ולברוק שנוצרים לא יעברו לפה ואלה לא יעברו לשם, ככה זה הצטייר. נסענו לשם באוטובוסים בכלל, בלי נגמ'שים (הם יגיעו אחר-כך), ובכלל לא באווירה של מילחמה. אבלנו, שתינו, צחקנו. ירדנו מהאוטו בוסים, אמרו לנו אתם הולכים פה לאיזו צומת לתפוס פה בית, שם בית. ונכנסנו ממש למילחמה, למילחמה עם פצועים.

● מי היה האוייב? המוראביטון?

ככה אמרו לנו אחר-כך. אני לא יודע.

● אבל הפלסטינים כבר לא היו שם? נכון. אני לא יודע מי היה האוייב.

● לרבים בארץ דווקא הספק הזה יבוא כהפתעה גמורה. בארץ סיפרו שאתם נכנסים לעיר ריקה מבוזות. יש לנו סיפור פרטי בעניין הזה. בפלוגה שלנו

מראיין שילוני

החיילים לא יצאו למילחמה בהרגשה של „אנטי“.

נפצעו שם ביום אחד די הרבה חיילים. נפצע המ"פ, נפצעו חיילים, וכולם פונו לרמב"ם. ואף אחד לא ידע שיש פצועים. המישפחה שלי, מה שהם ידעו זה שעליתי ללבנון בכלל בלי שום דאגה. ידידה הלכה יום אחד לבקר פצועים ברמב"ם, ולפתע היא פוגשת את יובל המ"פ שוכב פצוע. ושאלה אותו ממה, מה קרה, ובאותו חדר היו איזה שישה חיילים מהפלוגה, ורק דרכם היא ידעה שבכלל יש פצועים, שאנחנו בכלל נלחמים שם.

● הטבח בצברה ושאתילא, שנערך באותו הזמן, עשה לכם משהו? הייתם מודעים בכלל שקרה משהו? מתי נודע לכם שקרה משהו בליכך מחירי?

„אילו אמרו לי מחר
לצאת לאותה
המילחמה — לא
פתחתי בתוכי עדיין את
הבעיה הזאת“

כשחזרנו לארץ. משהו היה לא-ברור באווירה. הפיקוד הבכיר, מח"ט, נכנסו לפאניקה, היתה מסכיב איזו פאניקה שלא ידענו את מקורה. יום אחד לקמנו מחסום, והגיעו אלינו אורחים, ולא ידענו מי מה. אמרו לנו לשלוח אותם בחזרה לבתיהם. הגיעו אורחים.

● משאתילא?

כן.

המיליציה הסונית בביירות, שנשארה להגן על העיר המוסלמית אחרי פינוי כוחות אש"ף.

הישיבה היתה חשאית. מטרתה היתה לתכנן את המערכה נגד הליכוד. הפרוטוקול סומן "סודי ביותר". והאיש שרשם אותו שלח אותו, בטעות, לאחד מראשי הליכוד

מסתור סודי ביותר

310 ק.ל.מ

דפוס שר ראשי: יצחק יצחק

תרומות מפגישת ראשי עירות הפיתוח (מפלגת העבודה)

וסרי מפלגת העבודה, שנערכה ב- 21.5.85 אצל השר משה שחל

מסתתרים:

סגן ראש הממשלה - יצחק נבון
 שר המשטרה - חיים בר לב
 שר האנרגיה והתשתית - משה שחל
 שר החקלאות - אריק נחסקין
 השר עזר וייצמן

הפרוטוקול הסודי

מי שלא שומעים את קולו -

● **מנחם אריאב**, ראש עיריית נצרת-עלית: עם שרון ולוי אי אפשר להיפגש... הכספים מחולקים היכן שראש המועצה או העיריה הוא איש הליכוד. יש ועדה של הכנסת שמכסה גרעונות של עיריות הפיתוח. תמיד נמצאות ברשימה מנחמיה ורמתיישי, שבראשן עומדים אנשי הליכוד.

● **השר יצחק נבון**: אני בעד מהומה ורעש. מי שלא שומעים את קולו כאילו הוא לא קיים. אנו צריכים

לך משרדהאוצר ומשרדהמסחר והתעשייה — אין לך שילטון, אם אין ברום — לא תוכל לתת. הליכוד זו חבורה שבונה את הבחירות הבאות לכנסת.

● **השר משה שחל**: אמרתי לראשי הממשלה: "אתה חייב לפעול שאני אחיה צמוד לאריק שרון". קחו את מיקרה כימיקלים לישר-אל, תראו איך שיתקתי את אריק שרון. אני מסכים עם עזר: מי שיושב ליד

או פשוט ללגלג על המערך. כי מדוברי המשתתפים עולה לא רק ריחה של מדינה מתחכמת, אלא גם טון בכיני, האופייני יותר לאופוזיציונרים שנרמסו עליידי השילטון מאשר לשרי-ממשלה בכירים.

● **אריה נחמקין**: צריך להפלות את הישובים שלהם. שיפגשו אליי ראשי-עיריות ומועצות מטעם הליכוד, אני לא אאשר קרקעות.

השר יצחק נבון:

יש טעם בפגישה זו, אם תהיינה פגישות כקועות אני מציע לומר לגר יעקבי לרכז את הפורום ולקבוע פגישות פעם בחודש.

הסיקול של ראשי עירות הפיתוח שלא להופיע בהתקפה בעתונות נגד מעסי שרי הליכוד היה מוטעה. אני בעד מהומה ורעש, יש מציאות לא-סימפטית, מי שלא שומעים את קולו כאילו הוא לא קיים.

דיברי נבון בפרוטוקול הסודי

— כאילו הוא לא קיים!

להיפגש עם ראשי-ממשלה, לשים את הדברים על השולחן ולגמור עניין.

● **השר חיים בר-לב**: אנו מכירים את חברי הליכוד, עתה יותר מתמיד. אין שם אף אחד שאיכפת לו יותר מאשר מעצמו, או לכל היותר ממחנהו. יש לפרסם את הביזיונות כדי שהציבור יידע איך הם משחקים!

הברו קובע מי יקבל את המים. אם מחלקים עובדות ושרי-ממשלה הם יושב-ראש, יש להצמיד לו צל ממפי-לגת העבודה.

● **ברוך נגה**, כרמיאל: קיימת אפליה ברורה משרי הליכוד. אנו חוששים למחנות, כדי שהפגיעה בנו לא תהא קשה יותר.

כך עשיתי לראש מועצת מגדל-העמק. משרד-החינוך הוא מיישר דומיננטי, יש להפלות בישובים של-הם, שידעו — ער שלא תראגו ל-ישובינו, לא נדאג ליישובים!

● **עזר וייצמן**: אם אין כסף — אין שילטון!

ג'ורי גזית אמר לשימרון פרס: "אין

בלישכתו של שר האנרגיה והתשתית, משה שחל, התכנסו ראשי מפלגת העבודה להתייעצות סודית. יחד עימם היו בפגישה, ראשי עיריות הפיתוח של מפלגת העבודה. המשתתפים בישיבה החשאית רנו בתיכנון מערכה סמויה נגד הליכוד ונגד שריו הכלכליים. השר אריק נחמקין הציע בישיבה להפלות את הישובים של הליכוד לעומת הישובים שראשיהם הם אנשי מפלגת העבודה. עזר וייצמן טען, שאם המצב ימשך כך, המערך עוד יפסיד בבחירות, ויצחק נבון גרס שיש לפתוח במערכה משולבת, בעזרת אמצעי-התיקשורת, נגד הליכוד.

את פרוטוקול הישיבה הסודית, שנערכה לפני שנה, ערך ירון רן, עוזרו האישי של השר שחל. רן, בוגר האוניברסיטה העברית, חבר המישמרת הצ'ירה של מפלגת העבודה, מתגורר ב-מעלה-אדומים. הוא כתב את הפרוטוקול על נייר רישמי של לישכת שרי-האנרגיה והתשתית, ושלה העתקים ממנו לכל המשתתפים. רן טרח להוסיף בכתיבתו, על כל עותק שנשלח, את המילים: "סודי ביותר".

בשלב זה אירעה תקלה חמורה. עותק אחד נשלח בטעות גם ללישכתו של אחד משרי הליכוד.

בלישכתו של השר המקבל לא הת' עוררה כל מהומה. הכתבים המדיניים לא הועקו. שרי הליכוד לא התכנסו לדרון בצעדי-גומל. איש לא התרגש. הסיבה: המיסמך היה מונח כאבן שאין לה הופכין, במשך שנה שלמה, כי לישכתו של השר, מבלי שאיש טרח להציץ בו.

רק השבוע גילה את הנייר אחד מעוזרי השר. הוא נבהל. מיסמך כלי-כך חשוב מתגלגל בלישכה, והשר אינו יודע על כך? המיסמך הונח בבהילות על שולחנו של השר, באיחור של שנה, והעורך הנבון ביקש לדעת מה לעשות בו.

לפרסם את הביזיונות!

עסקנים בליכוד, שעיינו היטב במיסמך, טרם החליטו איזה שימוש לעשות בו. הם מהססים עדיין אם לעורר סביבו פרשה חדשה ומשבר, לנוף, בחתרנות הכיתית של המערך, ולאיים בפירוק הממשלה — דבר אשר עלול לשבש את הרוטציה

השר שחל
שיתקתי את אריק!

השר ברילב
שהציבור יידע!

השר נחמקין
להפלות אותם!

יכולת לספר, הרגשה שהם לא יבינו, מצאתי את זה גם בסיפורי של מילחמות אחרות ועמים אחרים, שחיי לים לא אוהבים לספר. ואצלך אני מוצא שזה דווקא להיפך. יש תשוקה הסוכה. כשאתה בא הביתה, אתה מבלה שם ימים שלמים עם המישפחה שלך ומסי-פר. מה גרם לחשק הזה?

יש גורמים אישיים. אני אולי איש מספר, ויש אולי אחרים שמספרים פחות, אולי בגלל זה אני כתבתי ספר ואחרים לא כתבו ספר. אני לא עברתי מילחמה שאחרים לא עברו.

אבל אני חושב שבאופן כללי, מה שרחף אותנו לספר זה הפער/יכול להיות שאתה יכול להרשות לעצמך לשתוק כשכולם יודעים שחזרת (המשך בעמוד 29)

● **זו צריכה להיות חזויה מאוד מוזרה, שאתה בא הביתה מקרב שאתה חושב אותו להכי...**

הכי קשה בחיים: ● **הכי קשה בחיים שלך, ובארץ חושבים שהקרב בכלל לא היה.**

כן. זאת היתה אפיזודה של 10 ימים, כל הסיפור של בירות (הכניסה למערב-ביירות), 10-14 יום, ושם נפצעו, זה היה קרב קשה, ונהרגו, והגורו הסתבך. אבל כל המדינה רעשה בגלל הטבח, וזה שהיתה שם לחימה — זה נבלע בכל הסיפור.

● **יש עוד הברל בין המילחמה שלנו ב-1948 והמלחמה שלכם. אנחנו, כשהזרנו הביתה מקרבות, לא היה לנו חשק לספר בכלל. הרגשנו אסילו אי-**

יוני, שנהרג, לא רצו להכיר בו ככהרגו ממילחמת-של-ג. כי מילחמת של-ג הסתיימה באופן רישמי ב-1 בספטמבר, כיום יציאת המחבלים מבירות, ואנחנו נכנסנו לבירות ב-16, ולא רצו להכיר בו ככהרגו ממילחמה. והמישפחה שלו נאכקה. על המצבות יש הברל בין. נפל במילחמת של-ג? לבין. נפל בלבנון? זה שני סוגי מצבות.

● **למה?**

אלה נפלו במילחמה ואלה נפלו בלבנון אחרי המילחמה, והמישפחה שלו היתה המומה מהעניין הזה. היה להם מאבק עם משרד-הביטחון, שיכירו בו שהוא נהרג במילחמה.

● **זאת אומרת, הזעזוע היה כשבאתם לארץ?**

כן.

● **איפה היית בזמן ההפגנה הגדולה?**

בארץ. זה היה הרגע שאמרתי לעצמי שיש תיקווה, שיש איוושהי נקודת-אור — הרגע של ההפגנה הזאת.

● **האם היה לך פיתוי ללכת לשם?**

לא?

● **להפגנה.**

הייתי בהפגנה.

אני אומר שזה היה בפירוש רגע של איוושהי נקודת-אור בשבילי. עמדנו שם, ואמרתי שיש סיכוי, בתוך כל ההתרחשויות, קורה משהו טוב, משהו נולד.

צבי לידסקי:

„בעוד 200 שנים יקראו את הספרים שלי וידעו!“

סיפרו ה-11 של המישפטן התל-אביבי הידוע צבי לידסקי ראה אור בימים אלה. הספר, סוכן סמוי, הוא עוד כרך מהסיפורים של לידסקי, שהוא כותב מדי שבוע, ושאותם הוא מקבץ בספר כמעט מדי שנה. למה אתה צריך את זה, שאלנו את צבי לידסקי.

אני כותב כי אני אוהב לכתוב. כשהייתי צעיר מאוד, והתחלתי לעבוד כמישפטן, חשבתי לעצמי שכאשר אצא לפנסיה אשב ואכתוב, אבל מאוחר יותר הבנתי שבמיקצוע שלי לא יוצאים לפנסיה. אז ישבתי לי בשנת 1971 וכתבתי רומאן בשם הפקד. כתבתי את זה, ולא סיפרתי לאף אחד, כי לא ידעתי מה ייצא. כשהספר היה מוכן הגשתי אותו להוצאת שוקן. ואחרי 48 שעות הם אמרו לי אריק, מאז אני כותב, בין מישפט למישפט, בין בג"ץ לבג"ץ.

ספרים

● **אז ברור למה אתה כותב. עכשיו תגיד למה אתה גם מוציא ספרים. הרי בסך לא עושים מספרים בארץ?**

נכון. אני באמת לא עושה שום סוף מהספרים. אבל אני נהנה מזה שיש לי ספרים שלי.

מי יזכור את המישפטן לידסקי בעוד 200 שנה? אבל אני בטוח שהספרים שלי יהיו לי גלעד. כמו ששלוש-עליכם כתב על העיירה היהודית, אני כותב על תל-אביב, ובעוד הרבה שנים, כשאנשים ירצו לדעת איזה מין עיר היתה תל-אביב, הם ימצאו את כל התשובות בספרים שלי.

● **האם הסיפורים הם אמיתיים, או שאתה ממציא עלילה?**

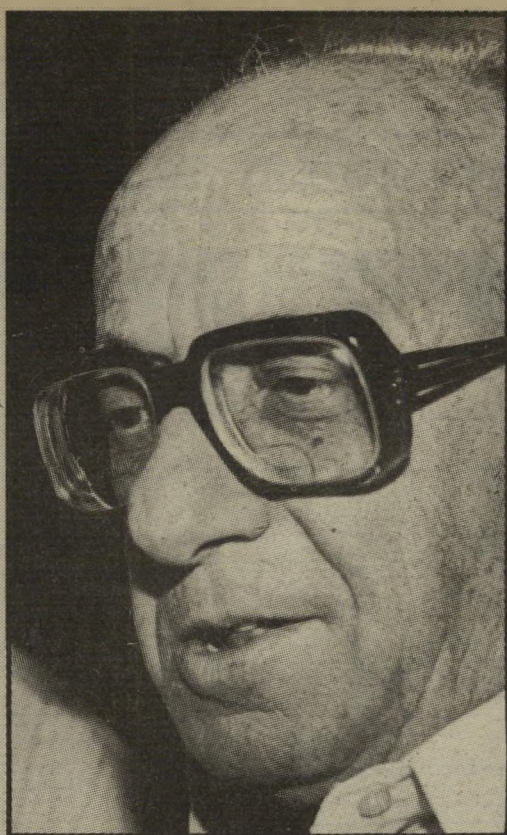
הגרעין הוא תמיד אמיתי, אבל אני משנה והויות ומקומות, כדי שלא יזהו את האנשים.

● **האם אחרי 11 ספרים אתה חבר באגודת הסופרים?**

מה זה יתן לי להיות חבר באגודת הסופרים? אני לא זקוק לפריבילגיות שהם נותנים. מה שאני צריך מהספרים, יש לי. זה כבוד והדר וגאווה. יותר מזה אני לא צריך.

● **מה אתה יותר, מישפטן או סופר?**

בצורה מוחלטת אני מישפטן. 99 אחוז מזמני, מירצי, מחשבותיי אני מקדיש למיקצוע. הכתיבה היא מין הובי ממוסד.

יחיאל קדישאי:

„בגין הורה לממן את הפקת, שואה!“

12 שנות עבודה, תשע וחצי שעות הקרנה. מיליונים של אנשים המומים. הסרט שואה.

ראש-הממשלה לשעבר, מנחם בגין, עזר לקלוד לנצמן לסיים את העבודה. ביקשתי מיחיאל קדישאי, עוזרו הקרוב של בגין, שיספר מתי הם נפגשו. מה דעתו של בגין על היצירה ומדוע לנצמן לא הודה בפומבי לבגין על עזרתו.

לפני תשע שנים, בתחילת 1978, ביקר לנצמן בארץ. אליהו כרמלישר, שהיה אז מנכ"ל משרד ראש-הממשלה, הביא אותו ללישכה. בגין ולנצמן שוחחו ארוכות על הקונספציה של הסרט. לנצמן הסביר אז לבגין שאין לו כסף להמשיך ולצלם את היצירה המונומנטלית החשובה שלו. ובגין, שהתרשם מאוד מהשיחה איתו, המליץ לתת לו עזרה.

● **כמה כסף הוא קיבל מממשלת ישראל?**

בהתחלה המליץ בגין לתת לו חצי מיליון דולר. אחר-כך עוד 300 אלף דולר. בסך הכל נתן בגין הוראה לתת לנצמן 800 אלף דולר בקירוב. הכסף ניתן לו באמצעות קרנות ממשלתיות, ואני

שואה

חושב, אבל לא בטוח, שיש למדינה או ליד ושם זכויות חלקיות ביצירה.

● **הוא נמגש שוב עם בגין?**

לא. אבל לפני ארבע שנים הוא היה שוב בישראל. בגין כבר לא היה אז ראש-ממשלה. לנצמן הגיע במצבר-רוח מאוד ירוד. הוא בא לנסות ולהשיג עוד עזרה לסרט. אני לא זוכר שנתנו לו עוד עזרה ממשלתית. עד כמה שזכור לי, הציעו לו לפנות למשקיעים פרטיים. נראה שהוא הצליח בכל זאת להתגבר על קשייו, והשיג את הכסף.

● **בגין ראה את „שואה“?**

כן, בוודאי. עוד לפני שהסרט הוקרן בארץ. לפני כמה חודשים, שלח לנצמן לבגין, מפא"ר, ארבע קסטות של תשע וחצי שעות. ובגין ראה את הסרט בווידיאו בביתו.

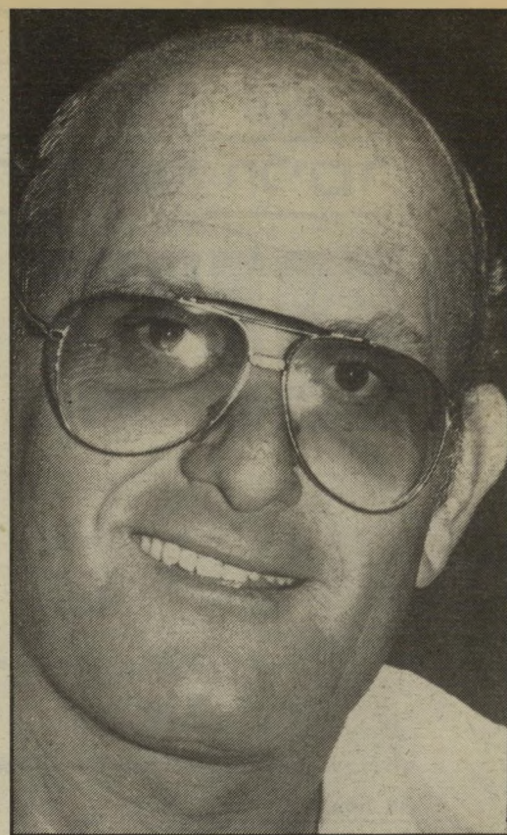
● **איך הוא התרשם?**

כמובן, כמו כולם. שזו יצירה חשובה, מרתקת.

● **למה לנצמן לא הודה בפומבי לבגין על עזרתו?**

טוב מאוד שהוא לא אמר תודה רבה. כי אם הוא היה מציין את העובדה שבגין קשור לסרט, הוא לא היה מקבל את כל התישחות שהורעפו על היצירה שלו.

כל אנשי-הרוח והאינטלקטואלים בארץ הם אנשים עם ריעה מוקדמת, וברגע שהם היו שמים לב שיש ליצירה קשר עם בגין, אפילו סימלי, טון התישחות היה יורד לפחות ב-50 אחוז.

יחיאל ספרא:

„לרשום בתעודת-הזהות גם, חוזר בתשובה!“

הכיסאות עוד לא הספיקו להתקיר משיבות-הסולחה בין דתיים לחילוניים בעניין שריפת התחנות ותמונות הפירסומה, וכבר יצאו אנשי משרד-הפנים בהצהרה שבתעודת-הזהות של גרים יהיה כתוב „נתניאל“ ליד ה„יהודי“.

מי שכבר הותש מחוקי-התורה הנחקקים כל שבוע על-ידי נציגי הקדוש-ברוך-הוא חייך לעצמו בהשלמה ועבר לידעות היותר-חשובות בעיתון.

דת

מי שהשתולל מכעס היה דווקא יחיאל ספרא. הדתי בוגר-הישיבה, שצעק למה אנחנו לא עושים משהו.

● **מה אתה רוצה שנעשה?**

שתכתבו שזה טלאי צהוב של ממש! שזה נוגד את ההלכה, האומרת בפירוש „ואהבת את הגר“, והמפרשים אומרים שאסור להוכיח לגר לעולם שהוא גר, אפילו אם רואים אותו בזמן שהוא עושה חטא.

אם צריך לכתוב בתעודת-הזהות „גר“, אז למה שלא ידרשו גם לכתוב בתעודת-הזהות של חוזרים בתשובה שהם חוזרים בתשובה? אולי אני רוצה שהבת שלי תחתן רק עם דתי אורגינאלי, אז אני רוצה שליד הלא-אורגינלי יהיה כתוב „חוזר בתשובה“. כדי שאני אדע שפעם בעברו הוא חילל שבת. ויכול להיות שאחר כך אני ארצה לדעת שהבן שלי התחתן עם בתולה. אז אני דורש שבתעודת-הזהות שלה יהיה כתוב „התחתנה בתולה“ או „לא התחתנה בתולה“.

והחשוב מכל הוא שאני דורש שבכל החומשים שיוּרפסו בארץ, ליד המילים „תרגום אונקלוס“ יהיה כתוב בסוגריים „גר“. כל הרתמים, ביום שישי בערב, מחזיקים את החומש בידם וקוראים בו, וכראי שיזכרו כל הזמן שאונקלוס היה גר.

● **אתה ממש כועס הפעם. מה אתה מתכוון לעשות, חוץ מאשר לצעוק?**

יש לי כסף להגיש בג"ץ? אני אצרח בכל כוחי, ואולי מהצעקות שלי יתעורר מישהו שיש לו כסף וזמן, והוא יגיש נגד משרד-הפנים ואנשיו, שמחלקים אותות-קין ביד רחבה!

יחיאל גוטמן:

„השר צריך להחליט — במקום היועץ המישפטי!“

בסיפור היועץ המישפטי נגד הממשלה. כותב עורך-הדין יחיאל גוטמן כי מוסד היועץ המישפטי לממשלה הוא ייחודי למדינת-ישראל, וכי אף פעם לא התכוונו שיהיה מוסד כזה. המוסד נולד בחוסר תיכנון, והוא יוצא-דופן בכל המערכת המינהלית שילטונית. במובנים מסויימים, קיומו של תפקיד זה הוא מחוץ למערכת הדמוקרטית. יש לבטל את התפקיד במתכונתו ובסמכויותיו הקיימים, ולהעביר את האחריות האמיתית לפעולות היועץ לידי שר-המישפטים.

בימים אלה, כאשר היועץ הקדם, יצחק זמיר, הפך גיבור לאומי והיועץ החדש, יוסף חריש, מודה כי רק בדיעבד נודע לו על החלטת הנשיא לחון את ראשי השב"כ, ביקשנו לברר עם יחיאל גוטמן אם הוא עדיין דבק בדעתו שאין צריכים יועץ מישפטי לממשלה.

שעה זו יותר מכל שעה אחרת באה לענות על הרברים שכתבתי בסיפורי. המיבנה הנוכחי מבטיח מאבקים בלתי-מסתיימים בין המערכת הפוליטית ליועץ המישפטי לממשלה.

חוק

הקונפליקט ההרסני בנוי מבפנים, ובכל פעם הוא רק מקבל צורה אחרת בהתאם לאירועים. הספר בא להוכיח באופן מרעי, עד כמה שניתן בתחומים אלה, שאין מנוס מהקונפליקט.

● **האם לבטל את תפקיד היועץ המישפטי לממשלה?**

הבעיה אינה ביטול התפקיד. הייתי עושה הפרדה בין ראש התביעה לבין יועץ מעשי מישפטי לממשלה.

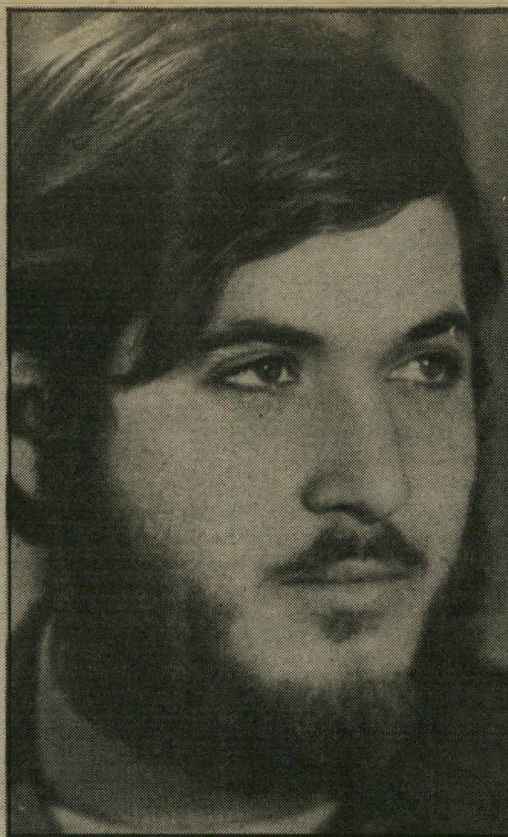
● **ומה בשאלת האחריות?**

בשאלה זו אני עכשיו איתן יותר בדעתי. היועץ המישפטי לממשלה באנגליה — זה הרגם שעל פיו נגזר היועץ המישפטי שלנו — הוא איש פוליטי, חבר-ממשלה, נבחר. לעומת זאת בארץ, היועץ המישפטי אינו כפוף לא לממשלה, לא לכנסת ולא לציבור. אין הוא נבחר, הוא בקושי רב כפוף לפיקוח בתי-המשפט.

מה שזה אומר באופן תיאורטי הוא שהיועץ יכול לקבל כל מיני החלטות. גם לכנסת אין אפשרות להביע אי-אמון בממשלה בגלל החלטה זו או אחרת של היועץ המישפטי.

● **הפיתרון, אם כך, הוא שריהמישפטים?**

אילו שריהמישפטים היה צריך להחליט, כי או ניתן היה להגיע עד כדי הפלת הממשלה, בדרך חוקית, בכנסת. אילו שר-המישפטים היה טועה בשיקול-דעת או בהחלטה שלא נעשתה משיקולים ענייניים, אפשר היה להביע בממשלה אי-אמון, כמו שכבר נעשה באנגליה.

דויד רונל:

„בגלל שרון בורחים התעשיינים מירושלים!“

השבוע התקיימו בירושלים, בהפרש של חצי שעה, שתי מסיבות-עיתונאים באותו העניין עצמו: האחת של החברה הכלכלית לפיתוח התעשייה והמיסחר, והשנייה של האגודה לעזרת התעשייה-המייסחר בירושלים. למרות הדמיון בין שמוניהן של שתי הקבוצות, המסר שבניהן היה שונה. פנינו אל דויד רונל, תעשיין עץ ורחיטים, חבר הוועד של האגודה.

● **מה הטענה העיקרית שלכם שלשמה כינסתם מסיבת-עיתונאים?**

טענתנו היא שהתעשיינים בורחים מירושלים, אם לא יתוקן המצב — ישארו בירושלים רק יהודים חרדיים.

● **מה הסיבה לכך?**

תעשייה

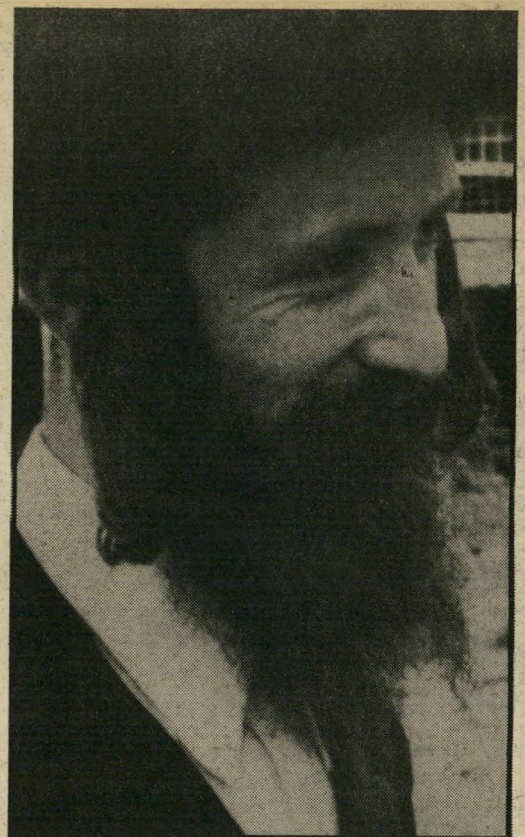
הסיבה נעוצה בחברה הכלכלית לפיתוח התעשייה והמיסחר, שהיתה אמורה לייצג את האינטרסים של מישרד התעשייה-המייסחר, ואכן ייצגה אותם כמשך כמה שנים. אבל פיתאום הם שינו את המדיניות שלהם. הם בנו באזורי-התעשייה של עטרות, תלפיות, מעלה-ארומים ומרכוספיר בגיבעת-שאול. שריהתעשייה-המייסחר, אריאל שרון, שם דגש על הקורה מעבר לקו הירוק, ובאמת, במעלה-ארומים גובה החברה דמי-שכירות של בערך דולר למטר מרובע, ואילו בתוך ירושלים מגיעים דמי-השכירות עד תישעה דולר. אנחנו לא מסוגלים לעמוד בכך. על כך אנחנו מוחים.

● **לכן התארגנתם?**

כן. התארגנו בגלל זה, לפני שיבעה חודשים ובנייתם עוד לא ביצענו פעולות רעשניות, מכיוון שהצליחו לסחוב אותנו, מעכשיו נפעל! מזה ארבעה חודשים שאיננו משלמים דמי-שכירות, כמחאה.

● **רונלית של „החברה הכלכלית“ הולכים לממשי. אף בעצם יש לכם כאן דין ודברים עם מדיניות הממשלה.**

נכון, מה שהכי מפרע לי הוא, שאנחנו מאה תעשיינים ובעלי-עסקים בירושלים — בינינו ישנם תעשיינים גדולים — ואף אחד לא טרח לענות לפנייתנו, להתייחס. אי-אפשר להגיע לאף אחד! לאחר שהוננו אותנו במשך שנים והעלו את שכר-הדירה שלנו במאות אחוזים — אני חושש שניאלץ לנקוט בצעדים קיצוניים.

הרב דויד גרוסמן:

„אני לא מנח"ב לך כיצד להתלבש!“

הסיבוב האחרון במרשתת-שב"כ דחק חצידה את מילחמות-היהודים האחרות — מילחמת החרדיים בחילוניים, העקובה מאש. דווקא בעיצומה של סערת השב"כ פנינו אל הרב גרוסמן, הרב הססוני ממגדל-העמק, ושאלנו אותו האם רוח לו שירדו מהנושא הדתי-חילוני.

מה פירוש, רוח לך? הלוואי שהעיתונות היתה מסקרת כבואה של המציאות בשלמותה! המציאות לא השתנתה, רק הכותרות בעיתונות! הייתי רוצה שהמציאות תשתנה: שלא יהיה מתח, שתיווצר הידרבות.

● **מה אתה עושה למען מציאות שונה?**

סובלנות

הנה, רק בשבוע שעבר אירגנתי במיגדל-העמק מיפגן של חילוניים ודתיים יחדיו. מטרת המיפגן היתה להביא לאחדות, ולהפסיק כל צורה של אלימות — מילולית ופיסית. דווקא במיגדל-העמק, מקום מגוריי, מתקיימת דוגמה של חיים בצוותא ובאהבה.

אנחנו כמו במישפחה: אם שני אחים — אחד חילוני והשני דתי — אז מה, הם לא מדברים ביניהם? לא אוהבים אהבת-אחים? לפני שבוע תפסתי ככה מוזה, וגיגשתי ברחוב לחילוני. אמרתי לו: „נאמר שעכשיו אני הרב גרוסמן, אלא עיתונאי, הסביר לי, איך זה עובד במיגדל-העמק?“ הוא ענה לי בדיוק את אשר ביקשתי לשמוע: „השרית כאן אורירה של מישפחה!“

● **אולי זה נובע מכך שאתה יותר סובלני מאנשי-דת אחרים?**

ברור! זה נכון. איני מבקש שישגרנו את הכבישים כבונתה: המטרה אינה לכפות את הדת על אנשים. המטרה היא להתקרב זה לזה, ולחיות יחדיו בשלווה. הנה, איני מכתוב לך כיצד להתלבש, מכיוון שאנו יושבים בבית זר. אילו היית מבקרת בישיבה שלי — הייתי מצפה ממך להתלבש אחרת. זה ההבדל.

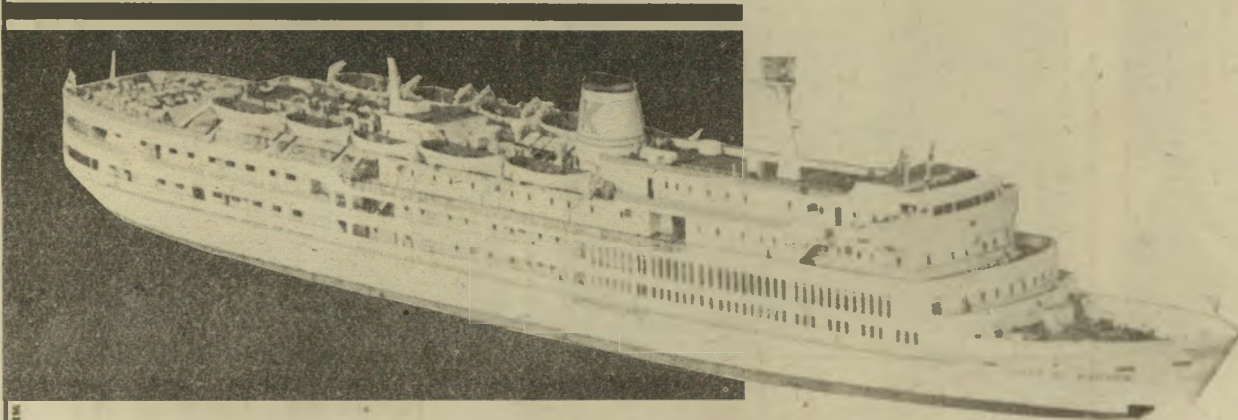
● **אתה רק מחזק בכך את דעתי כי הפרובוקציה התחילה מהחרדיים!**

כן, אבל חשוב להבין שזאת קבוצה שולית ביותר בעולם החרדי. חברה מקבילים הנחיות מהגדולים שלהם, נטוריקרתא. הם קבוצה קטנה, שמעשיהם מנוגדים. כלל הציבור הדתי לא בא לידי ביטוי עלי-ידם.

המועמדות הסופיות בתחרות **מלכת המים 86**
יפליגו עם

"מלחי קרוז"

הצטרפו גם אתם לנופש שייט עם מלכות המים

הכל מכל וכל

קח קרוז עם "מלחי קרוז" ותהנה מאוניה מהודרת שחודשה בשנת 1980, תאים מרווחים (הכוללים שרותים), בריכת שחייה, קזינו מלא פעילויות, דיסקוטק, תזמורת, קולנוע, משחקים, ומעל לכל צוות מסביר פנים 24 שעות ביממה.

אוכל משובח כיד המלך

קח קרוז עם "מלחי קרוז" ותהנה מתנאי Full Board כשר: 3 ארוחות עשירות, מזון חצות מפתיע ושתייה וכיבודים בשפע.
"מלחי קרוז" – האוניה היחידה עם אוכל כשר.

מיטב האמנים הישראליים

קח קרוז עם "מלחי קרוז" ותראה את מיטב האמנים הישראליים בפעולה: עפרה חזה, שרליה שרון, להקת משינה, הכל עובר חביבי, פנינה זלצמן, גדי יגיל, ציפי שביט, סולמן הגדול, אבי טולדאנו ואחרים שיופיעו לסירוגין בהפלגות השונות.
קרוז דיירקטור: דודו דותן.

תמורה מעל ומעבר

הנסיון שלנו הוא הרווח שלך
הפלג עם מלחי ותהנה מנסיון עשיר, ארגון מעולה, טיול מהנה, אוירה עשירה ומחיר סביר.

פרטים והרשמה

מלחי – ספנות נסיעות ותיירות בע"מ

תל אביב, רח' דיזנגוף 76, 03-290596, חיפה, רח' הבנקים 3, 04-524219

ובכל משרדי הנסיעות ברחבי הארץ.

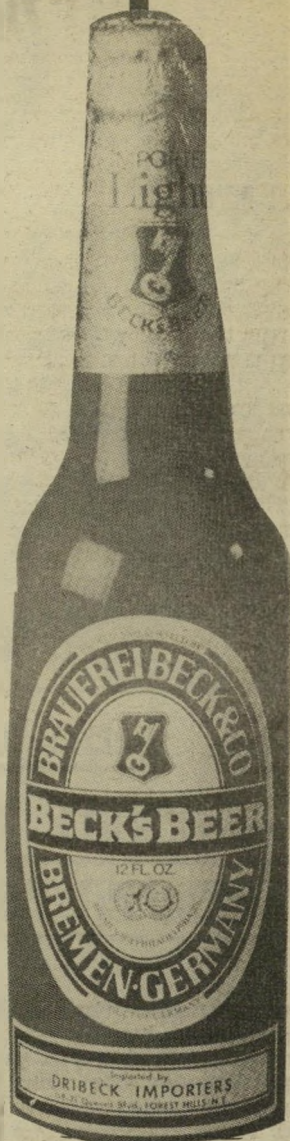
"מלחי קרוז" מ- \$ 450 + מיסים
בחר לך את ה"מלחי קרוז" המתאים לך:

1 "מלחי קרוז" ל-7 ימים:
ל-3 איי יוון הקסומים: רודוס, מיקונסוס וכריתים
ולאיסטנבול האקזוטית בתורכיה.
תאריך היציאה מחיפה: 14/8, 7/8, 3/7

2 "מלחי קרוז" ל-10 ימים:
ל-2 איי יוון הקסומים: רודוס וקורפו
ונציה הרומנטית באיטליה,
ולדוברובניק היפה ביוגוסלביה.
תאריך היציאה מחיפה: 21/8

בירה
בק'ס

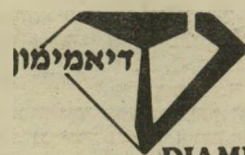
המפתח לעסקים

היבואן:
ד.ד. עסקים

טל. 03-826167 03-830784

המתמודדות בתחרות
מלכת המים 1986

תזכירה בטבעות
יהלומים מתנת

מרכז התכשיטים והיהלומים
הגדול במדינה

נתניה, רח' גד מכנס 2

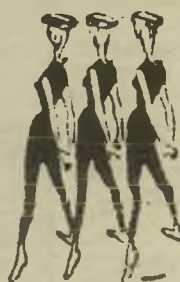
מלכות המים תגונה לנשפים
באוטובוסים המרווחים
והממוזגים של

טיולי האלף

אולפן לאה פלטשר מודיע על קורסים חדשים

* **התעמלות**
תהיי גמישה
תחזקי שריריך
הרזייה מובטחת
* **אין לגב' פלטשר**
סניפים או אסיסטנטיות
הזהרו מחיקויים.

* **טיפוח החן**
יקנה לך יציבות נכונה
נימוסין טובים
ובטחון עצמי
* **דוגמנות כמקצוע**
באם הנך תמירה ונאה
סיכויך גדולים להצלחה

טלפני ל: 03-267682 לקביעת ראיון לא מחייב — בין השעות 19:30-16:30, ת"א, אבן-גבירול 50 (בגינה)

סובלנות, הא?

כך כתוב בהודעה לעיתונות שקיבלתי: "במטרה להחזיר לרחובות ישראל את שפיות הרע, יום הפורום הישראלי הפקת שתי כרזות ומרבקות מכונות המטיפות לסובלנות, אהבה והפגנת מתחים בין הציבור הרחיב והחילוני. הכרזה, הקוראת, 'סובלנות — זה מה שיציל את המדינה', מציגה אגרסל עם פרחים, המרמז על המסר, דברו בפרחים ולא בתותחים'. הכרזה השנייה מציגה את המסר, קיצוניות — זה מה שיהרוס את המדינה' ומראה דמות אדם בתנוחה של נפגע מאבק...

"הפורום הישראלי, שיום הפקה זו בשיתוף עם הליגה נגד השמצה — בני ברית, מייצג קבוצת מתנזרים פעילה המורכבת מאנשי רוח, ח"כים, תעשיינים ועיתונאים ישראלים..."

חברי הפורום הישראלי היקרים, אני ארביק את המדבקה על הפגוש של מכונתי ואתלה במיטבה את הכרזה עם הפרחים. אעשה זאת בגלל רגש-החיבה העמוק שיש לי לאנשים ילדותיים ונאיביים כמוכם. סובלנות זה מה שיציל את המדינה? הצחקתם אותי!

לפי מיטב ידיעתי, החילוניים בארץ משחקים בסובלנות כבר 40 שנה, וכמו שאני מבינה את זה, הסובלנות שלנו זה בדיוק מה שיהרוס את המדינה. מה דעתכם על סיגנון-התורה בקירובי הלבבות בין דתיים לחילוניים, משהו כמו עין תחת עין, שן תחת שן, תחת-איטובוס תחת תחת-איטובוס, אכן תחת אכן, ורק אחרי זה אולי חיך תחת חיך.

פעם, ביום חמישי, עליתי במעלית של בניין אל-על. איש אחד עם שטריימל ופיאות הסתכל על שימלת-המחשוף שלי ומילמל לעברי משהו כמו "פרוצה, זונה". אז עוד לא ידעתי שסובלנות זה מה שיציל את המדינה, ולכן בעטתי בו והכיתי אותו וגם קיללתי. זה עזר יופי. יותר הוא לא התקרב אף פעם למעלית שאני עליה בה. כן, סובלנות היא מילה יפה מאוד, אבל מה? לא שימושית בארץ שלנו.

סובלנות

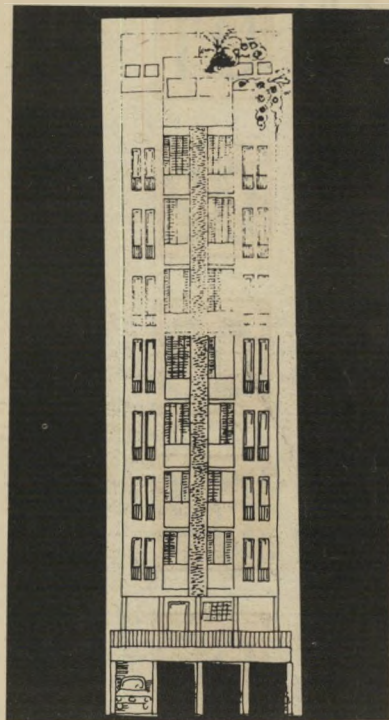

הכל אמת לאמיתה

כמה אנשים אתם מכירים שיכולים להרשות לעצמם לגור לבד בתוך בית בן תשע קומות, 32 דירות ושתי מעליות? אף אחד כזה אתם לא מכירים.

אני דווקא כן. חברים שלי, שלי ואילן, חשקה נפשם בדירת-גג בעיר רחובות (מה לעשות, אף אחד לא מושלם היום). הלכו לקבלן, ראו את התוכנית, שילמו כסף והלכו הביתה מאושרים. עברה שנה, הבית בן תשע הקומות הושלם, ושלי ואילן קיבלו הודעה שהם יכולים לעבור לביתם החדש. שכרו משאית, העמיסו רהיטים ועברו. כבר ברגע הכניסה הם התחילו להשוויץ כי הם שמו לב שהם הדיירים הראשונים בבית.

מאז עברה חצי שנה. שלי ואילן ריהטו את ביתם החדש וקישטו אותו ואפילו עשו חנוכה בית חגיגתי. הרעש של המסיבה לא הפריע לאף אחד, כי בכל תשע הקומות ו-32 הדירות, לא גר אף דייר, כי אף אחד לא קנה דירה בבית הגדול. אז נכון שזה די נוח שאף שכנה לא באה לבקש בצל, ואף אחד לא דופק מסמרים בדירה מימין, והשכנים בדירה משמאל לא רבים, והכי חשוב שכאשר שלי ואילן הולכים בבוקר לעבודה הם

יודעים שהמעלית תחכה להם בקומת-ההקרקע עד שיחזרו.

היחידים שנראים מוראגים מהסיפור המוזר הם חברת המעליות. הם שכרו איש מיוחד כדי שישתובב בשטח, למיקרה שמישהו מחבריי ייתקע במעלית לכמה חודשים עד שעוד דייר ייכנס לבית הריק.

אני יודעת שזה נשמע בדיוק כמו הסיפורים שלי שתמיד זוכים להערה "את מגזימה", אז קחו את הכתובת ותבדקו אותי הפעם: רחוב הנשיא הראשון 38, רחובות.

חשובים ממני כתבו והיללו ושיבחו והמליצו וביכרו, וכמה שהם בירכו יותר, ככה אנחנו קיילנו אותם יותר. אבל מה, מאוד נדהמנו, כמו שאומר המשורר, שאחרי כמה וכמה כתובות נפלאות, לא השתנה שום דבר במיסעדה. בשבת עדיין מלא ובימי-חול עדיין חצי ריק.

אז, אם זה כוחה של העיתונות, למה שגם אני לא אכתוב איזה מילה טובה על אחת המיסערות האהובות עליי בעיר? איז סיבה, נכון? ובכן, קוראים לה אלמין והיא ממוקמת ברחוב הירדן 9 (הרחוב שבין טרומפלדור לאלנבי). בתל-אביב, כמובן.

אגב, היום שוב אכלנו שם. איקרה אחת, כבד קצוץ אחד, 4 פילפלים מוחמצים, 3 סטיק אנטריקוט, 1 כליות בגריל, 1 סטיק לבן, אחד פטריצ'אן (נקניקיה רומנית מיוחדת), 2 בירה, 2 מיץ. הכל ביחד 65 שקל.

אוי ואבוי לכם אם אתם מתנפלים עכשיו, כדי להוכיח לי שאני לא צודקת בעניין כוחה של העיתונות.

בשביל כבוד צריך לעבוד

מונחים לפניי שלושה סיפרי-קלטת נוספים בסידרת קרא ושמע של חברת ישראלדיסק. עוד לפני שפתחתי את הצלופן מעל הספר והקלטת הצמודה לו, שמת לי לב לעובדה המצערת שעשו כאן עבודה בלתי-רצינית. שלושת הספרים האמורים לייצג חלק מסידרה, נעשו ללא מחשבה, ללא תשומת-לב לפרטים ונדמה לי גם ללא כבוד לקונים הפוטנציאליים. על שניים מהספרים כתוב סידרת קרא ושמע ועל השלישי כתוב ישראל. על אחד מהספרים מצויין שמו של המאייר, דני קרמן, ועל שני האחרים לא. על שני ספרים נרשמו שמות הזמרים המבצעים ועל השלישי לא, ובטח יכולתי להמשיך ולחפש את ההבדלים, אבל זה נמאס לי ופשוט הוצאתי את הקלטת מהעטיפה ושמת י אותה בתוך הווקמן. הילד הקטן שלי חטף מידי את הווקמן ואת הספר והלך לחדר שלו. אחרי כמה דקות הוא חזר וביקש ממני לברר מה קורה כאן. פשוט הסתבר שכל רמיון בין השירים שבקלטת לבין אלה הכתובים בספר הוא מיקרי בהחלט.

האם לא התכוונו עושי הסידרה הצעיר יוכל לשמוע את הקלטת ובאותו זמן לעקוב אחרי הכתוב בספר? אם הם התכוונו לזה, הם פישלו. הקטנים הם לא טיפשים יותר מהגדולים. טועה מי שחושב כך.

אוכל, עיתונות וכוח

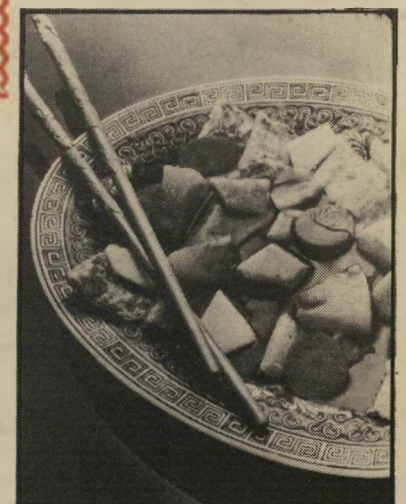
לפני שנה פתחו מיסעדה רומנית ממש ליד הבית שלי. עוד באותו שבוע אכלנו שם את ארוחת-הבוקרה שלנו, שהיתה יותר מאשר יוצאת מהכלל. האיקרה הכי טובה בעיר, פילפלים אפויים ומוחמצים שאין בעולם, ובשרים כמו שרק רומנים יודעים לעשות. בסף הארוחה, כשהוגש לנו החשבון, אמר לי בעלי שאם אני אכתוב מילה טובה אחת על המיסעדה הזאת, הוא ירצה אותי בעיניינם. כל זה, כמובן, כי ידוע לבעלי ולשאר האנשים הפשוטים שאם מישהו כותב דברים טובים על מיסעדה, תוך שבוע מסתער עליה המון אדם ולבלתי-ינרדחים לא נשאר מקום.

אז, כמובן, לא כתבתי. במשך כל השנה אכלנו שם פעם בשבועיים-שלושה ותמיד הנגינו הנאה גדולה, וכל אותו זמן אני שמרתי את הסוד בבטן. לעומת זאת, כמה מבקרי-מיסערות הרבה יותר

שני סינים - יותר מדי

ספרי-בישול מהודר נוסף ראה אור לקראת שבוע-הספר. זהו הבישול הסיני של אהרונ, הוצאת מודן, מחיר 25-18 שקל, תלוי איפה קונים.

קראתי כספר, הסתכלתי בתמונות, קיבלתי תיאבון ואפילו החלטת לבשל בקרוב ארוחה

סינית מלאה. ופיתאום נזכרתי שיש לי כבר בבית ספרי-בישול סיני רובר עברית. חיפשתי ומצאתי בכוננית את המיטבה הסיני של רות סירקיס, שראה אור בהוצאת זמורה-מודן לפני שבוע שנים בערך.

עשיתי השוואה בין שני הספרים והגעתי למסקנה ששניהם טובים מאוד, אבל אם יש לי אחד מהם בבית, אתה בהחלט לא צריך את השני, ולא חשוב איזה שני הספרים יהיה השני. בשביל עקרת-הבית הישראלית הממוצעת,

שהיא, לפי מיטב הבנתי, קהילה-מטרה של סיפרי הבישול, מספיקים בהחלט 13 מתכונים של ברווז המופיעים בספר אחר והיא לא צריכה שמונה מתכונים נוספים לברווז המופיעים בספר השני, מכיל להזכיר את העובדה שכמה מהמתכונים דומים מאוד. והנה עוד דוגמה: באחד הספרים מופיעים מתכונים לאורז — אורז לבן, אורז מטוגן, אורז מטוגן בכשר ופטריה, אורז מטוגן חגיגי, אורז מטוגן עם בשר וירקות, אורז מטוגן עם עוף וירקות. ובספר השני — אורז לבן, אורז לבן בתנור, אורז מטוגן, אורז מטוגן עם בשר — הודו, אורז מטוגן עם ירקות, וכי' וכי'.

ברור לכל מי שמתמצא בנושא הבישול והאכילה שגם רות סירקיס וגם ישראל אהרונ הם מומחים של ממש. השאלה הנשאלת היא אם אנחנו לא קטנים מדי כדי לארח במיטבה שלנו שני מומחים לאוכל סיני. נדמה לי שעבור עקרת בית או אשה שהמיטבה הסיני הוא אחד המיטבחים המבוקשים אצלה, ספר אחד מספיק. איזה ספר — אתם תבחרו בעצמכם.

נ"ב

רוצה להיות "מולטי-מולטי"?

ספר

?

?

?

?

?

?

01 ספר ל **איס** מה מספר החולצה של מארדונה

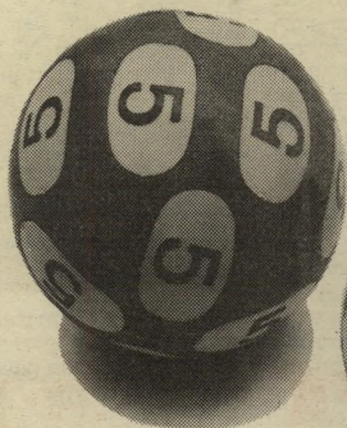
02 ספר ל **איס** כמה שערים הבקיעה דנמרק לרשת אורגוואי

03 ספר ל **איס** כמה נבחרות אירופאיות עלו למשחקי מכסיקו

04 ספר ל **איס** כמה שדרי טלויזיה עלו מישראל

05 ספר ל **איס** בן כמה פלה היום

06 ספר ל **איס** כמה "משוגעים" רצים אחרי הכדור בכל קבוצה...

לזכור

אתה עדיין לא "מולטי-מולטי"?
 סימן שהגיע הזמן להסתער על הלוטו
 בשיטה חדשה: בחר נושא מסויים, שאל את עצמך
 שאלות ואת התשובות מלא בטופס הלוטו. למשל, מה מספר
 הגופיה של מיקי ברקוביץ? התשובה 9? שים $\times$ על 9; בחרת לספר ללוטו על
 דקה 42 בה הובקע שער הנצחון? שים $\times$ על 42; שאלת את עצמך מה אורכו של מגרש
 כדורגל? (120 מ'), שים $\times$ על 1 $\times$ על 20 וכך הלאה כיד הדמיון הטובה עליך.
 זכור! בדרך לפרס הגדול, טופס הלוטו סופג הכל.

ספר ללוטו ותזכה!

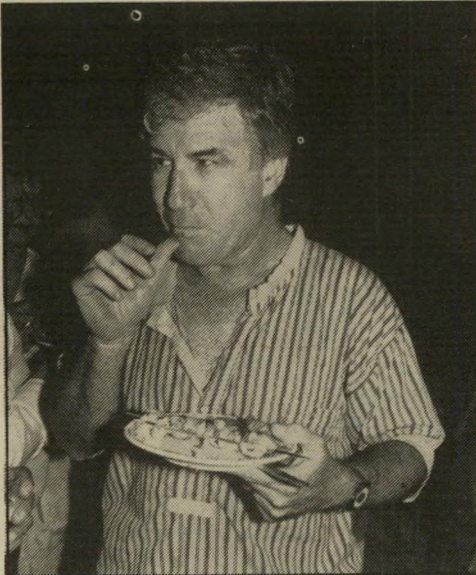
ספר לזיכור

או פשוט תנחש רק 6

בתחלימים צימחוניים. בתצלומים למטה: אהוד מנור ליקק אצבעותיו לאחר נגיסה בשיפודים הירוקים (מימין) וזמירה חן לגמה בחברתו של חיים חפר.

פינה בריק ורותי בן-אברהם, שהן החצי הנשי של רביעיית ארבע לב אדום, הידועות כטורפות-בשר ותיקות, הסתפקו

ממה התלהבו הניצבים

בסרט ★ מדוע היו עצובים

הקולנוענים ★ להצליח בחיים בזכות חסה וגזר

ריקה זראי נצנצה לכל עבר בעדייה, עגיליה, בגדיה ואף נעליה המוזהבות. האורחים עמדו בתור ארוך לנישוק וחיבוק, ואולי אף לתצלום. למעלה: עם הזמרים סילבן ורותי בן-אברהם.

פיליס גלזר אחת הכהונות הוותיקות של הבישול הצימחוני, נהנתה להסביר לצלם אבי הזאב כמה מסודותיו המופלאים של הגזר. הזאב מדד את הגזר וטען שגודלו אינו נראה לו.

הטבע עטוי

בקשקשייזהב

במבחן אסוציאציות חופשיות, כשאורחים הילטון, מייד עולים במחשבה המושגים כסף, הצלחה וסיגנון. לריקה זראי, היוורת המצליחנית, יש כל אלה גם יחד. ולכן בחרה לערוך את המסיבה להוצאת סיפרה על המרפסת במרומי הקומה ה-17 של המלון התל-אביבי. כמו כל יורד המככר את עצמו, סיגלה לעצמה ריקה מיכסא צרפתי בולט, וזה היה הניגון שבו הורתה בהתרגשות למבכיה. היא הסבירה כי התרגשותה הרבה נובעת מצאתו לאור של הספר בשפה העברית וזאת אחרי שכבר נמכר במיליוני עותקים בצרפת. לאורחים המשתאים מהנהן המרהיב

הכין המלון מיני מאכלים על טהרת הצימחונות והמציצים הטיבעיים. היעדר רו של האלכוהול לא הורגש במצבי רוחם של האורחים, אך יתכן שהוא אשר גרם לכמה מהבאים לבצע נסיגה אחרי כשעה קלה. מי שהתרגש באמת היה הרופא הטיבעוני הר"ר הראל, אשר בירך את ריקה על שהלכה בדרכיו. מאות אורחים לא היו שם, ולמרות זאת נעלמו הצלחות הריקות כשמוזן רב עדיין נותר על המגשים. זה לא שבר את רוחם של המכובדים הרבים, אשר לפתו את הבלינצ'ס כידיהם והטילים לפיהם כאילו מאומה לא קרה. המפיות, שכן נשארו, עזרו להם בניגוב ידיהם. לבושה של ריקה תואם, לטעמה, את הצלחתה. לא רק שרשרת ועגילים מזהב ענדה, אלא אף הגרילה לעשות בנעליים מוזהבות וב'קט שכולו עטור קשקשייזהב. ולכל המלעיונים, הטועי נים כי הטיבעונים רזים הם — שיס' תכלו על ריקה.

שנערכה לבוגרי החוג לקולנוע של בית צבי, ונאלצו לנטוש במהירות את המקום הסוער, לאחר שלא הצליחו למצוא פינה רומאנטית ושקטה בפאב.

הילה קלמן מלכת-היומי לשעבר נראתה בחברת חבר חדש, העונה לשם רוני חביב. בנייהוזג נקלעו לעין-המסיבה

אתי אנקרי השחקנית והזמרת הצעירה חור שפת את אצילי ידיה ורוקדת מאושרת. עם סיום הסרטת הסרט שבו השתתפה.

קארולין לנגפורד לא נראתה מודאגת מני שואיו של בעלה-לשעבר, אסי דיין. גבי שושן ניסה להאכילה, אך נתקל בסירוב דיאטטי.

ענת טוכול שנאלצה מפאת הריונה לנטוש את תפקידה בקידה בהצגה לבגוד או לא לבגוד, זכתה בלטיפת-חיבה נשית מידי מחליפתה בתפקיד - דורית פלג.

יאל דורי ששיחק בסרט כמפקד בפת"ח, בילה בחברתה של איריס כהן הרחובותית, שתפקידה בצוות-ההפקה היה עוזרת למלבישה. הנשיקה הלבבית שהעניק לה היתה רק כהוקרה.

האסם. כל אנשי צוות-ההפקה נאספו במקום, כולל מלבישים ומאפרים ו נעדרו רק שני כוכבי-הסרט. כריסטופר ווקן, אשר נסע לנופש בקאהיר, ומירי זמיר.

מעטפות חומות גדולות שהביאו המפיקים למקום גרמו להתרגשות — "צ'קים, צ'קים!" — גם כשנודע לבסוף כי בתוכם יש רק מכתבי תודה אישיים לכל משתתף ומשתתף. כל השחקנים, ללא יוצא מן הכלל, סיפרו על החוויה שהיתה להם בעבודה לצידו של ווקן שהוא, לדיבריהם, "כוכב אמיתי" המתנהג כבן-אדם אמיתי.

באחד מאגפי המיסערה הענקית סורר דיסקוטק לריקודים. מבינות לצלילי המוסיקה הרועמת נשמעו דפיקות עזות וצעקות: "תוציאו אותי מכאן!" הצורח היה השחקן **משה איבגי**, שנתקע בשרותים וחולץ מויד לאחר דקות ארוכות.

מיכתבי-תודה במקום צ'קים

כריסטופר ווקן המככב בסרט סקופ (איזור מלחמה) לא האמין למראה עיניו: 50 הגיזבים הצעירים שנשכרו לגלם לוחמים פלסטיניים, על רוביהם ודיגליהם, הודו כל-כך עם תפקידם באחת הסצנות, כשנתבקשו לשלטל את מכונית המרצדס בה ישב, עד כי כמעט שפיקרו את המכונית. בשלב זה היתה ררושה התערבותו של מפיק הסרט, להסביר לצעירים הנלהבים כי זהו רק קולנוע.

זו רק אחת מהחוויות אותן החליפו כל משתתפי הסרט במסיבת הסיום להפקה, שנערכה בפאב התל-אביבי

חולמים שתהיה להם ריטה

קלמן עם חברה **רוני חביב** שניסו לבלות ערב שקט במקום. אחד המ עטים שהצילו את מצב-הרוח היה השחקן **מנחם עייני**, שכטוב ליבו בבירה טיפס כחתול על העצים בגינה. עייני, נעול במגפיים גבוהים, משך תשומת-לב רבה, כשהסתובב כמלאך וחילק לבוגרים אוכל ושתייה. השחקן **דב נבון**, המשחק בהצגה קידוש בתי אטרון הקאמרי, בא לברך כבוגר לש עבר, ועורר את רוחם של הבוגרים הטריים בנוגע לתעסוקה עתידית. הקולנוענים הצעירים התפזרו לאי חר חצות לבתיהם, לשניה וחלומות. על מי? אולי על פרייקו פליני ואולי על אורסון ולס. אולי.

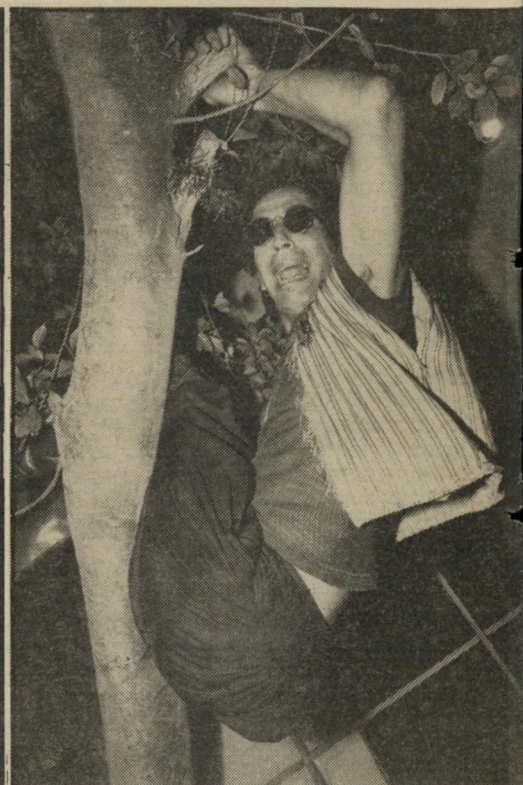
דנה מודן, חברתו הצעירה והנאה של שחקן הקאמרי **דב נבון** (מאחוריה), נהנתה מאוד.

בעיה תיקשורתית בולטת יש לחוג לקולנוע בבית צבי — אין להם ריטה. את כל הרעש והצילולים גנב להם החוג לתיאטרון, שהומרת האופנתית מבוגרתיו. ולכן, כשקט-בשקט, הגיעו הבוגרים למסיבת-סיום סולידית, שנערכה להם בפאב רידינג.

לאחר הקרנה ארוכה של כל סרטיהם במוסיאון, הגיעו הבוגרים, מי מאושר ומי פחות, לפאב, המקום, הצפוף ברר-כלל — קלט בחצרו הקטנה והיפה די בקושי את עשרות הבוגרים. חיכו להם במקום סנדוויצים קטנים, שהספיקו לספוג את רטיבות הים, ופונץ' שיגרת ומקובל. מי שנסה מהצפיפות היתה מלכת היופי הילה

אלונה קימחי השחקנית בת ה-22, העומדת עמוס גוטמן, חימו מלך ירושלים, רקדה עם אורי שטרק.

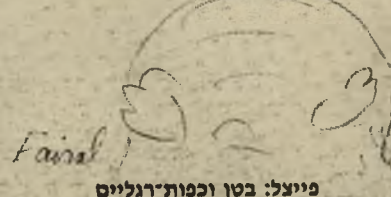
מנחם עייני כחתול במגפיים (חומים) אינו מוסק מלשחק גם כן שאינו על קרשיהבימה. עייני מופיע בהצגת-יחיד.

האשה הרזה והכלים השמנים

ביקור בנצרת

נוסעים לנצרת. לקנות קנרית (לא כנרית, חלילה). מתברר כי מוכר הקנריות שאלין הופנינו עבר לכרמניה וצוקת. עכשיו הוא מוכר פרחים. לא רחוק. בעצם. הוא מצידו מפנה אותנו לבית-מימכר אחר לצ'יפורישי. בדרך אנחנו מתעכבים בגן היפה אך המוזנח מעט מיסודה של אגודת פראנק סינאטרה (מה זה?). אירע המערה וגרשון קניספל החיפאי עסוק שם בדיוק באותה שעה בהעמדת אנדרטת הברווזה הגדולה שלו. הגר. קניספל, מזה שנים רבות ידיד לראשי העירייה הקומוניסטי (רק"ח) של נצרת, המשרור תופיע יחד, הגה את הרעיון. יואר, שיצא ביום ביקורנו לנופש בבלגיה, כך נאמר לנו, התלהב. הפסל החיפאי מבקש מאיתנו שלא להבליט עדיין את מעשה האנדרטה: סגולה נגד עין הרע. אני עוד שומר על פרופיל נמוך, הוא מעיר. לחשש שלו יש כנראה על מה שישמוך. רגם קורם של האנדרטה, עשוי קלקר, הועלה כאש ביחד עם בית-התרבות הנצרתי שבו הוצב.

אני מבטיח לכבר את רצוני. מבקש שישלח צילום, אותו אפרסם רק כשייתן אור ירוק. לעצמי אני אומר כי חורנו כנראה לימים שלפני האמי פריה העות'מאנית. אז יצקו את הגגות באישון לילה. כשהיתה התחירה יצוקה. היו השליטנות מניחים למיכנה לעמוד על תילו. היום מתחילה הסכנה אחרי היציקה. אך חורנו לתלאיכ וכבר קידמה את פנינו רשימת-הסתה נגד האנדרטה, פריעונו של איוה עיתונאי רקק בידיעות אחרונות (עמוס כרמל, "הפסלים כמשל"). נכון — אני מסכים עם הכותרת — הפסלים כמשל. מן הלאה חננו שבה מראים לנו קנריות (כעצם, קנרים, ממיין זכר. קנריות אינן מזומרות, כידיע) — אבל עוד קטנות. עוד לא שרים. ומתי ישיירו. לא יודע, אומר המוכר בגיליויל. אני כאן בשביל למכור, לא בשביל לשיר. מתבדה.

פיצל: בטן וכפות-רגליים

בעזרתו מתברר לנו כי הציפור שאת סילסוליה הערכים שמענו שבוץ קורם לכן והיא שהביאתנו לנצרת, לא היתה קנרית כלל. זה היה בורקן (?). זה חיבור של חוחית וקנר. אבל זה ביקור, נאום המוכר. מאהדומישים שקל זה באמת קצת יותר מדי בשביל הכיס שלנו. תיקח זה, הוא מצביע על קנריוקא מדרה בכלוב קטן. אבל "זה עוד לא מצפצץ וספק גדול אם ישרי. או בורקן או לא-יכולם. אנחנו מחליטים. ובשביל בורקן צריך, כאמור, 150 שקל. אם אתה דווקא רוצה משרור: כדי להתנחם הולכים לפיצל — במידרכה שממול. לא רחוק מכנסיית הבשורה המפורשת (הכנסיה, לא הבשורה). לפיצל יש תמיד סיפורים חדרים ויפים. אבל הישנים שלו יפים עוד יותר. מלבד זה תמצא בחנות המזכרות שלו, בצד הצלחות הארמניות המוכרות עד לזר, כמה כלי חרס עשויים ביד שכתומם לא ניתן עוד למצוא בשום מקום בארץ-ישראל השלמה או החסרה. כפריה זקנה כבת 80 (מי יודע את גילן של כפריות?) היא שלשה את הכלים מחומר צהבהב המצוי סמוך לביתה. ואחריכך שורפת אותם במדורת קוצים וגיווריעים רגילה. מי שלא ראה טבאח וכך קראו לו בילדות. כיום מכנים אותו מוקיריו המעטים ששררו — מוכן ששוב אין משתמשים בו ככפרים לבישול — בשם קאנאן. ובכן מי שלא ראה מימי טבאח או קאנאן לא חזה ביופה של אמנות הכדרות הארץ-ישראלית העממית.

פיצל פורש לפנינו את החיך הרחב השמור עימו לעוברי-אורח ולשומעי-ליקח. "רק אל תשאלו אותי איך הבינס", הוא מבקש, מסביר כי נמאסו עליו השאלות המדומות, פרי אדיבות מאר צלת. האו אר יו, פייצל? — פייץ. פייץ. אנד האו איז יור סאן? — אילחאמדולאללה. אוורית-ינג אורקיי? — אורקיי, אורקיי. האו איז לייף? — לייף איז לייף. האו איז האו — הוא קוטע את חילופי הברכות באיכו. "איך שתייכים אריכים", הוא קובע בחיך ערמומי. "האו רי דו רי דו רי דו". כל היום. "תייר תמיד אדיכ. בכל מקום. הלוואי והיינו כולנו" — גם כאן בארץ — תיירי. היינו נפגשים זה עם זה כל היום, מתייכים

ושואלים זה את זה האו רי יו אנד האו רי יו, האו איז לייף והאו איז ביזנס — ומניחים זה לזה לחיות במנוחה." החיים כגן-עדן עלי-אדמות. אבל החיים לא תאירו ניצחיות ובטח לא גן-עדן. ומנצרת-עילית — החטוטרת המכוערת שהרכיבו מפא"י ההיסטורית ובעלות-בריתה על גבה של נצרת. עוד לא בא לכאן איש לשאול את פייצל האו רי יו אנד האו איז לייף. "אני לא עוסק בבוליטיקה", הוא ממחר לקטוע גם כיוון שיחה זה. עד כאן סיפור חדש. אבל הישן יפה אפילו יותר.

"איך שהכפריה הזאת עושה לי את הכלים בשביל החנות, אני מסתכל עליה, והיא כזאת רזה. כמו מקל עם קו ישר של חיך לבן, אני לא יודע, שניים או מה, אבל רזה כמו מקל. והכלים, הנה, תראה, כולם שמנים. מפוטמים כאלה. אז אני שואל את עצמי, למה אשה כזאת רזה עושה רק כלים שמנים? אני חושב וחושב והמחשבה הראשונה שאני חושב היא שהיא עושה כלים שמנים דווקא מפני שהיא כזאת רזה." אודה על האמת: זאת גם היתה המחשבה הראשונה שלי.

"אבל", פייצל דוחה בבזז מחשבות ראשונות, זה רק פסיכולוגיה. אז זה לא מספיק, זה סתם באנאלי. אז אני שוב חושב וחושב ופיתאום נזכרתי. הנה בכפר שבו נולדתי. צ'פורי, היתה פעם מין אשה שמנה, הר של אשה. מכיוון שהיתה כליכך שמנה, אף אחד לא רצה להתחתן איתה. היא היתה מתפללת אפילו שיאנסו אותה, אבל אף אחד לא בא. היא היתה יותר מדי שמנה. או היא נהייתה כזאת טובה, עושה טובות לכולם. שמרת על הילדים, מחלקת מתנות. וככה היא עברה את החיים שלה. לבר. עכשיו אני כבר לא זוכר אם באמת היתה אשה כזאת, או שזה איוה מין המצאה של הדמיון שלי. זה מטושטש מאוד, לפני הרבה הרבה שנים, מהילדות הכי רחוקה. אז כשנזכרתי באשה השמנה מהמחירון — היא נכנסה בי התחלתי להסתובב עם אשה שמנה כזאת בבטן. בתוך הבטן. האשה השמנה מהילדות נכנסה אצלי בתוך הבטן ולא רצתה לצאת. הייתי כמו חולה. הייתי כמו בהריון, חולה. אתה יודע מה זה להסתובב כל היום, שבועות, עם אשה שמנה כזאת בבטן? אז יום אחד באתי הביתה, לקחתי צבעים (פיצל הוא גם צייר חובב) וציירתי אותה. אבל היתה לי בעיה. ניסיתי לראות את פניה ולא יכולתי. הייתי עוצם את העיניים שעות ושום דבר לא בא. הפנים לא באו. ניסיתי וניסיתי ולא הלך. אז מה עשיתי? ציירתי אותה שוכבת. רק בטן ענקית. הר של בטן וכפות רגליים. הנה, ככה (פיצל לוקח פיסת עיפרון ופיסת נייר וורושם). וככה הוצאתי לי את האשה השמנה מהבטן. עכשיו היא תלויה אצלי בכית על הקיר. לפעמים

טבאח: כמו ראש אצטקי

אני מסתכל עליה וצוחק. ולא מפסיק לצחוק. ולפעמים אני מסתכל דווקא נעשה לי עצוב. אתה מבין, זה תלוי במצב-הרוח שלי."

סוף סיפור. אחרי שפיטר אוורויין, המשרור האמריקאי האורה, ואשתו אולה, בחרו ושללמו בעד טבאח נהדר, דומה לראש אצטקי, מעשה-ידיה של ה"אשה הרוה שעושה כדים שמנים. נפרד מאיתנו פייצל: "לשחרר נגענו משהו שאיננו רק כסף". במיסעדת פרחי הסמוכה, בה ישבת, קצין צעיר, שבעיניים אחרי כיבוש נצרת (סיפור אחר), אני נזכר ברישום שבועותיו הציג לפנינו פייצל את דמות האשה השמנה שלו. אחרי כמה היסוסים ושני אריקים אני שולח לבקש ממנו את הרישום. פייצל בא בעצמו למיסעדה להגיש לי אותו חגיגית. לבקשתי הוא גם חותם עליו. רגע של

ספי-התרגשות. "אתה רואה, אנחנו מתקרבים ומתקרבים אבל בעצם אנחנו מתרחקים", הוא מפטיר. דברים סתומים. אבל נדמה לי שאני מבין. ככה זה. בסופו של דבר לא מצאתי אותו יום בנצרת בורקן. אבל מצאתי משהו לא פחות יפה מכל מה שהבורקן המיסטורי — ויוגו של חוחית וקנרית, על פי השמועה — מסוגל לסלסל בגרור נו. והריהו מוגש לכם בזה. כאבהה.

נתן זך

הירהורי קאסאנדרה*

הערות למצב התיאטרון בישראל: הנוסחים

הדבר הקשה ביותר למחזאי המתכוון ומעוניין לעבוד בארץ הוא לתקוף את המסד של התיאטרון המסובסד. הסיכון הופך מוחשי יותר בשעה ש"היגך מודע לעובדה כי מחוץ לתיאטרון המסובסד כמעט שאין לך שום אפשרות להעלות את מחזותיך. בשעתך, בעיקר אחרי מילחמת ששת הימים, עוד ניתן היה להתארגן ולהעלות מחזה מורכב במיסגרת תיאטרון או קבוצה תיאטרית מאולתרת. כיום זו משימה בלתי-אפשרית, בעיקר בשל האהמרה בעלויות: עלות האולם, מחירה האסטרונומי של הפירסומת ועוד כל מיני הוצאות שתאטרון חסר אמצעי מימון אינו מסוגל להתמודד איתן. מסיבה זו מוגבלת פעילותו של התיאטרון הישראלי לבמות שאליהן זורמים התקציבים המבורכים של משרד-החינוך-זה תרבות.

לא-פעם אנו קוראים במוספיה הסיפרותיים של העיתונות היומית על כל מיני קרבות-יוקרה בין משוררים וחבורות משוררים. למיקרא ידיעות אלו אינני יכול שלא לחייך חיך מר. מצבם של המשורר והסופר הישראלי (וכוננתי למשוררים מן המדרגה הראשונה) הוא בכי רע. המיסד השליטוני מתייחס לסופר כאל מי שאין שום צורך להתייחס אליו. לא רק שסופרים ומשוררים אינם זוכים לשום תמיכה כלכלית — מלבד אותן חמש מילגות מטעם הקרן ע"ש לוי אשכול, המוענקות לחמישה מבין עשרות רבות של נזכרים — אלא שמישרדי מסדה-הכנסה וזה מ"לות הממוסחרת עוד מוצצים מהם את פרוטתם האחרונה.

בניגוד למצבם המביש של עמיתיהם, הגיעו המחזאים הישראליים העובדים במסגרת המימ"סרית להישגים ולהטבות אדירים. הציבור יודע כי התיאטרון משלם למחזאי בעין יפה את שכר ה"סופרים שלו, וואלם מעטים יודעים בכמה עשורים סכומי תגמולים אלה להסתכם כשהמדובר בהצגות מועילות המועלות באולמות גדולים. דומה שהכנסתו של מחזאי צמרת ממחזה מצליח אחד עשויה לעלות כמה מונים על כל הכנסתו של משורר ברמה מקבילה בכל ימי חייו! מה פלא שמחזאים מסוימים האהודים במיוחד על ההנהלות האמנותיות הפכו תוך תקופה לא" ארכה לאנשים אמידים. לעומת זאת, מחזאי המני סה לפעול מחוץ למיסגרת התיאטרון המסובסד ופונה למועצה לתרבות ולאמנות בבקשה לסיוע — לא סיוע אישי, חלילה, כי אם עזרה בהעלאת מחזהו — זוכה, במיקרה הטוב, כסכום בטל ומבוטל.

במיקרה זה רומני כי ניתן לנקוב בשמו של האחראי הישיר למצב עניינים זה: יושב-הראש הנוכחי של המועצה לתרבות ולאמנות, מר אבנר שליו, הממשיך במדיניותה של קודמתו המנוחה, לאה פורת. שני אלה אחראיים לתהליכים ולשי מורה של מדיניות על פיה יש לרכז את כל המש" אבים הכלכליים המוענקים מטעם המדינה בידי התיאטרון המסובסד. העובדה שמדיניות זו מייצגת אורח-חשיבה ריכוזי-מנופוליטי שהגיע לכלל מיצוי בכרית-המועצות ובמישרדים טוטאליסטיים אחרים דווקא, דומה שאינה מודאגה את הממונים על התקציב הממשלתי לתרבות כי ישראל.

בשנל המדרגה

הבה נבחן עתה את הצי שכנגד זה המקבל את המענקים והסיכסוד הממשלתי, כלומר, ההנהלות האמנותיות והפחות אמנותיות של התיאטרונים הגדולים.

עובדה היא כי הדור הקורם של מנהלים אמנותיים חלף מן העולם (לרוב גם פיסית) כמעט בלא שיותיר אחריו עקבות. אבותיו יוצאי רוסיה

* במיתולוגיה היוונית, נביאה שלאזהרר-תיה אין שועים.

של התיאטרון המתחדש בישראל שלפני קום המדינה מצאו מכבר את מישכנם בפנתאון השכיחה הלאומי. כמעט בלא יוצא מהכלל, דור המנהלים האמנותיים הקובעים כיום את דמותה של אמנות התיאטרון בארץ הם גם ילידי הארץ. התפתחות זו היא בלתי-נמנעת, וכשלעצמה אין בה — כמובן — שום פסול. ובכל זאת כרוך חילוף-מישמות זה בהנהגות התיאטרונות שלנו בקשיים לא-מעטים, ואולי אף ביותר מזה.

שורש הבעיה קשור באקלים הכללי הרווח בישראל של ימינו. אבותיהם הרוחניים, אם לא הפיסיים, של ה"ביצועיסטים" של היום היו, במקרים לא-מעטים, מהפכנים של ממש, שחזון התמורה הגדולה ברמותו של העם היהודי לנגד עיניהם. אותה השראה ואותו חזון אשר לפני שנים לא רבות עוד נהגו להלעיג עליהם פירנסו את הישגיהם כשם שגרמו גם חלק מכישלונותיהם. גם כשניתן היה להאשימם בצרות-אופק, אי אפשר היה להאשימם בחוסר אופקים. האופקים אכן היו. בפועל.

טעמה ורוחותיה של המהפכה שאותה חוללו מצאו פה ושם את בטיינים במחזאות הישראלית — כולל זו של עשרות השנים האחרונות. וראה, למשל, את ליל העשרים של יהושע סובול, דמויות במחזותיו של יוסף ברוינסקי (מטוראן ועד הפרדסאן) את מחזות של עמוס קנין האריה, דור הבנים והממשיכים בתיאטרון הישראלי, ובעיקר בהנהגתו. מאופיין על-ידי הכל ודק לא על-ידי רוח וחזון מהפכניים, אומץ-לב או יושר אינטלקטואלי המחייב לעמוד על עקרונות. מה שמאפיין אותם יותר מכל היא מידה גדושה של קונפורמיזם וכראיניות.

פרשת מערכונים

ארגים את דבריי כפרשה הכרוכה בי אישית. לפני יותר מחצי-שנה קיבלתי במפתיע שיחת טלפון מעומרי ניצן, מנהלו האמנותי של התיאטרון הלאומי הבימה, שהעלה הצעה מפתיעה לא פחות. למעשה, הזמנתי באותה שיחה לכתוב מערכון בן עשר עד עשרים דקות לערב מערכונים המוקיעים את הגזענות, המתוכנן על-ידי התיאטרון. המנהל הוסיף שכבר פנה לעוד כמה מחזאים ישראליים, וכי כוונת הערב הינה להפגין לעיני הציבור הרחב, ובעיקר לפני תלמידי בתי הספר, כי אנו מדינה אנטי-גזענית. שאלתי את המנהל אם אקבל שכר-סופרים, ותשובתו של מר ניצן היתה שלילית. "אנו מבקשים מכל המחזאים לתרום את הציירות שלהם לתיאטרון", הסביר.

אף כי מרדן הטבע אני רוחש סינה קשה לתיאטרון המחזים בקביעות את מחזותי, אמרתי לעצמי שעלי להתעלם ממרירותי האישית ולהשיב על הפניה בחיוב. שהרי המטרה שלמענה את תרומתו של המחזאי יתרה ממנה לאו אחר של תיאטרון, יהיה יחסי אליו אשר יהיה. עוד באותו שבוע צילצלתי איפוא לתיאטרון ומסרתי את תשובתי החיובית להזמנה. למחרת היום יכתי לימיכתב תודה אישי מאת המנהל האמנותי, אשר חתם: "שלך עומרי ניצן".

שלו — בחינם, כמובן. ובכן, ישבתי וכתבתי. כשסיימתי, הורעתי לתיאטרון, ושליח מטעמו בא ונטל עימו את החומר. לא יצא זמן רב והנה אני קורא בעיתונות שהמחזאים האחרים שהוזמנו על-ידי תיאטרון הבימה לתרום לערב המערכונים כנגד גזענות אינם אלא אפרים קישון ויוסף (תומ"ל) לפיד. במילים אחרות: עומרי ניצן פנה לא סופרים שמאו מילחמת יום הכיפורים — ואולי עוד לפניה — ניהלו מילחמת-חורמה כנגד אותם כוחות בישי ראל המבטאים את הכמיהה להגיע לידי היריבות ושלוש עם המיעוט הערבי בארץ ועם המדינות הערביות השכנות.

אשר לי, אישית — בעיקבות הצגת המחזה שלי מושל ריחתי הואשמת הן על-ידי אפרים קישון והן על-ידי יוסף לפיד (הליבראל הגדול של ימינו אלה) שאני תועמלן אש"ף, האשמות שפגעו קשה בפרנסתי ובתרומתי הצבירית שלי. ואלה הם האנשים הממונים לכתוב את החומר לערב מערכונים בגנות תופעת הגזענות בעולם! עצם פנייתו של עומרי ניצן אליהם הסירה מעל פניו — בכל הנוגע לי, מכל מקום — את מסווה הליברליזם. לא קשה היה להיווכח שלפנינו אדם ציני, חסר-עקרונות, המבקש לתפוס טרמפ על ההזדמנות להוכיח שהוא מנווט את תיאטרוננו למאבקים צורקים.

מובן מאליו שצילצלתי לתיאטרון והודעתי שאני חורג בן מנכונותי להשתתף באירוע. אני עצמי חזרתי בי, אבל ידוע לי על מחזאים אחרים שלא נהגו כן. נשאלתי, איפוא, השאלה: מדוע לא הוצג ערב המערכונים האנטי-גזעניים עד היום? מה איך לכוננות הטובות? כביכול? אירע להן מה שיארע תכופות לתרמיות ול-

יש המתחילים בגיל צעיר

שדרות היינה לשבוע: יהודית הנדל עם ילדיה

סופרים ומו"לים: משני עברי המיתרס?

סופר ועורך: חיים באר וזיס סתוי

שחקן נערץ זה או אחר. השחקן הופך לבא-כוח ולמוציא-לפועל של ההסתברות או ההכרח. מכורח אותם חוקים. גם הגורל והאלים אינם נשארים מחוץ למיגרש. אדרבה, הצדדים נזקקים להתערבותם, ושירותיהם הטובים זוכים להכרה ולתודה, שעה שהיעדרם מביא לתחושה של עיזבות וניכור של אדם בעולם ללא אלוהים. שיגעון השידור הישר המאפשר את תחושת המיידיות והברזמניות — הוא מסממניה של "אמנות החיים", כמו שהשתפפות היא תנאי הכרחי לקיומו של הפולחן.

הטרגדיה הנפרשת בכתיבה מישפט לא נערך בה גם אחד מסימני הטרגדיה האמנותית, ועולה היא על ז' בכך שהזיחה והרס הנשכחים בה אמיתיים הם ומראה להם וריח של רם וזיחה וכן ניתן למששם ולהתבשרם מלוא הריאות בצחנתם. אבל חיקוי אין כאן, "טען הטוען הפרדנטי, מכאן שאין זה מעשה אמנות". אבל היכן ניתן להציב היום את הגבול בין המציאות וחיקויה? כלום נעשה בימינו מעשה-הפסע שאין מבצעיו מודעים לעלילות קרימינאליות בעיצובן בסיפי רות ובקולנוע: האם מעטים הם מעשה-הפסע שבוצעו בהשראה ישירה של עלילות בידיוניות? הרוצח רסקולניקוב שואב השראה לרצח מן הסיפור העיונית-פילוסופית של זמנו.

רסטיניאק שצריך להכריע בדבר ביצוע מעשה רצח שיביא לו עושר ומעמד חברתי, שומע את עיצובו הבידייוניסמלי של הקונפליקט במשל המגנרין חוקן, וכך מחקה המציאות את הבידיון בגבולות הבידיון עצמו, מעשה השתקפות במראה, כבר בימיהם של דוסטויבסקי ובלזאק, וכימינו על אחת כמה וכמה.

ההתמודדות בין ה"אמנות" וה"חיים" לא היתה מעולם "צמודה" כמו בעת הזאת. בעבר היתה ההבחנה בין אמנות לחיים חדה וברורה, כהפרדה מובנת בין קודש לחול. היום, עם פשיטת הרגל של הקדושה, כשנשמעות קינות על סופו של הרומאן ועל קיצה של הרדאמה הגדולה, כשה אמנויות הפלאסטיות מבקשות דרכים לחרוג מן הקיפאון והרוממדות של הציון, והתלת-ממדי דיות של הפיסול, ולצאת מאולמות המוסיאונים אל האמנות הסביבתית ואל המיצג, כאשר ניכרת מגמה של העדפת ההפנינג על התרחשות המוגבלת לדלת-אמות של אולמות התיאטרון והקונצרטים, ייתכן שיש בכך הודאה בעליגונות של ה"חיים" על ה"אמנות", ושאיפה לחזור אל החיים ולהתאחד איתם ולחדש בכך את מקור כוחה.

מירה הלפרין ■

החגיגה הגדולה

שבוע הספר העברי חלף-עבר לו כשהוא מותיר אחריו את כל חילוקי הדעות והדעות החלוקות, את כל השמחות והאכזבות, והתיקונות — ההתיקונות! — של ציבור המונה כמה אלפי כותבים ומחברים ועורכים ומתרגמים בכל תחומי תעשיית הספרים: החל בסיפרי השירה לאנני הרגש והטעם, וכלה בסיפרי הבישול לאנני החך. באמצע תמצא את כל גוני קשת המילה הכתובה: סאטירות ופארודיות, סיפרי פזמונים וסיפורים ילדים, מחקרים היסטוריים, רומאנים מתורגמים, עשרות סיפרי דייאטה ושימור הנעורים — אבוי, גיל-העמידה ומיחשיו — וכן הבטט סלרים האופניים, שבראשם עמד השנה, לפי כל הסימנים, סיפרו של דוד גרוסמן, עיני ערד: "אהבה". המחזה של אלפי אנשים משוטטים בכיכר עירונית אחת ובדירות הבילות ספרים שרכשו בהנחה — אם אמיתית ואם מדומה בלבד — הוא אכן מחזה מרגין לכל שוחר ספר עברי. אז מה אם המו"לים מעמידים פני קבצנים מרורים ועושקים את סופריהם, אז מה אם סיפרה של ריקה וזאי נחטף הרבה יותר מכל ספר-שירה, אז מה אם יגאל מוסינזון פיכר עוד שתיים-שלוש חסמבות, אז מה אם מחוץ לתל-אביב (ואולי ירושלים?) אין השבוע מורגש כלל, ושבתהפה, למשל, שררה בגן העירוני שבו הוא מתקיים תחושת העליזות המאפיינת בתי-עלמין, או, כדי להיות פחות מאקאברי, מוסדות גריאטריים?

בשבוע האחד בשנה המוקדש לו יוצא הספר העברי לרחוב, נפגשים קוראים עם מחברים החביבים עליהם, נפגשים ספרים זה עם זה, סופרים זה עם זה, קונים אנשים צעירים אלפי ספרים. רק באיסלנד — כך נאמר לי — מופיעים יותר ספרים יחסית למספר האוכלוסים מאשר במדינת ישראל. צאו לכיכר מלכיש-ישראל בתל-אביב וראיתם כי מיספר קוראי הספר העברי עודו עולה עשרת-מינים על כלל מיספר הצופים במישחקי הכדורגל בכל רחבי הארץ בשבת ממר צעת.

מה יש לדבר: בכל זאת עם הספר. ותל-אביב: עיר הספר. אין בילתה. שבוע טוב.

ספרא ■

אחיות-עניינים ממין זה. התמונה של הקרייריט עומרי ניצן כלוחם גדול כנגד הגיוענות היתה יפה מכדי שתהיה אמיתית.

בימים אלה נאמר לי כי הבימה הודיעה על "ערב מערכונים" שיערך בעונה הבאה. לשון ההודעה אינה כוללת מילה אחת על הנושא הגיועני. נחכה לערב ונראה.

(רשימה שניה בסידרה)

יוסף מונרי ■

סיפור אמיתי מהחיים

זימון מיקרים גרם שנאותים ימים בהם ממלאים שוחרי אמנות ותרבות את האולמות כדי לספוג ממיטב הדראמה, השירה, המוסיקה והמחול שהצ' מיוח קהילות התרבות בעולם, המוצגים אצלנו במסגרת פסטיבל ישראל, עושים אוהדי הכרזת רגל לילות כימים בצפייה בשידור טלוויזיוני ישיר בהתרחשויות שיחצו את גורלו של גביע העולם בכדורגל; עוד אחרים מבילים ימיהם בהסתופפות באולם בית-המישפט שבו מתרחשת דראמטיזציה בכיכובן של שתי נשים חיות ואשה מתה, ורבים, או יותר נכון רבות, גרשו עד לאי-הכיל את היכל-הספורט כדי להיות נוכחות באירוע שאין להקל ראש בחשיבותו: בחירת מלכת היופי. ההקבלה הנעשית כאן, כך נטען, אינה מיקרית ובוודאי שאינה שרירותית, והיא באה ללמדנו משהו על הטבע האנושי ועל טבעה של האמנות והתייחיו סותם ההדרית.

לא צריך להיות בקי בטקסטיטיקה כדי להכיר בעליגונות של הספורט, מבחינת כוח המשיכה שלו לגבי ההמונים, על זה של האמנות. עורכי עיתונים ומנהלי תחנות רדיו וטלוויזיה מכירים בעליגונות זו דבר יום יומי, במסגף הספורט היומיים והשבועיים העולים בהיקפם על זה של כל מזור עיתונות אחר. אפילו בימים אלה של פסטיבל ישראל זוכים היריוחים מאולם בית-המישפט לשטח-עיתון רחב לאדי-שיעור משה שזוכים לו אירועי הפסטיבל כולם. קהל ההמונים יודע את אשר לפניו, והוא מעריך ביועץ את הדראמה של החיים" על פני כל חיקוי מעשה אמנות, ובעשותו כן אין הוא רואה עצמו נחות מקהל שוחרי האמנות; להיפך, הוא תופס עצמו כמשתתף בחוויה אמנותית מן הסוג הנעלה ביותר, ובצדק. מרואיינים שנבקשו על-ידי שדר רדיו להסביר את הימצאותם באולם בית-המישפט בריון ברצח לא נבוכו כלל. "זהו סיפור אמיתי מהחיים", אמרה מרואינת נלהבת. "זהו סרט, אבל אמיתי", התררהחזיקו אחריה מרואיינים אחרים גם הנערות והנשים ששילמו מכסף כדי להשתתף בדראמה של קוסמטיקה ויחסי-ציבור ששמה בחירת מלכת-היופי, בא לקחת חלק בהתגשמות-בישור של הסיפור הגדול שבכל הזמנים: סיפורו של הנער שיצא לבקש אתונות ומצא את המלכה, סיפורה של ליכלוכית שנלקחה מאחורי הכיירים אל הארמון ואל חיקו של הנסיך. לבושות במיטב האופנה של רחוב אלנבי ודרייפ, באיפור מורגש, הן באות להציץ ריץ את התהילה המתמחשת לנגד עיניהן, אולי למשוך על עצמן מעט מאבק הוורר המחפץ בשעה הזאת דווקא ובמקום הזה מכל המקומות, ומשהו מכוחו של המיקסם שיהפוך בהבליפה של חבר השופטים נערה אלמונית למלכה. בכך אין הן שונות מקהל המשתתפים בפולחנים שבכל הזמנים, שבאו להעריך את מי שראוי להעריצו, לגלות כניעה לכוחו, ולקבל בירכתו, כלומר ליכות בהאצלת כוחו עליהם. וכלום אין איצטר-יוני הספורט מוהים וירה לפולחן המרכזי של זמננו? התיאטרון היווני היה בראשיתו מוסד מדיני, מוצאו מפולחן דיוניסוס ונועד לשמש מקום לתפילה ולעבודה, נאמר במבוא לפוא-טיקה של אריסטו. וכמו שהטרגדיה עצמה מפולחן זה היא "חיקוי עלילה, כלומר חיקוי חיים", כך גם מישחק הכדורגל אינו אלא "עלילה שלימה וכוללת, ויש בה מעשים מפחידים ומעוררי חמלה והיא משופעת מפנים והפיתות, שמכאובים ופציעות מתרחשים בה בעליל" (שם, פרק א') שבה רמיות נעלות — כוכבי הכדורגל שאינם נופלים במעלתם מכוכבי קולנוע, מדע, כלכלה ופוליטיקה, הלא הם אצולות זמננו — עוסקות בחיקוי הפעילות היותר אופיינית של חיינו, התחרות. אף ניתן להוכיח על נקלה שהמתרחש על פני המיגרש שייך לסוג העניינים הכלליים שהעיסוק בהם עושה את הפייטנות, ובכלכלה את האמנות, לנעלה ופילוסופית יותר מן העיסוק בעניינים ההיסטוריים, אליבא דאריסטו. המישחק התחרותי, בהיותו מתוחם בכללים קפדניים של עשה ואל-תעשה, מגיע לדרגת טיקסיות המשווה אף למעשה הפרטיים ביותר תחולה של כלליות. עד שההתרחשויות על המיגרש אינן רק בגדר מיבצעים פרטיים של

מרים
בניחני

מזל החדש:

סרטן

הבית של

אבא ואמא

המזל הרביעי בגלגל המזלות הוא סרטן. מלבד החלוקה ל-12 המזלות יש חלוקה נוספת. הכוונה ל-12 הבתים המופיעים במפה ומתייחסים ומבטאים תחומים שונים ב"חיים".

אם מזל טלה הוא הראשון בגלגל המזלות, הרי שהבית הראשון יזכיר באופיו את מזל טלה. הבית השני, המקביל למזל שור, מסמל כספים ורוכש. הבית הרביעי בגלגל מתייחס לבית ולמישפחה. הדברים החשובים ביותר למזל סרטן הם - ביתו ומישפחתו וכל הקשור בכך. הבית הרביעי בכל מפה אסטרוטולוגית מלמד על הבית של אבא ואמא. על התוכן, הצורה והחיים שהיו לו לאדם בילדותו, ועל יכולתו לבנות לעצמו בית ומישפחה בעתיד. אם במפה האסטרולוגית בית 4 יוצא במזל סרטן, אפשר לתאר שהאדם נהנה מבית חם ומישפחה טובה, מהורים דואגים ואוהבים ושאיפתו היא לבנות לעצמו בית לפי אותה דוגמה. כאן מדובר על בתים נקיים ללא כוכבים. כאשר מופיע כוכב בבית 4, השפעתו חזקה ויכולה לשנות את התמונה ב-180 מעלות. איך יראו הבתים בששת המזלות הראשונים בגלגל?

בית רביעי במזל טלה

בבית הזה הילד לומד שהוא אינו המרכז. הוריו מרוכזים בענייניהם. זה לא הבית שבו שוררים שקט ושלווה. הילד מפתח עצמאות ואחריות ויודע שאם הוא לא ידאג לעצמו הוא לא יזכה לעידוד רב מהוריו. עליו להילחם על מעמדו ועל רצונותיו. ומאוחר יותר יצטרך להשקיע מאמץ כדי לבנות את ביתו ולהתאימו לשאיפותיו. את זאת לא ישיג בקלות. אלא רק לאחר מאבק עיקבי וחסר פשרות. לזכותם של הוריו יאמר, שהם לפחות לא מפריעים לו להתפתח לפי נטיותיו וכישוריו.

בית רביעי במזל שור

בבית הזה האדם מרגיש נינוח, הוא מוקף בשקט וביחס אוהב. נהנה ממזון משובח המבושל היטב. האווירה לעיתים שקטה מדי ואולי אפילו משעממת. הוא שואף לביטחון וקביעות. שינוי מקום מגוריו גורם לו סבל. הוא מעדיף לחיות עם גודל רהיטים, תמונות וקישוטים שעיימים גדול. בעתיד הוא ישאף ליצור לעצמו בית באיור כפרי, או לפחות במקום שיש בו צימחיה. כהורל הוא יתן ביטחון, יציבות ובית נוח למישפחתו.

בית רביעי במזל תאומים

בבית הזה הכל קורה. אף רגע אינו דומה למישפחה - ההורים אינם שקטים, לרוב הם נמצאים ולא נמצאים. קשה להגיע למצב

על הצד הרוחני. ההורים מתעניינים בנושאים רבים ומגוונים - האנשים שמתארחים בו מוסיפים תוכן ועניין משלהם ותחלופת המבקרים בו גבוהה.

בית רביעי במזל סרטן

זהו המקום המתאים לבית הרביעי. בבית הזה אפשר למצוא את כל מה שמבקשים מבית. ההורים חמים, לבביים ודו-אגים. יש בו ביטחון, יציבות והתייחסות למסורת המשפחתית. זה שיש לו בית רביעי בסרטן קשור במיוחד לאמו. הוא מתעניין באבות המישפחה. תולדות המישפחה והמוצאות אותה מרתקים אותו ומוסיפים להרגשת השייכות. לרוב הוא זוכה בתמיכה כספית מצד בני המישפחה - גם אם לו עצמו אין מקורות הכנסה. אין ספק שיוכל תמיד לבטח בהוריו או אחיו. שיתנו לו מכספם בשעת הצורך.

בית רביעי במזל אריה

ההורים מעניקים אהבה וחום, וזה שגדל בבית הזה נהנה מיחס ידידותי מצד הוריו. הם עצמם נהנים ממישחקי הילדות והא

בביתו של בעל הבית הרביעי במזל בתולה אסור להפריע בין 2 ל-4

ווייה בבית מאוד עליזה ומשעשעת. הבית עצמו שואף להראות ממזר ולהרשים את הבאים. להורים בדרך-כלל מגילות יוחסין שאין מה להתבייש בהן. לפחות אחד מהם לא שניהם יכול להתנאות במוצאו. בית

זה מעניק לילד חופש ועצמאות. אך לא מוחלטים. הם עוזרים ונותנים אך מצפים לדיווח על הנעשה. ההורים אינם מוכנים לוותר על השליטה. אדם זה יבנה את ביתו כשהוא מאפשר לילדיו חופש רב ומשגיח להם חום, אהבה ועזרה חומרית ללא חשבון.

בית רביעי במזל בתולה

אין אפשר לומר דבר נגד ההורים והמיסגרה. אבל בית רביעי בבתולה אינו נוח ביותר. זה שגדל בו יוכל לספר על הדרישות שגדלו. על חוקים שאסור להפר ובעיקר על עניינים ביקורתיים שעוקבות אחרי כל מעשה. מצד אחד יש בו קור מסוים, מצד שני דאגה והגנתי. איש לא ירים קול בין 2 ל-4 בצהריים. האורחים שיבקרו בו יהיו משכילים ומכובדים. ויצטרכו להתנהג בצורה נמומסת ומתורבתת. למרות השאיפה לסדר, הבית בעצם לא מסודר - כל הזמן עוסקים ועובדים, מסדרים ומארגנים. כמעט אף פעם לא מגיעים למצב שבו הכל שקט ורגוע. זה שגדל בבית מסוג זה ינסה ליצור לעצמו בית דומה. אך לעתים הוא יגיב בצורה הפוכה והבית שיקים יהיה חסר שקט ומבולגן.

קצת קשה להבין מה קורה בתקופה זו. אתם משקיעים זמן. כוחות ורצון טוב בעבודה ונתקלים בביקורת וביחס חוסר שבעות-רצון מצד האנשים הקשורים בך. בר. יתכן שיש צורך לשנות את הגישה. אל תתעקשו לבצע את כל הדברים בדיוק כמו שהייתם מבצעים תמיד. עכשו כדאי להתחשב בדעתם של האחרים. שינוי בגישה יעזור לכם ויקדם את המטרות. ה-6 וה-7 בחודש טובים לפגישות רומנטיות - ללא תכנון מראש.

נדי
21 בדצמבר - 19 בינואר

בימים אלה אתם שוקעים בעבודה וכמעט שוכחים את שאר הדברים. קודם כל הדבר נעשה מחוסר ברירה. אפשר לראות שחסרים אנשים ועליכם למלא את מקומם. אבל גם מצבים הבריאותיים אינו טוב במיוחד. אתם מנסים להתעלם - אבל מאוחר יותר זה עלול להתנפק. אפילו אם אתם עוסקים כל היום כדאי שתמצאו זמן לטפל בעצמכם. בני המזן השני נמשכים אליהם. עכשיו תוכלו להתחיל בפרשיה חדשה.

ה-3 עד ה-5 בחודש מאוד מאכזבים. אם תכננתם תוכנית היא עלולה להתבטל ברגע האחרון. אם מדובר על נסיעה אל תתעקשו ל"בצעה" - יתכן שיהיה קשה באווירה המותרת. חתה מסביבכם. אבל נסיעות בתקופה הזו מסכנות אתכם. ואם הן אינן יוצאות, לפועל יתכן שכך יותר טוב. ה-8 וה-9 קובעים מאוד לגבי עתידכם המיצועי. אל תדחו דבר והקפידו שלא לוותר על כל רצונותיכם.

דגים
19 בפברואר - 20 במרץ

במקום שבו אתם עובדים חשוב שתגלו יותר תקיפות והחלטיות. הנטייה לדחות החלטות או להתחשב יתר על המידה באחרים משאירה רושם שאינכם חזקים ואינכם יודעים את הכיוון הנכון. צפויות עכשיו הצעות עבודה או תפקידים מעניינים וחבל להחמיץ את ההזדמנות. בימים השלישי עד החמישי יתכן שתקבלו ידיעה שתגרום שימחה. אנשים מהעבר הרחוק שבים ונכנסים לחייכם לתקופה קצרה.

מאזניים
22 בספטמבר - 22 באוקטובר

ב-2 בחודש צמירה פנימה מיוחדת במינה. ה-3 וה-4 אינם קלים. אתם עלולים לא להרגיש טוב ובעיקר לסכן את עצמכם על הדרכים. נסיעות שאינן הכרחיות כדאי לדחות. עכשיו נכון לקבל הצעה מעניינת הקשורה לנסיעה לארץ אחרת. כל זמן שזה בגדר תוכנית זה כדאי. אבל נסיעה בחודש יולי יכולה לגרום ליותר מפח-נפש מאשר הנאה. במקום העבודה כדאי שתבקשו להשתלם בשטח נוסף או להעמיק את ידיעותיכם.

ה-3 עד ה-5 בחודש מאוד לא נוחים. שוב עלול לפרוץ סיכסוך עם מישהו בגלל עניין שטוה. כדאי להמנע מלהעיר. זה יכול לגרום בעיות שאפשר למנוע אותן. ידיעות מארץ אחרת יגיעו לפתע ויגרמו שימחה. מישהו עומד לבוא לביקור אבל יתכן שהתאריך שבו הוא אמור להגיע ישונה ברגע האחרון. מ-8 בחינה כספית עליכם להיות מאוד זהירים. מ-9 בחודש אתם עלולים להסתבך בגלל אנשים אחרים.

קשת
23 בנובמבר - 20 בדצמבר

ההרגשה הכללית קצת יותר טובה ואתם נרגעים מהמתח שהיה בשבועות האחרונים. ובכל זאת השבוע שוב אינו מפנק אתכם. אתם עלולים לסבול מבעיות בריאות בין ה-3 ל-5 בחודש. מ-6 מתחילות בעיות מסוג שונה. ה-7 פגם יש לשים את הדגש על החיסים בעבודה ובבית. איכשהו אתם מעבירים נכון את ידב"ר. וגורמים לאנשים לכעוס ולרוב אתכם בגלל חוסר הבנה. מבחינה כספית תופתעו לטובה בין ה-8 ל-10.

סרטן
21 ביוני - 20 ביולי

השבוע אינו קל. אתם אינכם מרגישים טוב, ועוסקים גם בבעיות בריאותיות של אחרים. נראה שדווקא כעת מוטלת עליכם עבודה שאינכם יכולים לדחות. מ-9 בחודש צפויות תקלות מרגיזות שאפילו אי-אפשר להיחלץ מהן. אתם מרגיזים יותר מדי מרץ על נסיון למצוא את הסיבות לקשיים. אבל אין טעם בכך וחבל על הזמן ועל האנרגיה. שטח שבו טוב לכם - זהו התחום של חיי הרגש.

ה-3 עד ה-5 בחודש יהיו מאוד מתוחים. ידידים מציעים לכם הצעות עבודה מעניינות ומשכחות. אבל למרות העובדה שזה נראה טוב, זה לא כדאי - הישארו במקום שבו אתם עובדים. אם תרצו לשנות, המתנו לחודש הבא. כי ההחלטות לא תהיינה אהה. היכריות חדשות צפויות השבוע, וכן ה"צעות מאוד מרגשות בקשר לעתיד. הסיכוי להצלחה בקשרים חדשים הוא טוב. ב-8 וב-9 בחודש כדאי שתשימו לב לבריאות.

בתולה
22 באוגוסט - 22 בספטמבר

השבוע הקרוב לא יהיה קל וכדאי להתכונן מראש ולדעת מהן הנקודות הרגישות. המתח יתגבר והעצבים יהיו רגישים מתמיד. זה יבוא לביטוי בהתנהגות חסרת מחשבה בדרך-כים. בעבודה או אפילו בבית. כל מקום שבו ישנם כלים או מכשיר רים מסוכנים יכולות להתרחש תאונות או פציעות קטנות יותר. מבחינה רומנטית ה"תמונה טובה, פגישות עם בני מזל אריה, דלי ומאזניים יהיו משמעותיות משחשבים.

טלה
21 במרץ - 20 באפריל

המצב הכספי שוב יגרום דאגה. והפעם זה יבוא מכיוון שעליו לא חשבתם. אם תצליחו לחסוך, אל תבזבזו. לפתע תזדקקו לכסף הזה. נסיעה שנקבעה ל-6 או ל-7 בחודש יתכן שתבטל. ואם כן תתבצע צפויות כל-כך הרבה תקלות ובעיות. שדף לדחותה מראש. זה לא הזמן לשבת בבית ולהסתגר. חשוב מאוד לצאת ולבלות בחברת ידידים. אולם ההיכריות החדשות אינן עונות בכלל על ציפיותיכם.

אתם חשים בעייפות ובתשישות. יש הרגשה כאילו אין מנוח להוציא את האנרגיה הדרושה לחיי היומיום. זה בולט בכל מקום ובעיקר בעבודה. הש"תדלו לבצע רק את ההכרחי. זו תופעה חולפת האופיינית לתקופה. אבל זה לא בגלל מחלה או בעיה גופנית כלשהי. ה"2 עד ה-5" - יהיו קשים ועצובים. כדאי לצאת מהבית ולא לשקוע במצב רוח כבד. קשר רומנטי חדש מתחיל בימים אלה.

תאומים
21 במאי - 20 ביוני

(המשך מעמוד 17)

מאיוושה לחימה קשה, ויש איוו תחושה כללית שמכבדים אותך, את ההירואיות, שאתה עושה מילחמה חשובה. אתה יכול לשבת ולשתוק, מכונס בתוך עצמך. אתה חזרת עכשיו, אתה עמוס חוויות, אתה יושב שותק, אנשים יודעים איפה היית, יודעים שעברת קשיים. פה היה מצב הפוך. פה היה מצב שאנחנו היינו היחידים שידעו. אנחנו היינו בקשיים, והחבר'ה מסכיבים חגגו. או כאילו היינו בכלל צריכים להצדיק את זה שאנחנו יושבים מכונסים.

● זה היה מהול במרידות מסויימת?

וראוי

● כלפי העורף?

אני העדפתי את אמהות נגד שתיקה. בלי קשר לריעות הפוליטיות של כוונות לא-לצאת, משום שהם היו מעורבים. אנשים מסכיבים לא היו מעורבים, נמאס להם לשמוע. המלחמה נמשכה יותר מדי זמן בשבילם. לבנון היה סיפור שנמשך יותר מדי זמן, ונמאס להם לשמוע על לבנון.

כשאני כתבתי את הספר ועמדתי להוציא אותו, אמרו לי הרבה אנשים: נמאס לאנשים לשמוע מלבנון. זו תופעה שהתחילה בעצם המלחמה עצמה, שנמאס. אנשים נלחמו מצד אחד, ומצד שני אנשים פה הרשו לעצמם להרגיש שנמאס להם מהמלחמה. אנחנו משתחררים מזה, אנחנו מבילים.

אני מכיר את הסיטואציה הזאת. כשהשתחררתי כבר מהצבא, והיו אומרים "חיילים סרקו כפר בלבנון, והיו עשרה פצועים למחבלים ושלוש פצועים ישראלים". אנשים אמרו טוב, ידיעה של 250 מילה בעיתון, אולי איזה שתי דקות וחצי בטלוויזיה, ואת השמות של ההרוגים אם יש הרוגים. כעוד שאני יודע שאנשים שם נלחמו בקרב קשה. אני יודע להעריך שאם יש 10 פצועים ויש שלושה הרוגים, האנשים נלחמו את הקרב הכי קשה להם בחיים באותו כפר, ובשבילם זו הטראומה המלחמתית הכי גדולה שהם עברו. הם איבדו שם אולי את החבר הכי טוב. וכשהם יחזרו יראו שאנשים כאן אמרו, "טוב לי, למי יש כוח", שאנשים כאן הולכים להשתין כשהם שומעים את הידיעה הזאת בטלוויזיה, זו הודמנות לקפוץ להביא משוה מהמיטבח.

הפער הזה איך לא ירצה החייל הזה לספר את מה שהוא עבר שם?

● איך אתה מרגיש כשאתה שומע אצל אריה נאור שהפעולה הזאת, שהיא היתה הקרב הכי חשוב שלך, למעשה היתה בכלל בלי אישור ממשלתי?

אני לא ידעתי אם יש אישור ממשלתי או לא. מה שאני ידעתי זה בדרג הרבה יותר פשוט. אני ידעתי שהמח"ט לא יודע למה אנחנו שם, ומה אנחנו עושים שם, הוא לא יודע לאיזה רחוב יגידו לו לפנות בעוד 10 דקות. אני יודע שהמג"ד, כששאלתי אותו אחרי הלילה הראשון, "תגיד דני, מה קורה?" אז הוא ענה לי "תאמין לי, איתי, אני לא יודע יותר ממך, ולא יודע יותר ממה שקראתי בעיתונים לפני יומיים".

זה מה שאנחנו ידענו, לא ידענו אם יש אישור, לכן אני אומר שמה שמעניין אותי בספר של נאור זה הקורלציה הזאת בין מה שהיה בממשלה לבין מה שקרה בשטח.

● אתה בספר נשמע די מופתע מזה שוירים עליך.

נכון.

● יש בספר הערה הנראית כמעט היתולית, אולי בצורה לא מודעת, שאתה מופתע מזה שוירים עליך בשביל להרוג אותך.

נכון, זה היה מפתיע מאוד, כי אנחנו לא ידענו בכלל מה אנחנו עושים שם. אני החלטתי אז שאני לא נהרג שם. ● למה דווקא שם?

כי הרגשתי בכל חושי, רמ"ח שס"ה, ששם זה סתם. החיילים הרגישו את זה, שזה סתם.

● במערב ביירות?

כן, כי מה, כשנכנסנו לצור גם נכנסנו לעיר וגם שם יכולנו ליהרג וידענו ששם הכל יכול לקרות. פחדנו מזה ושיקשקנו מוות מזה, אבל אני לא זוכר שהרגשתי שאני אתחבא, שאם ירצו לירות עליי אני אתחבא. ובמערב ביירות הרגשתי שאם ירצו לירות עליי, אני אתחבא. היה שם קטע שחוקר שבויים אמר לי "תדר למרתף תראה אם יש שם נשק" ואני בצור הייתי יורד. במערב ביירות אמרתי: מצירי, שיהיה שם גם מחבל, מה איכפת לי? זו לא היתה הרגשה שאתה שוכב על הגדר ואתה יודע שאתה עוצר בגופך את המחבל. מה זה משנה אם הוא עובר מפה לפה. מלפני, מאחורי ומשני צדדי יש אויב. אין לזה משמעות. וזאת היתה ההרגשה במערב ביירות. מה זה משנה אם אני כובש את הרחוב הזה או כובש את הרחוב ההוא?

■ ■ ■

● במידה מסויימת זה אובדן של תום. הייתי אומר, אולי התבגרות חיילית.

כן, אם היו מוציאים אותנו ממערב ביירות והיו משכיבים אותנו על הגדר כמארב, אני בטוח שהייתי חדור בתחושה שאני אעשה הכל למנוע שיתקפו ושיכנסו, כמו שעשינו הרבה הרבה לילות לפני המלחמה. היתה הרגשה שהצבא הישראלי יעשה כל דבר, יגידו לו לתקוף — הוא יתקוף. יעשה כל דבר.

● אתה בעצם מוריד לרמת החוויה האישית את הבעיה הגדולה של מלחמת ישראלי ברירה. כלומר, שלחיל אין להרגשה שזה דבר חיוני למדינה.

מה שאני מנסה לעשות בספר זה לפרוס את הקשת הזאת של התחושות מהרגע שאתה יוצא לשם, שאתה מרגיש שאתה עושה מלחמת איך ברירה, ועד הרגע שאתה מבין שזה סתם.

שאף אחד לא יחשוב שחיילים יצאו למלחמה בתחושה של אנטי, ההיפך הוא הנכון, אני מאמין שלמלחמת לבנון יצאו, לא פחות ולא יותר, באותה התחושה שיצאו למלחמת ששת הימים, באותה התחושה שצריך להגן על רמת-הגולן במלחמת יום-כיפור. קצת פחות, קצת יותר. באופן כללי זה היה אותו הדבר, עם המוכנות והמודעות והתמיכה בעורף, הכל היה אותו הדבר. מה שקרה היה אסון.

● אתה יכול לאתר מתי הדבר הזה נשבר אצלך?

בעת המצור על ביירות. תחילה היו בקעים. ישבנו מעל ביירות, והיו בביירות מחבלים, ואמרו לנו שאנחנו הולכים לכבוש את זה, זה היה לא ברור, זה היה נראה כמו איוו אפיוורה מסרט. מה, מישהו באמת רוצה להכניס אותנו לעיר עם בניינים בגובה 15 קומות, ששם יש צבא, שיושבים שם שיכנעו גרדייקומנדו סוריים? זה היה נראה לא הגיוני.

אבל היינו עושים את זה אולי במוכנות אחרת, אבל היינו עושים את זה.

הרבה דברים מתבססים על זה שחייל קרבי רוצה למלחמה. חייל קרבי, ביסודו של דבר, יש בו תאווה למלחמה. באיזשהו מקום הוא רוצה לבצע, ועוד יותר מזה כשהמכניז מורכב, כשיש בו אלמנטים של קצת קומנדו וקצת משהו מיוחד. תגיד לחיילי חי"ר, לגולני, שהם הולכים לעשות פשיטה בסירות-גומי, הם ילכו לכל מקום. וזה מין אווירה כזאת שהיא נוצרת עם הזמן, עם השנים בצבא. תגיד להם שעומדים לפשוט במסוקים על בית, לשחרר בני-ערוכה, הם ישמחו לעשות את זה.

במערב ביירות היה משהו מזה. אז כאילו גם זה קיים, זה לא מנוטרל מהתשוקה לעשות. זה מה שכל-כך (המשך בעמוד 32)

מלכת המים 1986

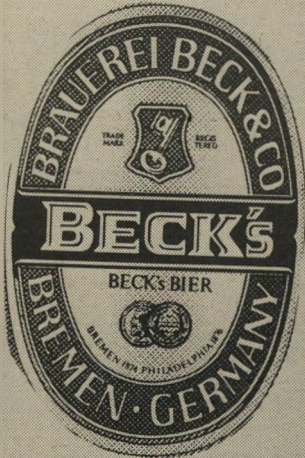
בחסות

מטעם

משרד התיירות

העולם הזה

מלכת המים
תצגי את הבירה
שכבשה את העולם

בירה בק'ס
המפתח לעסקים

המתמודדות בתחרות
מלכת המים
1986

תזכירה בטבעות
יהלומים מתנת

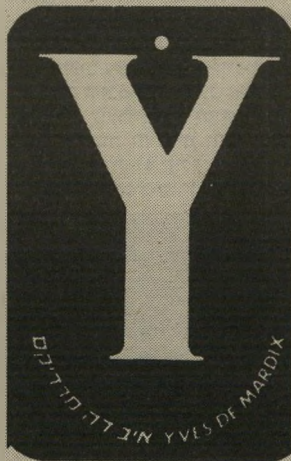
מרכז התכשיטים והיהלומים
הגדול במדינה
נתניה, רח' גד מכנס 2

מלכות המים תגעה לנשפים
באוטובוסים המרווחים
והממוזגים של

טיולי האלף

בשיתוף:

בית האופנה

איב דה מרדיקס

מלחי — ספנות נסיעות ותיירות בע"מ

נופש-שייט עם
מלכות המים

בגדי-הים
למלכות המים

רון-לי-רון

רחוב הנאכל 14, ת"א. מל. 03-823285, 03-825135

הדרכת הבנות: אולפן לאה פלטר * צילום המועמדות: סטודיו מנחם עוז * תספורות: מירי וברי מ"סלון לה קוקט" * הפקה: גמא הפקות * מטה אמנים * אירגון: מירי זכרונ, רפי זכרונ.

המועמדות הסוכיות

אלין פרץ: הסוציולוגית לעתיד מקיראון

לרבות אחרות אלין גם מתה להשמיץ ועושה כל העת דיאטות-השמנה. אבל: "זה לא הולך לי, בבית ממש מפטמים אותי, אך ללא הצלחה."

היא אוהבת לקרוא, לשחות, לשמוע מוסיקה טובה. בילדותה גם פרטה על פסנתר.

לתחרות מלכת-המים הגיעה אלין במקרה, לאחר שצלם-אופנה צד אותה ברחוב. היא אינה מאמינה שתזכה בתואר. לרעתה, התחרות הפעם מאוד קשה, מפני שיש מועמדות יפות ורציניות. "התחרות עבורי חוייה בלבד."

אלין פרץ, בעלת השער השחור, המסופר בתספורת קארה, והעיניים הכחולות, לומדת בתיכון בן-צבי בקיראון. היא ילדת סנדוויץ' ויש לה עוד שתי אחיות. לאמה בוטיק בפאריס ובארץ וזו הסיבה שבארונה של אלין מלתחת בגדים מיוחדת ואופנתית. היא רוצה להיות דוגמנית, אבל רק כמקצוע משני. בעתיד היא רואה את עצמה כסוציולוגית.

53 הקילוגרמים שלה מתפזרים על פני 1.77 מטר וזו הסיבה שתמיד היא נעולה בנעליים שטוחות. "אם אנצל נעלי-עקב, הגובה שלי יהיה מוגזם" היא אומרת. ובניגוד

סיגל סיגטי: עוזבת קיבוץ

פעמים בשבוע ג'אז, כל פעם חמש שעות, מנגנת על פסנתר, מציירת, מפסלת ומה לא.

לפני חצי שנה החלה ללמוד דוגמנות. היא רואה במקצוע זה משהו חובבני בלבד, כי מה שהיא באמת רוצה לעשות בחיים זה להיות דיילת-אוויר ולטייל בכל העולם. לכן היא מתכננת גם ללמוד צרפתית.

בצבא היא רוצה להתקבל ללהקה צבאית והיא מעידה על עצמה: "אני טיפוס מאוד מגוון, רוצה לעסוק בהרבה שטחים, כי אני חושבת שאני מוכשרת לכל."

סיגל סיגטי בת ה-16 וחודשיים תתחיל בשנה הבאה ללמוד באנקורי במגמת בגרות כלכלה וסוציולוגיה. השנה היא עזבה את קיבוץ פלמ"ח צובה שם חייה בשש השנים האחרונות: "הרגשתי שמיציתי את האפשרויות. אני טיפוס עצמאי וקארייריסטי וחשתי שמקומי לא שם". עתה היא מתגוררת עם אמה בתל-אביב ונהנית מהעיר הגדולה. שיער קצוץ ומסופר בתספורת פאנקית משהו, עיניה חומות וחודרות והיא מתנשאת לגובה של 1.67 מטר ושוקלת 47 קילו.

לסיגל תחביבים רבים. בין השאר היא רוקדת שלוש

לואיז עמר:

הדוגמנית הצעירה מאוד

לואיז עמר היא בסך הכל בת 15 וחצי, אבל נראית מפותחת בהרבה מכפי גילה: „ברחוב תמיד חושבים שאני בת 18!", היא מחייכת וחושפת טורי שיניים צחורות ושפתיים חושניים.

בדרך כלל היא מסתובבת עם קוקו אסוף ומסבירה שתספורת כזו מבליטה את פניה היפות.

היא רזה, חטובה ומתנשאת לגובה של 1.78 מטר. לכן היא מרשה לעצמה לזלול פאסטות, לזאניות, אוכל איטלקי והרבה. מזה שנה שהיא עוסקת בדוגמנות, בעיקר צילום, וטוענת שאינה צעירה מדי למקצוע: „היום, בעולם הדוגמנות, הנטיה היא לפנים של נערות צעירות."

למעלה היא מדגימה בגד של איב דה מרדיקס ולמטה בגדים של רון-לי. אימה דוחפת אותה קדימה, מעודדת אותה ונותנת לה גיבוי: „היא כמו חברה שלי, היא צעירה ויפה מאוד ובעבר היתה בעצמה דוגמנית."

למרות שהשרות כצה"ל עדיין רחוק, רוצה לואיז להיות קצינה בצבא, אבל לא רואה את הקאריירה שלה כמדי חלקי.

היא רוצה ללמוד מינהל-עסקים כמיקצוע ובשביל הכסף — פסיכולוגיה. הדוגמנות היא אירוע זמני בלבד, למרות שהיא נהנית מעבודתה זו ואוהבת אותה.

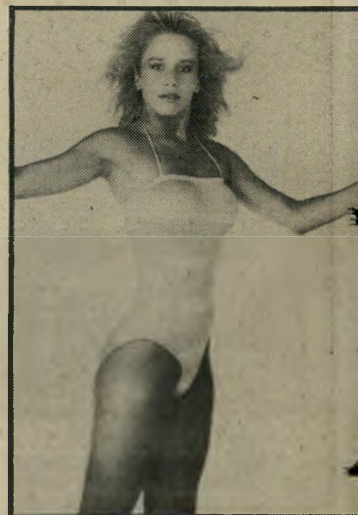
סיגל מוסינגר: החיפאית האלגנטית

טיפוס זרוק, את הכסף שאני מרוויחה אני מוציאה על בידור. בחוץ-הים אפשר למצוא אותה בביקיני: „בתצוגות אני חייבת להיות שזופה בכל חלקי גופי, וזו הסיבה שאני מעדיפה ביקיני על פני בגדים שלם."

נגמרות. היא מתנשאת לגובה של 1.76 מטר ומשקלה 58 קילו. על הגזרה אינה שומרת, ומרשה לעצמה לזלול מכל הבא ליד, להוציא עוגות וגלידות. כגדים? היא אוהבת הרבה ובעיקר אלגנטיים ומחמיאים לגוף. „אני לא

סיגל מוסינגר היא יפהפיה מהקרי יות, בעלת שיער בלונדיני, אף סולר ועור שזוף.

כתלמידה, המסיימת בימים אלה את לימודיה בכיתה י"א במגמת אופנה באורט ביאליק, היא מתמורדת עם

עומס בחינות-הבגרות ומספיקה בין לבין גם לעבוד כדוגמנית. בתצלום העליון היא מדגימה טבעת דיאמימון.

„אני עובדת על המסלול כבר שנתיים ויש לי תצוגות רבות כל שבוע. אני מדגמת בעיקר כצפון ובחיפה וכולם כבר מכירים אותי." ואיך אפשר שלא להכיר אותה אם רק לפני שבועיים וכתה בתואר מיס חיפה לשנת 1986.

רגליה חטובות, ארוכות ואינן

מיוחד ללוחמים שיש להם רמת מוכנות מאוד גבוהה.

ומה שקרה במלחמה הזאת זה שלקחו את רמת המוכנות הזאת. אני לא נגר צבא. אני מאמין שהמדינה צריכה צבא והכל, זו רמת מוכנות הכרחית לצבא ישראלי. מדוע השתמשו בזה לצרכים מפקקים? **אם אני מבין אותך נכון, אתה למעשה אומר שני דברים: שיש נכונות להגן על המדינה, ושיש נכונות אנרגטית בסיסית של תשוקה למלחמה, ושני הדברים האלה נהרסו במהלך מלחמת-הלבנון.** אמת.

ומזה צמחה התופעה הזאת של ראש קטן, וכל הדברים האלה?

נכון. אני חושב שנגרס נזק עצום לצבא בלבנון. נזק שקל להרגיש אותו. זה כבר קיבל שם של תופעת ראש קטן. השם פחות חשוב, התופעות הן החשובות. התופעות של חיילים שהפכו ללבנונים, זו תופעה שיש לה חשיבות.

איך הסכו ללבנונים? "חיילים לבנונים" קראנו לאלה שהתגייסו בזמן שכבר היינו בלבנון. שמרנו יום אחד ליד טרמפארה, ועמד שם חייל לבנוני כזה צעיר, תיסה לעצור טרמפים. עברה משאית של חיילים ולא עצרה. או הוא דרך את הנשק וידה באוויר, כאילו לעצור את המשאית. ואני נתתי לו פליק על הגב ולקחתי לו את הנשק ואמרתי לו "נעצור אותך".

אחר-כך חשתי ואמרתי לעצמי: הרי זה מה שהוא רואה. הרי בלבנון אחד רוצה לקרוא לשני, או הוא צועק לו 'הו', ואם הוא לא שומע, או הוא יורה. ככה זה, כל ילד בן 12 מסתובב עם קלצניקוב ומשחק. ככה חיילים נהפכו ללבנונים. אתה מסתובב, כל אחד יכול להיות אויב, או אתה עושה פחות חשבון.

הפרשה של אלי גבע — שמעתם עליה בשהייתם שם?

הפרשה של גבע — אנחנו לא הרגשנו אותה. זה הגיע אלינו כסיפור, אבל לא כמובן של ההדציבורי שהיא עוררה. יומיים אחרי זה המה"ט כינס את כל קציני החטיבה, כנראה שקיבלו אינורשיה בנחיה, ואמר שהוא מכיר את אלי גבע שנים רבות, שהוא ידיר אישי שלו והוא חושב שזה מעשה שאין לעשותו, וככה וככה, והוא מקווה שלא ניקח ממנו דוגמה. היה לנו ברור שזה מעשה שלילי. הבנו את האידיאלוגיה שעומדת מאחורי זה, הבנו שאם ניכנס לביירות זה טבח, אבל לנו לא היה ספק שאם נותנים הוראה יש לבצע אותה.

לא מסרבים?

לא מסרבים.

בלומר, ההשפעה של ישי גבול באה יותר מאוחר?

כן. אתה היית במלחמה אחרי-כך? מה בעצם קורה אחרי שהספר נגמר?

אנחנו היינו הרבה בלבנון. בלחימה עם השיעים, למשל?

היית. היינו הרבה. **מה מתבקשת שאלה סיפורות: מה קבע את המיבנה של הספר, ספר שהוא די קטן, מחולק בצורה ברורה לשלושה ספרים. מה גרם לך לגמור את זה במקום שאתה גומר, במערב ביירות, ולא להמשיך?**

זה די פשוט. בעיניי, מערכי-ביירות הייתה האפיוורה המשמעותית ביותר. אחרי מערכי-ביירות לא נלחמנו ממש, היו עליות וירידות בלבנון...

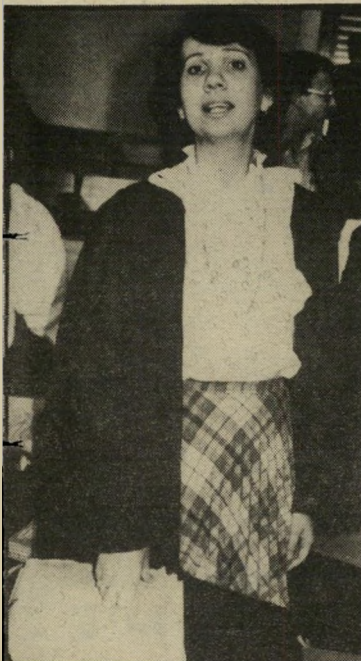
בוא נעבור לצד הפוליטי של העניין. באיזו מידה זה השפיע על הדיעות הפוליטיות שלך, אם זה בכלל השפיע? למשל, יחסך לאריק שרון. אתה בכלל מאשים מישור במה שקרה? אתה רואה אשמה? (המשך בעמוד 34)

לפינה דבורין היה מזל: כל הכושלים המעניינים את החקשורת ביצעו את מעשיהם בתחום הסמכויות שלה

אשר לחשוב שיש רק פרק ליטה אחת בתל-אביב, פנינה דבורין "לוחשים המקנאים במיסר" רונות בית-המשפט. מאז נחשפה הפי רקליטה ארומת-השיער וכחולת-העיניים לתיקשורת במינון גבוה, נראה כי העלתה עליה את קינאתם של חבריה וחברותיה.

בזמן האחרון כיכבה דבורין במישור פטו של האנס מצפון תל-אביב, שם זכתה להשיג עונש חמור ביותר. אחרי כך החלה את תיק דוד בלס, המתקיים בימים אלה, וכמובן, היא התובעת בתיק יערי-גרנות.

העיתונות אוהבת את דבורין גם

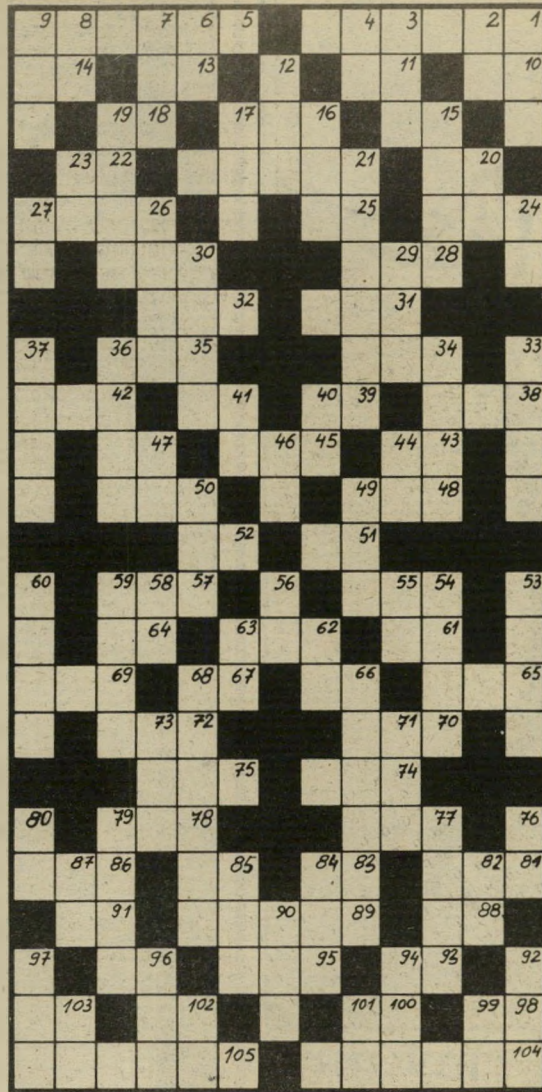

פרקליטה חן תל-אביב

פרקליטה אחיטוב שבתון

בגלל המישפטים החשובים שבהם היא עוסקת, אבל גם בזכות כישוריה, יופיה ולבושה האלגנטי. יש לה כישרון נדיר להביא את העובדות המשמעותיות ביותר לפני בית-המשפט בצורה מרתקת. יש לה חוש דרמטי ועברית פשוטה וקולית. הצלמים אוהבים אותה בגלל יופיה והחיוך התמיד של שפתיה. מזל וגורל. פנינה דבורין היא בעלת תואר סג"ב בכיר א' בפרקליטות תל-אביב. לא רבים יודעים כי כאותו בניין עצמו, מעל בית-המשפט השלום בתל-אביב, מצויות בעצם שתי פרקלי-

מאגר:
(1) רבת-פעלים (3,3,3) (5) סינר (10) מגש (11) אל היערות במיתולוגיה היוונית (13) עפר טיט (14) תרופה (15) כועס (16) קיר (18) שבת בישוראל (20) מספיק (21) וילון (22) קריאת צער (24) התישנה (25) שיטה שורה (26) מאמץ לשבור התנגדות האחרים (28) ארג מקורי תולעת (30) מושלך, מוטל (31) משען (32) טפה (34) איבר העיכול (35) שיחבר קטן (38) חלק קטן של דבר (39) איש (41) מין שרץ (42) כינוי לאלוהים (43) אל מצרי (45) כלי לרלות בו זמנים (47) אות-היכר (48) סוללה למצור (50) בהשגה — דבר שאינו משוכלל, היסוד לדבר (51) סוד (52) ענף (54) האצבע הגדולה ברגל (57) ענף דורס (61) מזמר (62) הטוב בקמח חטים (64) תינוקות (65) נחל אכזב (66) חורן (67) בוסתן (69) דרר (70) הודעות קשה (72) עיר המקובלים (74) המצאה (75) אגודה יהודית צרפתית (ר"ת) (77) בן כרמי, שלקח מן החיים (78) אולם (81) חלק הבשר העבה, מאחורי השוק (83) קיים (85) שניים (86) כאב (88) מספיק (89) קיבוץ דרגלי הרי השומרון (91) מידה (93) שקט (95) שרץ ווח (96) החור שבגרון (ח) (98) עדין (100) תאנה שלא הבשילה (102) מזל (103) כתב-כריתות (104) אכסדרורטיות, גישה ישירה (105) רוח היצירה, המוזה (4,2).

מאגר:

(1) מין אילך-סרק (2) ששה סידרימישנה (ר"ת) (3) עמק בארץ (4) מטבע פאני (4) אכזר במישוק ספורט (7) בסיס (8) פלא (9) משקה חריף עשוי מרובש (12) ריתוק ברזל בפי כהמה (15) סוף (16) חפרו בור (17) עץ שקדים (19) אויל (20) עלוב (21) כפר בגליל העליון (23) עיר מצרית עתיקה (24) תבואה נקיה (25) מקום-סתר מפחד רעה (27) מקל, משענת (29) בקע (30) שוט להלקאה (33) מקום קיבוץ מים (34) פעולה או פגע הגורמים הפרעה (36) ציד בהמון על חשודים (37) ענף עץ הגפן (40) בכור נח (41) מגיה (44)

כתל הפוך (73) יוצר כלי-חרס; (76) תולעת המכלה את הצמר; (77) מניעה, עצירה (79) סוג צומת (80) ערמה (82) בן (84) דימה בפשוט (85) זמן חבית השיבולים (87) פרוסת לחם (90) התחרט (92) גידר, גיאף (94) אוישה בנחיה, ואמר שהוא מכיר את אלי גבע שנים רבות, שהוא ידיר אישי שלו והוא חושב שזה מעשה שאין לעשותו, וככה וככה, והוא מקווה שלא ניקח ממנו דוגמה. היה לנו ברור שזה מעשה שלילי. הבנו את האידיאלוגיה שעומדת מאחורי זה, הבנו שאם ניכנס לביירות זה טבח, אבל לנו לא היה ספק שאם נותנים הוראה יש לבצע אותה.

אחת מערי כיבושיו של יהושע; (46) ירא (47) נהר בדרום-אפריקה (49) פינה (50) שרות ביטחון כללי (53) אליל שומרי-בבל, אל הצמיחה והפריון (54) יצור (55) מילת-הסכמה (56) מוט מסביב לצואר בהמה (ח) (58) יחידת הספק חשמלי (59) נגע בעור (60) צעיר שובב וריק (62) מפתן (63) ציון על בגד (66) תוס לבס (68) חבל ארץ שנציב מושל בו (71)

אביגיל ינאי

איתן עמיחי הדברת מזיקים

בע"מ מומחים להדברת תיקנים (ג'וקים), תולעי עץ, חרקי ספרים ובגדים.

רמת-גן, רח' מודיעין 18, ת.ד. 2272

טל. 03-790114-5-6 רש' מס' 21 עסק 481/75

שמירה על בריאותך ורכושך

שולה

השתלת ציפורניים מלאכותיות בשיטה אמריקאית עם ילומים ציורים וקישוטים וכן השתלת ריסים

ת"א. רח' המלך ג'ורג' 89
טל': 03-295318 - 03-284919

בניית ציפורניים גם בדגליים

אל תתגרשו ללא הסכמה

"הלב" - עמותה לנירושין בהסכמה טיפול על-ידי אנשי מקצוע מיומנים עד קבלת הגט!

מחירים נוחים

"הלב", רחוב של חיים חדשים, תל-אביב 16.00 - 19.30
טל' 02-422153

פרקליטה ביילין
הברחה מקפריסין

עוזי שטר, עומד לסיים את תפקידו ולפרוש לגימלאות, ולכן אין הוא לוקח עוד תיקים מטובכים, שיתמשכו אל תוך השנה הבאה.
דבורה ברלינר, אחת הפרקליטות המוכשרות של המחוז, מי שניהלה את מישפט עורדהרין שימעון חרמון, התמנתה כשופטת, ועזבה את הפרקליטות. נורית אחיטוב, שניהלה את מישפט הרצח הכפול נגד שמעיה אנג'ל ואשתו שרה, יצאה לחו"ל לשנת שבתון.

אומנם נמצאות עדיין בפרקליטות ריבקה שפיזור, פרקליטה ותיקה מסדרת מאור, שניהלה לאחרונה את מישפט של עורדהרין אלכסנדר קוסטין. יש עורכת-הדין מרים רונטל, שניהלה את מישפט רצח הברוקר יעקב אלט-רובין, ופרקליטות כמו דבורה חן, והבה נקדימון, פנינה גיא, ליא לבאון ועוד, אבל הבולטת ובעלת-הניסיון הגדול ביותר ביניהן היא פנינה דבורין.

בכירה וחכמה. אילו היה הגורל גורם למותה של מלה מלבסקי בחולות ראשון-לציון, יתכן מאוד שאת הכות'רות היתה תופסת תובעת יפה ואלגנטית לא-פחות, הלנה ביילין, מפרקליטות מחוז-המרכז. הלנה, הנחשבת ככוכב של פרקליטות זו, היא אשתו של מזכיר-הממשלה, יוסי ביילין. היא שהביאה להרשעתו של יוסף טוריה בהברחות מקפריסין, וכיום היא עוסקת במישפט רצח שומר בית-החולים ב' כפר-סבא.

בפרקליטות מחוז המרכז מתנהל כרגע רק מישפט אחד המושך את עיני התיקשורת — מישפט רצח אורלי רובי, שאותו מנהלת הכוכבת השניה של פרקליטות-המרכז, נורית שניט, פרקליטה בכירה וחכמה. גם שרה דותן, רחל שיבר, יהודית אמסטרדאם ודורית שפירא מנהלות במחוז זה מישפטים מעניינים, ביניהם מישפטי הקרקעות בגדה, אבל מישפט יערי-גרנות האפיל עד כה על הכל.

התחזית לעתיד הקרוב לא נראית שונה. מייד אחרי פגרת-הקיץ יתחדש מישפט יערי-גרנות, ואז יעלו הנאש'מות על דוכן-העדים וימשכו כוודאי יקרו דברים חדשים. נראה כי מעצרו של בלס יעסיק את בית-המשפט וה'עיתונות וכוכבה של פנינה דבורין ימשיך לדרוך.

פרקליטה דבורין
יערי-גרנות

ק'ינאת המדקליטות

טויות, ולא אחת. נמצאת שם פרקליטות מחוז תל-אביב, בראשותו של אהרון שר, שם עובדת פנינה דבורין, ונמצאת שם גם פרקליטות מחוז המרכז, בראשות עדנה ארבל.

מחאג'ה בחר בצפון תל-אביב לשם כיצוע מעשי האונס שלו, מלה מלבסקי נהרגה בחוף תל-ברוך, ודויד בלס הוא תושב העיר. בולטת ובעל-ניסיון. פרקליטות

פרקליטות דותן וארבל
קרקעות בגדה

תל-אביב סובלת לאחרונה ממחסור בכוכבים תורנים. פרקליטה-מחוז, שר, כמעט שאינו מופיע במישפטים. לאחרונה הופיע רק במישפטו של העיתונאי יגאל לביב. סגנו המוכשר, כל פרקליטות עוסקת בתחום גיארי גראפי מוגר, ואין האחת נכנסת לתחור מי חברתה. והיה זה רק מזל וגורל, שהביא השנה את כל המישפטים ה'מעניינים לפרקליטות תל-אביב. יוסף

כל פרקליטות עוסקת בתחום גיארי גראפי מוגר, ואין האחת נכנסת לתחור מי חברתה. והיה זה רק מזל וגורל, שהביא השנה את כל המישפטים ה'מעניינים לפרקליטות תל-אביב. יוסף

פרקליטה שניט
רצח אורלי דובי

פרקליטה גיא
מישפטים מעניינים

כמו ניתוח שקדים

השבועות חולמים כאילו כלום לא קרה. סובבתי רגע את הראש לכיוון הטלוויזיה, ושם אני רואה את בוי בורג, מאופר בקפידה מעוררת קינאה. אפילו אני עוד לא החלטתי מאיזה כוכב הוא. עולם חדש של אנשים שאינך יודע באיזה קובייה לשים אותם. הנה לכם מצב נפשי של ילדי-ילדה בגיל 14.

אתה יפה כמו ילדה

לילי, לטסי אותי, תאמרי לי שאני לא מזרע. יש לי פין ויש לי קול של אשה, יש לי יושבן מכוסה שיער ומענטז כמו זונה, כך אמי אומרת.

ידיי ארוכות וידיי שריריות. אבל המותניים שלי הם כמו של גיטרה. אין לי אפילו שערה אחת על חזי, אני גם לא מתגלח.

כולם אומרים לי: „אתה יפה כמו ילדה“. אני גם חושב כמו ילדה. חשבוים לי הבגדים, חשוב לי למצוא חן. אני אוהב לבשל ולתפור, אני שונא כדורגל. אבל אני גם לא אוהב בנות. ככל שהיא מפותחת יותר, היא עושה לי משהו הפוך מאשר לבנים אחרים. לעומת זאת, בחברת נערים צעירים ממני בשנתיים, אני מרגיש נפלא. גם גברים מבוגרים מושכים אותי.

ובאן בא הסיפור שקרה לי לפני כחודשיים: פגשתי איש משכיל, עובד בקולנוע, כסוף שיער, והוא אמר לי: „יש לך עיניים של חדר-מיטות“. הוא הזמין אותי לבוא איתו אל דירתו. לא התנגדתי. גם ידעתי מה עומד לקרות.

לילי, לא נהניתי מזה. הוא היה הומוסקסואל, הוא לא היה גבר.

אני רוצה להיות אשה. איך אוכל להסתכל בעיני החברה ובכלל, האם אני באמת איסעם אאמין שאני אשה?

כדי לענות לך בכנות ומהלב אעבור מעתה ואילך ללשון נקבה.

יקירתי, אינך משוגעת ולא היית משוגעת ולא תהיי משוגעת. אם תתפסי את עצמך כזמן ותלכי לרופא שיווריד לך את מה שאלוהים שגה בו.

טעויות קורות לפסלים ולציירים, וגם גדול הפסלים יכול לשגות. ישנם עוד כאלה שאני מכירה שהגיעו למסקנה דומה ועשו כן ומעטים פגשתי שהצטערו על כך. אחת הגשים היותר נשיות שפגשתי היא קוקסינל שעובדת איתי, שקשה לי להשתמש במונח קוקסינל לגביה, ואני עושה זאת אך ורק לשם המינוח. זוהי ממש אשה אמיתית. ולרקה אחת לא נתפתי לרבר אליה בלשון אתה. נדמה לי שאותה אשה הגיעה אל המנוחה בכך שעברה שינויי-מין. היא תמיד היתה אשה, רק הפסל קצת טעה. והיום מה רבה השימחה.

אפילו במדינתנו, עם הכפיה הדתית, לקופת-חולים יש ניתוחים לשינויי-מין חיסוני-אינסוף. אני מציעה לך חד וחלק להתייחס לזה כמו אל ניתוח שקדים. מפני שגורמים מפרעים צריכים לסלק, ובטכניקה המודרנית הכל אפשרי. את מבינה עניין? הכל הולך. העובדה שהיית פעם גבר, רק יכולה להועיל ולתת לך יתרון על נשים אחרות. קדימה, לדרך!

השטח בין הרגליים

יש לי סיפור לא נעים. זה מצב עדין של זוג חברים: אני יודעת שהיא בהרד. בוי ראיתי אותה. אני גם יודעת שהוא לא יודע. המיסקן הזה אפילו לא חושד. הוא נאמן כמו כלב, חושב שהוא שלו ואפילו לא מעלה על דעתו שזו

החסודה מנהלת רומאן עם איש הידוע ברודף-שמלות והרס-מישפחות. אני מתלבטת. הוא ידיד יקר לי ולא הייתי רוצה שיפול בסת. יש לי רצון עז לספר לו את מעלליה של זוגתו החסודה. בעלי הציע שאכתוב לך. הוא אומר שתהיי מספיק פתוחה כדי לומר את האמת.

ובכן, זוג נחמד, לא הותרת לי אלא להיות כנה ופתוחה, כפי שהגדרתם אותי. מאחר ואינכם מנהלים עיתון, לחד מודעות או תחנת-שידור, אין שום סיבה שתעירו כלבים מתים. אם הבעל היה סובל מהסיפור והיה נגרם לו עוול נפשי ופסי הוא לא היה יודע, הייתי אומרת מילא, חיראם ונפשו חשובים יותר. אבל במקרה, הספציפי הזה הייתי ריוקא מברת עם האשה ומסבירה לה שהיא מכאיבה לכם בהתנהגותה ושאלו כדאי שתעשה חושבים ביחס לצורת חייה. אבל אל תשכחו שזוהו עניינה והשטח שבין רגליה שייך אך ורק לה.

ואני, מחסירות הכל הולך, טוענת שכל עוד אינך מכאיב לאיש, חייה את חייך כפי שאתה רוצה. ועל כן, במקום לבזבז זמן כשיחות על מיסגלי החברים, לכו אתם להשתגל בעצמכם. וזאת האמת וכל האמת. להתראות.

זכיה מן ההפקר

אני כותבת לך משוורדי. הייתי בתולה עד לפני חודשים ספורים. היכרתי בחור שוודי והוא בעל אותי והוא נמצא איתי עד היום. הוא לא נימול. מאחר ולא שכבתי מעולם עם גבר אחר, אשאל אותך שאלה מוזרה. לגבר שלי יש תוספת, מה שנקרא עורלה. תמיד אומרים לי, בתור בדיחה: „ביף לך, לך יש יותר ממה שיש לנו.“ הבדיחה נאמרת, כמובן, עליידי חברותי הישראליות.

האם זה באמת נכון שזכותי מן ההפקר, בעורבה שיש לי גבר לא יהודי? קודם כל, לידעתך: גם לא-יהודים רבים נימולים, מסיבות בריאותיות: זאת כשל העובדה שאותה חתיכת-עור,

הנראית כמו אצבעון, גורמת באטימות שלה למיצבורי הפרשה באיזור הכיפה. אותו חלק עור גם אינו מתקשת, כך שלא זכית מן ההפקר.

גם נסיון מאוד לא נעים כמגע אוראלי וגם זקוק להרכה טיפול סניטרי.

הפין היהודי או, ללא גיוענות, הפין הבריאי, הוא זה שנימול ואין לזה שייכות לתיפקוד המיני. אבל באופן כללי,

פין הוא פין, ואם הוא מתפקד נכונה, זה לא חשוב אם הוא חושב כובע או לא. הכל הולך הולך לנוח לעוד שבוע. אל תשכחו לשלוח לי את מיכתביכם הנפלאים, הממלאים אותי ואתכם בפיוצים אישיים קטנים וגדולים.

(המשך מעמוד 32)

אני קראתי את מלחמת שולל בלהיטות. אני חושב שאם מילחמת שולל היה ספר של מסקנות של ועדת חקירה ממלכתית, אני הייתי מאוד שמח.

● אתה חושב שצריכה להיות ועדת-חקירה? לפי דעתי, כן. זו מילחמה שצריך לחקור אותה ולבדוק אותה. אני חושב שיש התעלמות ממנה. אנשים אומרים שנמאס לשמוע על לבנון. הטלוויזיה ריברה ביום-היכרון על כל המילחמות. היתה תוכנית עם רם

„קיוויתי שוועדת החקירה תעשה שינוי, שאריק שרון יעזוב את הממשלה. אני רואה בו איים, כן, אני חושב שצריכה לקום ועדת-חקירה“

עברו, ואחרי-כך היו שירים, ואחרי-כך היה קונצרט, והוא. אני טילפנתי לירקוני והוא טילפן ליובל (קצינים המוזכרים בספר). ושאלנו: מה קרה עם המילחמה שלנו, המילחמה הכי משמעותית? אחד הברבים שדחק אותי להוציא את הספר זה שאנשים אמרו לי: למי יש כוח לשמוע על זה?

● לא ענית על השאלה הפוליטית, זה השפיע על ההשקפה הפוליטית שלך או לא?

מבחינת כאילו למי הייתי מצביע? אני לא רואה את הריאקציה למילחמה בהצבעה הפוליטית שלי.

● אבל בתפיסות היסודיות? לא הצטרפתי אחרי המילחמה ליש גבול. אילו היו אומרים לי מחר לצאת לאותה מילחמה אני לא פתרתי בתוכי עדיין את הבעיה הזאת, ומשיחות עם חברים זה דבר שאנחנו מדחיקים אותו.

● זו שאלה טובה מאוד. מחר הליכוד חוזר לשלטון, ואריק שרון יהיה שר-הביטחון, ואתם יוצאים לאותה המלחמה, נגיד נגד ירדן.

אנשים בארץ מציינים לעצמם כל הזמן מעין קווים אדומים כאלה: אם אריק שרון יהיה שר-ביטחון אני עוזב את המדינה, זו מעין אווירה. זו לא שאלה פתורה. אין לי לזה תשובה. התשובה תבוא ברגע שזה יקרה, אולי.

● יש איזו בעיה בינינו. אתה אומר שאתה מרגיש שבאילו גזלו מכם את המילחמה. היתה מילחמה, היא היתה מאוד חשובה בחיים שלכם, יכולתם ליהרג בה, ובאילו היא חמקה מהתודעה הציבורית, מצד שני אתה בעצם אומר דבר די דומה. שכל המילחמה הזאת, עם המיוחדות שלה מבחינה צבאית ופוליטית עברה על סניכס מבלי לחולל שינוי עמוק בתודעה ובהשקפות שלכם. גם אתם באילו רוצים לשכוח מה עומד מאחורי הדברים האלה.

זה לא מדויק. כשהיית ועדת החקירה אחרי הטבח, אני רציתי שזו תהיה ועדת-חקירה שתעשה שינוי, שבאמת אריק שרון יעזוב את הממשלה, אני רואה בו איים, כאדם שיכול להשפיע. אני לא הייתי רוצה

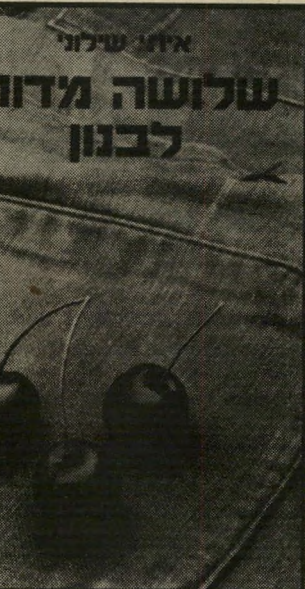
לצאת לאותה המילחמה כמו שיצאו אליה.

● אבל לא היית מסרב? בהרגשה שלי עכשיו אני לא הייתי יוצא. אבל יש משהו בחינוך שלנו, כישראלים, מאוד חזק, המשהו הזה של להגן על המולדת ולהאמין למה שאומרים לך, שאם אומרים לך להגן אז אתה מגן. זה העניין שירדבן לצאת למילחמה הבאה, ולא איוושה תפיסה של „משהו היה צורך במילחמה הזאת בכל זאת“, או „משהו יהיה צורך במילחמה נוספת כזאת“. מזה אני מסתייג באופן נחרץ ומוחלט. מה שיעמוד מולי, אם לצאת למילחמה הבאה או לא, זה משהו בהכרה שלי, לא השתנתה אצלי, שיש חשיבות לזה שנהיה חזקים, שהיו מילחמות ישראליות שהיו באמת מילחמות-מגן. שבאמת אימו על נפשנו, ושקשה לך לפעמים, כאדם, לדעת את ההבדל. זה מה שיעמוד מולי זה, ולא איוושה הכרה בזה שהיה משהו צודק.

● יש פה איזושהי השלמה, האופיינית אולי לדור שלך, שתלך למילחמה כי תקבל סקודה, ותקבל אותה למעשה בלי עירעור. נכון? זה מה שנובע מדברך. קצת מפריע לי שחיילי מילחמה-הלבנון אינם מסיקים מן המילחמה הזאת את המסקנה שמגיע לנו לדעת בשביל מה אנחנו להחלים.

אני חושב שכדי שאני אצא למילחמה הבאה יצטרכו ממשימש לשכנע אותי לצאת. אני כבר לא מאמין.

● קיבלת חיסון? התחושה שלי היתה אז קודם כל

עטיפת ספרו של שילוני. אני רוצה לכתוב ספרים.

להאמין, שאם מישוה אומר לי ללכת לכבוש את לבנון, המישוה הזה יודע מה שהוא עושה. היום אני קודם כל לא מאמין. המילחמה היחידה שעברתי היא מילחמה של אי-אמונה. מי שירצה להוציא אותי למילחמה יצטרך להתגבר על המחסום הזה. הראיות יצטרכו להיות הרבה יותר משמעותיות. זה הנזק העצום שנגרם לצבא, ושהחייל קודם כל לא מאמין, שהוא חושב אולי יש פה עניין של יוקרה אישית.

● מה התוכניות האישיות שלך?

אני רוצה להיות פסיכולוג, ואני כותב כעיתון, וכתביה זה משהו שאני רוצה לעשות. אני רוצה לכתוב, לכתוב ספרים.

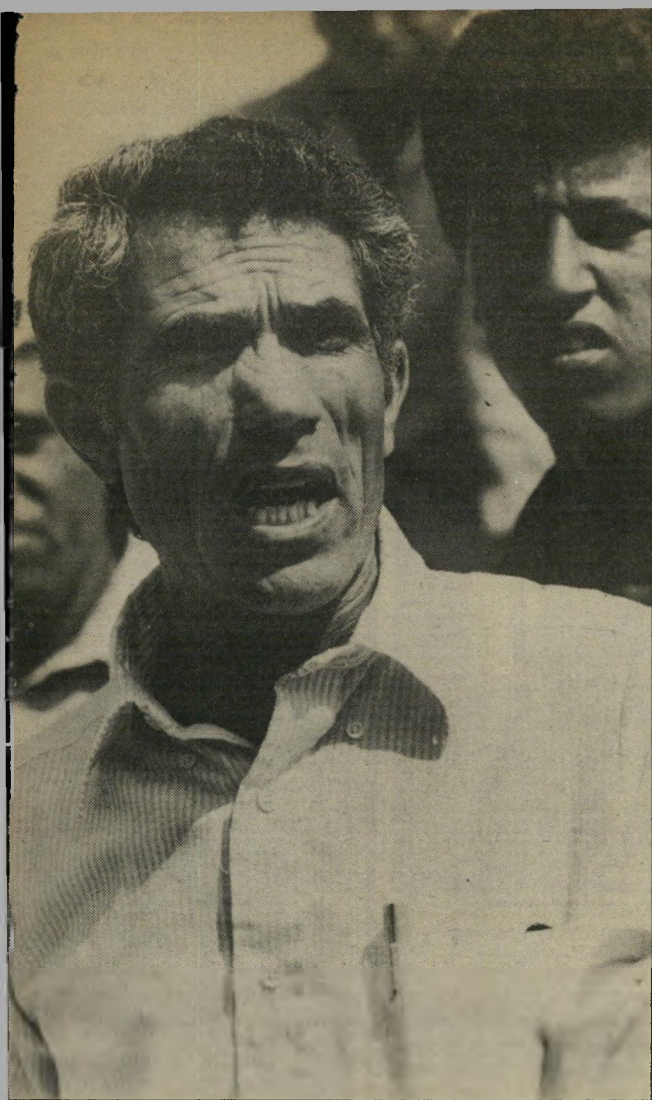
96

השעות של נורי

פיתאום, ועל סמך מה? איך אפשר לבוא ולעקור את עצייהפרי, את עצייהשלום המהווים מקור-פרנסה לתושבים? ואז, כשאחד הטרקטורים התקרב לעקור עץ, נעמדתי מולו. הנהג עצר חצי מטר

נער בכפר-מיריה בהפגנה, שבוע אחרי העקירה דגל שחור על ענף זית

מעיל אל-עוקבי בכינוס-המחאה
הייתי יורה בד?

שאלתי אותם: איך אני אמור לדעת שזה שטח סגור? אף אחד לא הודיע לי על כך! ואם זה נכון, אני מוכן לעזוב מייד את המקום.
זה לא עזר לי. ואז התחילו לטלטל אותי מידי הצבא למישרה ובחזרה. בסוף לקחו אותי ועוד שני בחורים ובחורה אחת מהכפר והעבירו אותנו למקום ליד חורשה בכך-שמן. הזמינו וינזאנה (רכב עזירים) והעלו אותנו לאוטו.
ישבנו בפנים, כשמש הלוחטת, (המשך בעמוד 38)

ממני, ושוטר מג"ב גרר אותי הצידה. המשכתי לחזור כל הזמן על השאלה שלי: למה אתם עוקרים עצים ואיפה הצו שלכם? אבל כמוכח, הם סמכו רק על הכוח שבידם. הם לא הורקו לניירות. הם כרתו את העצים הקשישים ועקרו את הצעירים, כדי לנטוע אותם במקום אחר — בהר הרצל! לקחו ממני את תעודת-הזהות, והוריעו לי שאני עצור. גררו אותי לג'יפ מג"ב. ואז, כששאלתי שוב מדוע אני עצור, אמרו לי שנכנסתי לשטח צבאי סגור!

זה נראה כמו פסל מודרני: העצים הכרותים בכפר מיריה הרימו את ידיהם בתחינה. העצים הצעירים יותר הועברו להר-הרצל!

אל-עוקבי (שני מימין), שניים מילדיו וידידים בביתו בלוד
חזרה לצאן!

כידיהם של נציגי הכפר הקטן, היושב על הקו הירוק, בתחומי הגדה, סמוך לאתר קברות-המכבים במודיעין, היה מיכתב הכתוב בכתב-יד. מיכתב זה על-ידי אדם מאנשי הסיירת הירוקה לעקור עצייות המצויים על אדמתו. "שלא כחוק". ולא, יבוא אנשי הסיירת לעשות זאת בעצמם.
לנורי, בעל הנסיון, נראה כל העניין חשוד. הוא החליט לפעול, ופנה בשם לח"כ מתי פלד מהרשימה המתקדמת לשלום, והיפנה את נציגי הכפר לער רדיין. פלד החל בבירור והתכתבות עם שר-הביטחון ושר-החקלאות.

מספר נורי אל-עוקבי:
בוקר אחד מגיעים אליי אנשים מהכפר, נרעשים, ומספרים לי שהצבא וכוחות-מישרה משתוללים בכפר, משתמשים בגז מדמיע ופצצות-עשן, ושיש בשטח כלים כבדים שעוקרים עצייות במרחק כמה מטרים מבתי המגורים.
חזרנו יחד לכפר ונתקלתי במחאות מזועזעים — מבצע צבאי המתוכנן היטב, וכוחות גדולים, שכל מטרתם עקירת עצייהפרי הנטועים במקום זה עשרות שנים.
נכנסתי לכפר ורציתי שמישהו ייתן לי הסבר איך זה עוקרים עצים ככה

תגיד תודה שאני לא הייתי שם. אני הייתי יורה בך! במי לים אלה נפרד אחד השוטרים מנורי אל-עוקבי, אחרי ששוחרר מתאחזת עצר.

מישפט זה, מפי נציג החוק הישראלי, סיים עבור נורי 96 שעות של סבל, שבהן היה עצור באגף "הביטחוניים" בבית-המעצר שבמג"ר רשירוסים בירושלים.
ארבעה ימים לפני כן עלו טרקטורים ושופלים כבדים, מלווים בכוחות מתוגברים של צבא ומישרה, על עצייהזית של תושבי הכפר מיריה. אבל השורשים האמיתיים מצויים בעבר הרחוק יותר.

בשנת 1951 סולק השטח הברדווי אל-עוקבי, שיכטו של נורי, יחד עם 11 שבטים נוספים, מאדמותיו בנגב. נורי היה אז ילד בן 9. הצלקות שהותיר בו הגירוש מבתי-הקבע, מהכרמים ומבית הספר, הפכו אותו ללוחם. נורי מזהה זה שנים עם המאבק כנגד הפקעת קרקעות, החרימת-עדרים, אלימות המישרה ושאר מעשים הפוגעים בזכויותיהם של התושבים הערביים. מעורבות עמוקה ואישית זו היא שהביאה לפנייתם אליו של כמה מתושבי הכפר מיריה, לפני שלושה שבועות.

(המשך מעמוד 8)

יתכן שהוא יהיה הקורבן העיקרי של הפרשה.

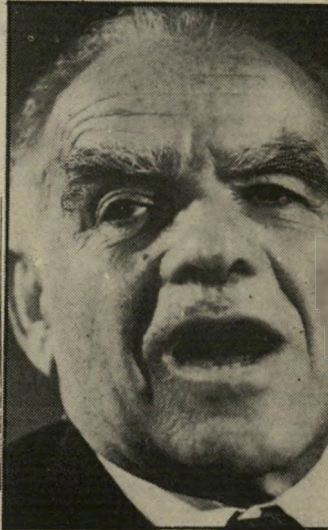
שדה הקטל

אבל הוא לא היה הקורבן היחיד. אחד הקורבנות הוא נשיא המדינה, ומוסד הנשיאות בכלל.

אין ספק שחיים הרצוג פעל לפי הכרתו הכנה. אולם הכרה זו התאימה יותר לשנות ה-50, כשהיה ראש אמ"ן, ולשנות ה-60, כשהיה איש צה"ל, מאשר לרוח שנות ה-80.

כ-25 השנים האחרונות קרה משהו בישראל. אין הציבור עומד עוד רום כשהוא שומע את שם הביטחון. אחרי יוסי חייקין וימלחמת לבנון רוצה הציבור לדעת, לשקול ולהעריך בעצמו. האמונה העיוורת עברה מן העולם — וטוב שעברה. הציבור התבגר.

אחרי צברה ושאתילא קם הנשיא יצחק נבון, ובמחווה בלתי רגילה של

ראש ממשלה לשעבר שמיר אחראי!

אומץ לב ציבורי קרא להקמת ועדת חקירה. הוא ביטא באותו רגע את דעת המדינה. השבוע, במצב רומה, קרא הנשיא חיים הרצוג לשים קץ ל"מחול השרים" — בהתכוונות לדרישת הציבור לחקור ולדעת. הוא עשה מעשה שבא לשרת את המיסד הפוליטי, אך השנוי (כלשונו המטעה) במחלוקת עמוקה ביותר בציבור — מתן החנינה לפני מישפט.

בציבור יש יחס חיובי להרצוג, שהציבור כאיש שקול, אחראי, מוסרי וכן. יחס זה נפגע השבוע קשה. הנשיא היה מטיב לעשות אילו נשאר מחוץ למחלוקת בנושא בעל משמעות כה עמוקה.

בכל טרגדיה שקספירית ישנה רמות התולית, שתפקידה הוא להופיע ברגע של מתח עליון ולספק הפוגה. היועץ המישפטי החדש, יוסף חריש, הצטייר השבוע כדמות כזאת. כראשית השבוע התכנסו המישפטיים נים שבשרות המדינה — אנשים אמורים להיות פקידיו ותלמידיו — ומתחו עליו ביקורת בלשון שלא נשמעה עדיין בישראל. אחרי אסיפה זו, לא נותר מקום חריש בתפקידו החדש. מי שמרביית הקהילה המישפטית הממלכתית מתייחסת אליו בלילול כזה, וכמעט כבן, מוטב לו ללכת הביתה מיד.

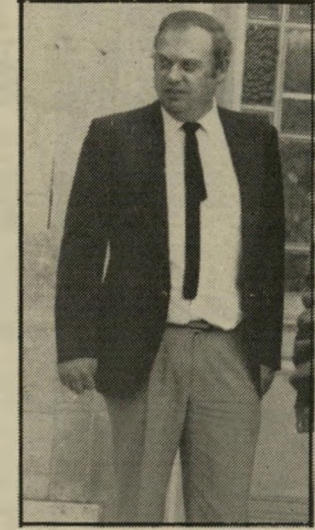
קשה לדעת למה שאף יוסף חריש, כאשר ההיבט עוז להיכנס לנעליו הגדולות של יצחק זמיר, בשיאה של פרשה שבה התגלה זמיר כגיבור מוסרי ומישפטי. השבוע הפך חריש לבדיחה ענומה. יחד עם אמרונת: "חל" של שפת החלק והצטרפויותיו העגומות. יש בפרשה זו רמזות אמיצות: הצלמים, העיתונאים והעורכים שפתחו במערכה למחרת הרצח, שלוש מוריי השב"כ, יצחק זמיר, יצחק מרזכי, אך בשרה הקרב הזה פזורים חללים רבים — היוקרה והכבוד של אישים רבים.

(המשך מעמוד 8)

המישפט הרשעים וקבע כי ההוראה היתה בלתי חוקית בעליל, ואסור היה לנהוג על פיה.

אם בודקים את העובדות, כפי שהתגלו בעתירה בפני בית המישפט הגבוה לצדק, נראה כי חזר כאן מיקרה כפריקאסס על עצמו, אלא שהפעם קיבלו המבצעים חנינה, עוד לפני שנפתחה חקירה בעניין.

שופטי בית המישפט העליון האינו רב קשב לטיעוני העותרים. הם נמנעו מלהעלות את הטענה של "זכות הע"

פרקליט זכרונות הפרשה רק מתחילה

מידה. עניין "זכות העמידה" הטריר רבות את כל העותרים והם הקרישו זמן רב כדי ללמדו לפני הדיון.

על פי פסיקה רבת שנים, אין לכל אדם זכות לפנות לבית המישפט הגבוה לצדק, וזאת וזאת רק כאשר לעותר נגיעה אישית בעניין. הנימוק מאחורי פסיקה זו הוא הרצון להמעיט ככל האפשר את העתירות לבג"ץ ולא לאפשר לכל נודניק להטריד אותו.

מאחר שלאיש מהעותרים אין נגיעה אישית לחנינה שנתן הנשיא לאנשי השב"כ, היה עליהם להתגבר על מיכשול ראשוני זה. אולם להפתעת הכל לא העלה בית המישפט את הדרישה לבסס את זכות העמידה, ונראה כי גם היועץ המישפטי לא יעלה אותה בנוקבת.

ההסבר לכך הוא כי בשנים האחרונות פתח בית המישפט סדק בעניין זכות העמידה. במיקרים בהם ראה הבג"ץ כי נושא העתירה אינו ציבורי חשוב, אין מקפידים על זכות העמידה. גישתו של בית המישפט לעניין עתירות החנינה מוכיח כי הוא רואה בכך עניין בעל חשיבות ציבורית ממדרגה ראשונה.

היחיד שיצא כבר מהעתירות הוא נשיא המדינה, חיים הרצוג. שניים מהעותרים, עורכיהם אמנון ויכרונ ויערובייהרין יפתח ומירון, צירפו את הנשיא כאחד המשיבים לתעוררותם. אולם ההוצאתו של הנשיא מהדיון, בעצם, משמעות מישפטית.

מבחינה מישפטית אין כל צורך לצרף את הנשיא כדי לתקוף את החנינה. ניתן לעשות זאת בעקיפין, עלידי כך שתוקפנות את חתימתו של שריהשפטים על כתביהחנינה. התור צאה המישפטית בשני המיקרים היא זהה. אלא שיש פסיקה כי נשיא המדינה הוא חסין בפני תביעות בכל עניין הקשור לתפקידו. שופטי הבג"ץ העלו שאלה זו מייד עם תחילת הדיון, וגם פסקו בה תוך כדי הדיון. הם הוציאו את הנשיא מהמישפט.

אם יצליחו העותרים בבקשותיהם, יוכל בית המישפט הגבוה לצדק לצוות על שריהמישפטים להראות טעם מדוע לא תבטל חתימתו על כתביהחנינה שנתן הנשיא לאנשי השב"כ. כי יכולים השופטים לבקש שריהמישפטים והמפכ"ל לתת טעם מדוע לא ימשיכו בחקירת פרשת אוטובוס 300 ופרשת שיבוש הליכיהמישפט בוועדותהח"קירה. אם יפסוק הבג"ץ כך, הרי שהפרשה לא הסתיימה, היא רק מתחילה.

(המשך מעמוד 8)

הסיבה לכך נעוצה, אולי, באישור שהשמיץ ראשיהשב"כ, אברהם שלום, לגילוי של העולם הזה. שמיר, על פי שלום, נתן לו הוראה כוללת להרוג את המבצעים פיגוע מסוג אוטובוס מספר 300. האישור ניתן לשלום על החשבון, מבלי שהיה צורך לבקש אישור לכל פיגוע בנפרד.

את זאת השמיץ ראשיהשב"כ בשיחה שקיים עם נשיא המדינה, טרם ניתנה לו החנינה, וזה היה שיקול כבד למדי במתן החנינה לשלום ולאנשיו. זאת גם השמיץ שלום בפגישה סודית שקיימה טרם פורסם. בפגישה נכחו הצמירחמד החדש, השרים אמנון רובינשטיין ומשה שחל, ושריהמיש"טרה חיים ברלב.

בנופיות, "נובחים". אנשי שמיר מנסים להרגיע את האווירה המתוחה, ואולי את עצמם. בטענה, כי הבעיה האמתית היא של פרס, לא רק של שמיר, שכן פרס כיהן כראשיממש"ל של בעת עבודתה של ועדת כלטמן. ראש השב"כ הוא פקדון הישר של ראשיהממשלה ולכן, גם אם לא ידע על פרטי האירוע, מחובתו היה לדעת זאת. "אי ידעה אינה פוטרת מאחריות!" אמר שר בכיר בליכוד, ביום השני הסוער בכנסת. מקורבי שמיר הצביעו על כך שפרס, שאינו חפץ — עקב ועדת כלטמן, לטענתם — בוועדת חקירה, ואף לא הוזכר את המושג "ועדת חקירה" בנאומו בכנסת, בחר להשתמש בדיסוחים מניסוחים שונים על חקירה. הוא סומך, בעצם, על שמיר שיטפרד את הקמתה של ועדת חקירה בממשלה.

ביתניים עצביו של שמיר רעועים, והוא יורה בלהט כל הכיוונים: מלבד האמירות המפורסמות על "מתקן השפתיים" של נבון, ועל העיתונאים "שיצחקו וינבחו כמה ימים..." וזקק: "נגדי לא יצליחו להקים טריבונל!" אמר: "היועץ המישפטי לממשלה לשעבר, יצחק זמיר, הוא שהעליל האשמות על איציק מרזכי" הוא כינה את דורשי ועדת החקירה, "בנופיות!" ודיבר בסערותהגשוע על המיזמה שנקמה כנגדו, להורידו מהשלטון עליי ועדת החקירה, כשם שוועדת כהאן גרמה לפיטוריו של אריאל שרון מכהונת שריהביטחון אחרי צברה ושאתילא. "ההיסטוריה לא חוזרת על עצמה!" קבע בצעקה.

אסונות

איש לא זעק

המימשל מתמוטט. הבירוקרטיה חוגגת ואנשים משלמים בחייהם.

שביתתהאחיות הגדולה נמשכה. איש לא יכול היה לדעת בכמה חיי אדם תעלה. כי תוצאות ההונחה כגון פיצעיליחץ קטלניים לזקנים — יתבררו רק בעוד ימים ושבועות. מועזות מכל היתה אדישות הציבור. השביתה סמלה את התמוטטות הממשל, אייכולת הממשלה לפתור בעיות בעוד מועד ובצורה סבירה. הציבור התגלגל לכך.

מוות בים. יתכן שקל יותר לתפוס תופעה כזאת כשהיא מתרחשת בזעיראנפין.

ביום השבת טבע גבר אלמוני בחוף תל-אביב, מול רחוב גורדון. במקום הזה קיימת מזה 52 שנה תחנתהצלה. מזה שבועיים היא סגורה.

על הסיבות המדויקות קיימת מריבה. ראשיהעיריה, שלמה ("צ'יץ") להט, עורך מזה שנים מילחמתיקורש על קומץ המצילים, בעקשנות ובדיקנותבמשימה הראויה בחוף, שבהן שירת צ'יץ כאלוף. המצילים, קבוצה קטנה אך נחושה, השיבה לו באותה המטבע. בתיהמישפט עסקו בפרשה זה פעמים ללאספור. הם קבעו כי ראשי

במדינה

העיריה חייב לדאוג לשרותההצלה — למרות שצ'יץ סבור כי המצילים מיותרים לגמרי. איכשהו נכנס לראשו שניתן לקיים שרותהצלה בהתנברות והוא מתמך על ארצות רחוקות ושונות.

תוצאת המילחמה היא שמיספר המצילים הולך וקטן. אנשיו של צ'יץ טוענים שזה קורה באופן מלאכותי, שהמצילים מתחלים כדי להפעיל לחץ, ומונעים באיומים מאנשים חדשים להצטרף למיקצוע. המצילים מנופפים בתלושימשכורת עלובים (פנסיה של 240 שקל לחורש ליקירתל-אביב, המציל הוותיק אהרונצ'יק בראל, שהפך לאגדה חיה).

תחנות חיוניות נסגרו מחוסר כוח אדם. הציבור, שזוהו הבידור הוול והאהוב ביותר שלו, נכנס למימיהם, שהם בוגדניים מאוד, מבלי להבין את הסיכון.

אדם אלמוני מת בחוף גורדון, מול סוכתההצלה הסגורה והדגל השחור המונף. הוא מת בגלל מאבק בירוקרטי. איש לא זעק.

חיות

גללי הזיהוי

הקרנפים המרחרחים ובנותיהענה המחטטות

הקרנף רחביהשפה מקיים את הקשר עם בנימינו בצורה מוזרה למדי. בטילוי היומיים הוא מרבה להתעכב ליד ערימות הגללים שהטילו קרנפים אחרים, ולפי ריח הגללים הוא יודע איהו קרנףחבר הקדים אותו, ומתי, ליד הערימה, מה הוא אכל ומה שחשוב במיוחד — האם זה היה קרנף או קרנפה.

אולי זאת סיבה נוספת מדוע פחת מיספרו של הקרנף בטבע כמעט עד להכחדה מוחלטת. הסיבה העיקרית היא, כידוע, הציד הרב שעורכים בו בזכות קרנו, האמורות להכיל חומר המעורר את יצרניהם.

ומי שבאמת מתעניין בתופעת הקרנפים המרחרחים, יכול לעקוב אחריהם בספארי ברמתגן (או, בשמו המלא: המרכז הזואולוגי תל-אביב רמתגן). זהו פארק המשתרע על אף דונם (בריוק כשש העיר העתיקה בירושלים), ובו מסתובבות מאות חיות אפריקאיות וחפשויות בשטה, לא נעולות בכלובים.

גור קל מאוד. על שישיית משטח הספארי קיים גם גרףחיות, הדואג לא רק לשמר חיות נדירות כמו הרוב הסורי החום (שנראה לאחרונה באזור לפני 60 שנה, בסביבות מגדל שמש שבכרמלהגולן) אלא גם מאוכלס באוכלוסי גרףחיות סטנדרטיים, מפיל אפריקאי השוקל שישנה טון (הואוכל 200 קילו מוזן ליום ושזתה 200 ליטר מים ליום) עד לגור דובים שגולד זה עתה (והשוקל רבע קילו בדיוק).

אין זה מפליא שהספארי הפך למקום עליה לרגל למאות אלפי ישראלים בשנה (בדיוק כמו שעושים זאת, מדי שנה, 350 מיליון איש המבקרים בגנייהחיות ברחבי העולם, בו הם יכולים לצפות בכמעט אלף חיות מ-150 סוגים שונים, וגם לקבל הסברים מלומדים מן המדריכים במי קום.

למשל: הפרכת הסברה כי בתיהענה טומנת את ראשה בחול. האמת שזה רק נדמה כך. בתיהענה פשוט מחטט בחול, בחיפוש אחר גרעינים ועשבים להזנתה.

ומי שביקש לחטט בעולם החיות יכול היה לגלות השבוע, עם פתיחת עונת החופש הגדול בספארי (בו הוא נשאר פתוח לקהל שמונה שעות ביום, בניגוד לשש השעות היומיות בחוף), כי בין החיות בספארי מצויים גם בע" לייחיים אכזזיים כגואנאקו הדרום אמריקאי, בעל ההליכה המתנדנדת, קרובימשפחתו של הגמל: העורג אדום-הראש, המתנשא עד לגובה של

1.70 מטר, וגם האליגטור הענק, מי משפחת התניניים, שאורכו של הגדול מסוגו מגיע עד שישה מטר וחצי.

תרבות

רביהחובל הגיבור

מתי הורגים סרטינו וביצד תופשים גנבים

"ליותן בחכה הועלה, מה יעשו דגיי הרקק?" זאת באמת שאלה טובה והיא לקוחה מתוך רכבות הפיתגמים, המש לים, השיחות והמעשיות המאכלסים את ספר האגדה. אחד מרביהמכר העבריים של כל הזמנים.

הוליותן שהועלה בחכה בשבוע שעבר לא היה אלא שרההינודוהרת בות יצחק נבון, אשר נידב, לרגל שבוע הספר העברי, את דעתו, כי מכל הספרים העבריים ספר האגדה (שהופיע בראשית המאה) הוא החשוב, המעניין והנכבד בעיניו (העולם הזה 25.6.86).

שמשון ודלילה. אוהביספר סק רניים, שלא יכלו להבין מדוע העדיף נבון רווקא את ספר האגדה על כל אחד מ-1947 הספרים העבריים החדשים שראו אור לראשונה בשנה האחרונה (ביניהם: 567 סיפרי סיפורת יפה, 454 סיפריילדים ו-230 סיפריישרה), נאלצו לפנות למדפי ספריהם, בהם, יש לה צי, כמרבנות בתים בארץ. ספר האגדה הדיכרי על 736 עמודיו הגדולים.

ומה שהם מצאו שם, כאנתולוגיה מן המקורות העבריים הקדומים בסיגנון בהיר, פשוט, קל, נובע, נוח ומרווח (כלשונו של חיים נחמן ביאליק, אחד משני עורכי הספרי) היו דברים מסוג: "ראיה היתה (האשה בחייו של שימשון) שתקרא דלילה: דילדלה את כוחו, דילדלה את ליבו, דילדלה את מעשיו".

צדיקים ורשעים. ייתכן, כמובן, שמה ששבה את ליבו של נבון היו חוכמות החיים, כפי שהן משתקפות מעל דפי הספר:

ר"ב אלעזר רב שמעון מצאו בבלש אחד שהוא תופש גנבים. אמר לו: היאך אתה מכיר בהם? וכי לא לחיות הם דומים, שיוצאים ללילה ומתחבאים ביום? ושמה אתה נוטל צדיקים ומניח רשעים...

בוא ואלמדך מה תעשה: היכנס בארבע שעות (10 בבוקר) לחנות, וכשתראה אדם שותה יין, יושב ומחזיק כוס בידיו ומנמנם, שאל עליו. אם תלמידיהם הוא, השכים לתלמודו; אם פועל הוא, השכים למלאכתו; לא זה ולא זה, תופשהו, גנב הוא!" או שמה שבתה את ליבו של נבון המעשיה בחובל הגיבור?

"חובל גיבור היתה לו ספינה, כבש את המים ואת הרוחות, באו עליו פיטיון והרג כולם. לאחר זמן... נשבתה ספינתו. התחיל מבקש רחמים מבני אדם..."

אמרו לו: אתמול היית מכבש את המים והורג את הפיטיון, ועכשיו אתה מבקש מן האחרים שיצילו אותך? "אמר להם: כל זמן שהיית ספינתי קיימת, עכשיו גיבור ולא הוצרכתי שר"סיעוני, ועכשיו — נשברה ספינתי — נשבר כחיי".

לב ומעיים. אבל מעבר לסיפורי מעשיות משעשעים מלא גיוש ספר האגדה גם כמבואות שימושיות.

האם, למשל, קיים ישראלי ממוצע, שכיר מן השורה, ששכרו נשחק בשנה האחרונה, אשר לא יסיים עם הקביעה האומרת, "שלושה דברים קשים ללוח: מכת הלב, חולי מעיים וחסרונכיים ק" שה מכולם!"

* אותו ערך יחד עם יהושע חנא רבניצקי, איש אודסה הרוסית כמור הו ושותפו להוצאת-הספרים מו"ר, קודמתה של הוצאתהספרים דביר. **ספר האגדה** היה הרווחי ביותר מן הספרים שהוציאו שתי הוצאות-הספרים האלה גם יחד.

תמרורים

הרוקטור מגושני-עציון

נחוג ♦ בהרצליה, יום-הולדתו ה-60 של **אוריאל אופק**, ד"ר לספרות ילדים (מאונגרסיטט טורונטו הקנדי), מתרגם ומחברם של סיפורי ילדים רבים (שבע טחנות ועוד טחנה) ועורכו של הלכסיקון לספרות-ילדים. אופק, אב לשתי בנות, היה איש פלמ"ח אשר נשבה במלחמת-העצמאות על-ידי הלגיון הערבי. עת היה בין מגיני גוש-עציון וחי תשעה חודשים בשבי הירדני. אופק נודע גם ככותב תסריטי סרטי-ילדים (שמונה בעיקבות אחד) ותסריטי סדרות-ילדים בטלוויזיה (סמי וסוסו) והיה משך שנים עורכו של עיתון הילדים הוותיק דבר לילדים. בו ערך אביו, צבי אריה פופיק, מפקח-בניין לפי מקצועו, את המרור הכולאי.

השר מבגדאד

פוטור ♦ בבגדאד, ממשרת שר-הנוער (והספורט) **נורי סייצל אלי-שהיר**, אחר כשלון נבחרת עיראק במישחקי גביע העולם בכדורגל במכסיקו. יום פטוריו של אלי-שהיר היה אודה חוסיין, בנו של נשיא עיראק, סדאם חוסיין, שהוא יו"ר התאחדות הכדורגל העיראקית ועורך עיתון ספורט עיראקי.

השופט שהפתיע

התפטר ♦ בגיל 78, מכהנות נשיא בית-הדין השפט העליון של

סופר אופק שמונה בעיקבות אחד

אצרות-הברית, וורן ארל בורגר, אחרי 17 שנים בתפקיד. בורגר, שמונה לכס המישפט על-ידי הנשיא ריצ'ארד ניקסון ושנחשב כתגבורת שמרנית לבית-הדין השפט העליון, הפתיע את הכל בפסקאותיו הליברליות: אישור הסעת תלמידים כושיים לבתי-ספר מעורבים כדי לשים קץ להפרדת הגזים; ביטול חוקים שהגבילו ביצוע הפלות לששת חודשי ההריון הראשוני; נים וחיוב ניקסון לגלות את תוכנם של סרטי-הקלטה הנשיאותיים בעיקבות פרשת ווטרגייט. הפרשה של הטמנת מכשירי-ציתות במישרי המפלגה הדמוקרטית בבניין-מישרדים ור שינגטון, ווטרגייט, שהביאה, בסופו של דבר, להתפטרותו של ניקסון, שהסתבר בשקרים. מן הנשיאות.

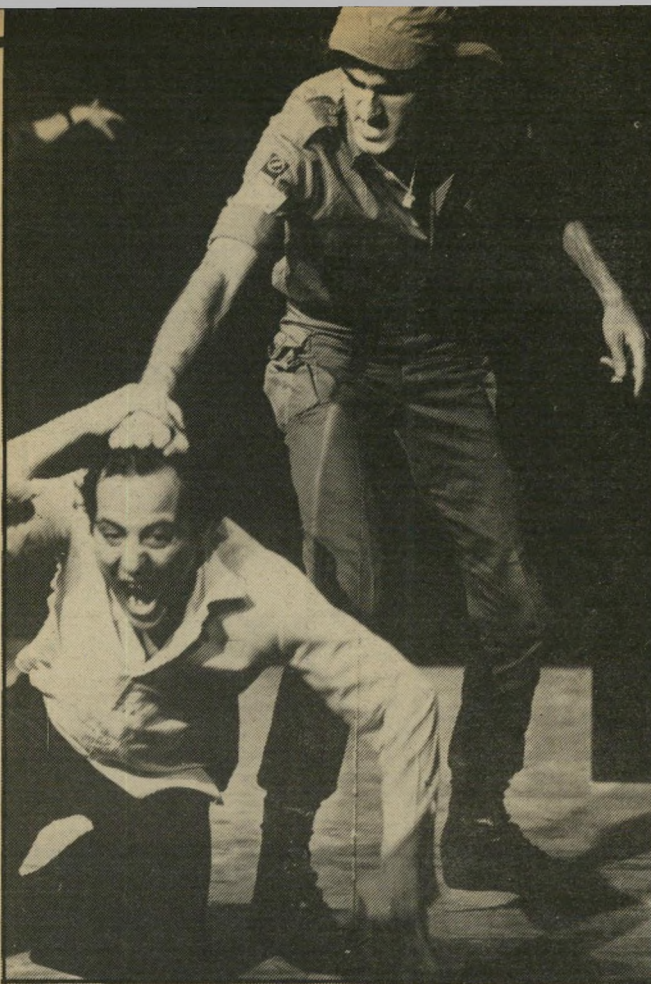
הנגר ממארוקו

נפטור ♦ בלוד, בגיל 72, משה לוי, נגר יליד מארוקו ואביהם של ששה בנים (ביניהם: דוד לוי, סגן ראש-המשלה ומקסים לוי, ראש עיריית לוד) ושתי בנות. שהתנאה בכך שבנו היו נועצים בו בהכרעות חשובות ואשר עבר, עם עלייתו ארצה, הסבה מקצועית. עת עבר, עד לפני שנים מספר, בתעשייה האווירית.

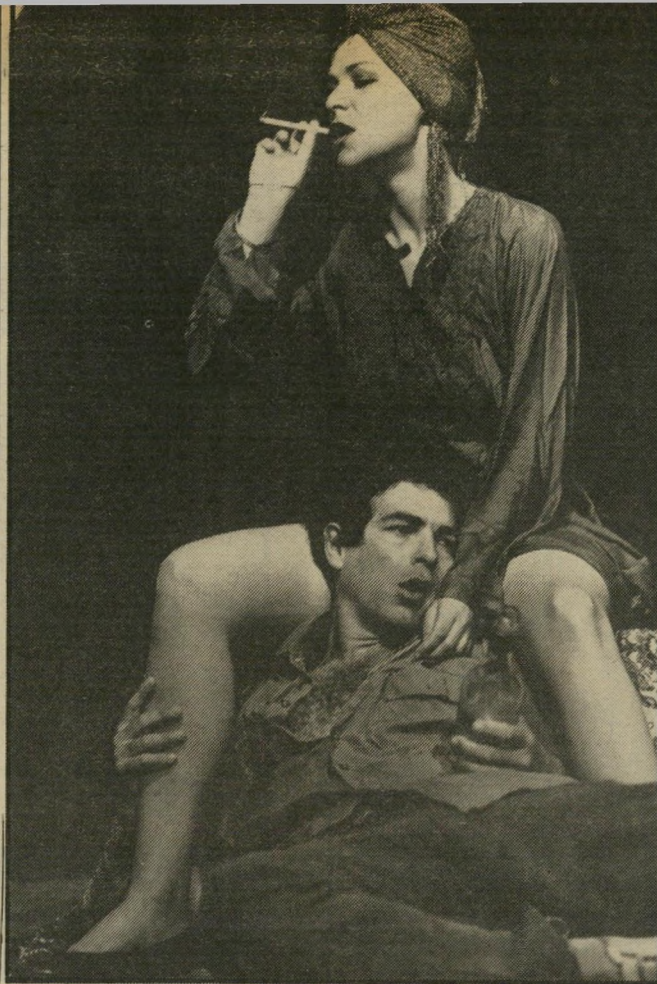
הח"כ מנצרת

נפטור ♦ מנצרת, בגיל 72, סוף אלדין זועבי, מי שהיה חבר-הכנסת הערבי הראשון במדינת ישראל (החל מן הכנסת הראשונה). ברשימת-ליווי של מפא"י, ואחר מכן גם סגן יו"ר הכנסת הערבי הראשון. זועבי, אב לששה, שכיהן בכנסת משך תשע קרנציות, גם היה ראש עיריית נצרת משך 15 שנים.

העולם הזה 2548

הסמל (שאל מזרחי) וערבי (יצחק אלוני) - ומיתרון בעיות קטנות ושוליות

החיילת (נולי עומרי) וחייל (זאב שמשוני) קיום יחסי-מין בתדירות גבוהה -

אויש יריחו מכה שנית

כ שהוצג מחזהו של יוסף מונדי, מושל יריחו. בתיאטרון הקאמרי בסוף שנת 1975, הוא היכה גלים גדולים, נחשולים. שייקה וינגר, מנהל הקאמרי של אותם הימים, החליט שגם תיאטרון מימסדי יכול להציג מדי פעם מחזה של לוי, סירבו אף הם לקחת חלק בהצגה. לבסוף אוישו התפקידים וההצגה עלתה לבימה. העלילה מתרחשת ברובה במישר של מושל יריחו, סגן-אלוף המבלה את ימיו בעיר הכבושה כפתרון בעיות קטנות ושוליות וקיום יחסי-מין המולדת ולהפוך למנהל סופרמרקט. הסכיוואיד בורח מהמחנה אל ביתה של ערבית מקומית, וחוזר משם שיכור כלוט. העלילה מתרחשת ברובה במישר של מושל יריחו, סגן-אלוף המבלה את ימיו בעיר הכבושה כפתרון בעיות קטנות ושוליות וקיום יחסי-מין

למרות פרשת השב"כ ופרשת פולארד ועוד עשרות פרשות, פרשת ישיבתנו ביריחו היא הכואבת לאורך שנים

ושאולי לא היה מצליח להעביר לבמה. בסוף 1975 כתב המבקר גבריאל מוקר על מושל יריחו: "מחזה שמעלה על הבמה כמה מהטראומות, החרדות והפצעים הקבועים של חיינו. הסכסוך הישראלי-ערבי, השינאה הלאומנית, הכיבוש וכן נוקשותה של חברתנו בשנים האחרונות באים כאן לידי ביטוי, במידת עוצמה ובהירות, אך אין כאן מחזה ריאליסטי או פוליטי, ובוודאי אין זה מחזה של הטפה. מושל יריחו הוא דרמה סימלית של מחאה חברתית, מבלי להיות מחזה נטוראליסטי, והוא מעמיד בכאב שאי לות שכולנו שואלים, או חייבים לשאול את עצמנו: "ואם עד היום לא קיבלנו את התשובות על השאלות האלה, למה לא להמשיך ולשאול."

בינתיים במחנה ותפקידו לשמור על המחבל ועל הסכיוואיד וגם לעזור בהכנות לביקור נשיא רומניה. ומסביב לכל אלה חומות יריחו הבלתי-נראות. המחזה, כמעט שעתיים של הצגה בראי שלנו, או אם תרצו, של הגומות חרות והבאת העניין הישראלי-ערבי לקיצוניות מרגיזה. כל אחד איך שהוא רוצה.

שאלות ללא תשובות

ב "כשעור היינו צעירים" ביריחו ובשטחים, ועוד היינו תמימים, עורר המחזה והצגתו בקאמרי התרגשות רבה מאוד. ביקורות קטלניות ולא דווקא על הצד האמנותי. הרצל רוזנבלום, עורך ידיעות אחרונות, הציע לשלוח את יוסף מונדי בחזרה

בתדירות גבוהה מאוד עם מזכירתו החיילת, המרגישה מקופחת בעיר התנ"כית כשכל חכריה מבלים בעיר הגדולה. ההתרגשויות מגיעות ליריחו בקבר צות. יחד עם ההורעה המדהימה על כואו של נשיא רומניה לביקור ביריחו, מגיע גם חייל-מילואים סכיוואיד (מין שגוען הרווח במיוחד אצל אנשי שמאל ואנשי מצפון) וגם מחבל, הטוען שהוא כסך הכל סוחר חשיש. ביניהם מסתובב לו מנדל, עולה חדש מרוסיה, המנסה למכור לאנשים סיגריות, סכיני-גילוח וקנדרמים תוצרת חוץ, כדי לממן את נסיעתו לאמריקה. בשיגרת הימים משגל הסגן-אלוף את המזכירה, המקשיבה רוב הזמן לשירי ארץ-ישראל ברדיו. הוא, המור של, חולם לגמור את השמירה על

יוצר אנטי-מימסדי כמו מונדי, כדי להיות תיאטרון חי, ואולי אפילו כדי לזכות ברעש ובכיסוי כמו שאף מחזה קלאסי אינו זוכה לו יותר.

מושל יריחו הוצג אמנם כמה שנים אחרי מלכת האמבטיה של חנוך לוי, שזכתה לעורר סערות-רוחות אדירה שלא היתה כמוה, בשל שחיטת כמה פרות קדושות, אבל בקאמרי החליטו להמר על מושל יריחו וההימור עבר.

נשיא רומניה וחייל סכיוואיד

כ בר בזמן הליהוק הסתבר לקאי מרי ששום דבר לא יהיה פה חלק. חמישה שחקנים ערכים סירבו לשחק את תפקיד הערכים במחזה ושני שחקנים יהודים, עורך תאומי ואורי

(המשך מעמוד 35)

ובמהלכם שבת רעב. ב־1981 הקים את רשימת האזרחים הערביים בישראל, שהתמודדה בבחירות לכנסת ה־10, ושהצטרפה לאחר־מכן לחד"ש. לפני שנתיים הוא נעצר בפעם השנייה. גם הפעם על רקע של מאבק. נורי ביקר במחנה שאטו, כדי לעודד מישפחות שבתיהן נהרסו, ובעיקבות הביקור מצא עצמו עצור.

הרצון לזכות בזכויות המגיעות לו כתושב המדינה הו קו המנחה אותו בפעילותו למען הברווים ולמען הפוֹנים אליו. כל אדם חייב להיאבק למען זכויותיו, למען השלום והשוויון, הוא אומר.

לשאלה אם הוא רואה עצמו כמפגין מיקצועי הוא מגיב בשלילה מוחלטת. את מה שהוא עושה הוא עושה מתוך

וביקשתי שיעבירו אותנו לצל, אבל לשווא. איך שהכניסו אותנו, הם מתחילים לאכול ארוחת־צהריים, ואנחנו בינתיים נשרפים באוטו. המשכנו לדרוש, ורק אחרי שעה העבירו אותנו לצל.

אחר־כך הגיע קצין־מיטרה בכיר. עליי אמרו שאני מסית, מסית למה? אני שואל, הרי כשהגעתי לכפר, כולו היה כבר נתון בעוצר והאנשים היו ב־בתים!

הסיעו אותי לרמאללה, שם קשרו אותי באזיקים לספסל במשך שעה וחצי, והתחילו לחקור אותי, כשמונים כל הזמן ליצור את הרושם שאני מסרב לשתף פעולה.

בסופו של דבר העבירו אותי לתא

אל־עוקבי עם ארבעה משבעת ילדיו. כל אדם חייב להיאבק למען זכויותיו

מניע פנימי, מתוך רחף לראות את הצדק נעשה, כשרבירי נאמרים מתוך אמונה שלה.

אופטימי ללא תקנה

ב ביתו בלוד יכולים האזרחים לראות, בפנינת החדר המרכזי, ערימת שלטים בעברית, אנגלית וערבית. הם מיועדים להפגנה הקבועה שאותה הוא עורך מזה כמה חודשים. מדי יום ראשון בשבוע, מול מישורדי ראשיהמשלה.

את השלטים, הקוראים להחרות האדמות לברווים ולעשות עימם צדק, ציירו בניו של נורי. בחמשת בניו ובשתי בנותיו הוא רואה את ממשיכי דרכו כמאבק. אם הוא לא יזכה לראות בחייו את הניצחון, הרי שבנו יזכה לכך. כל מה שרוצה נורי היום זה חלקת אדמה, שממנה יוכל להתפרנס בכבוד. הוא מדבר על חיים ביד, בשווייון: ערכים לצד יהודים בנגב, חלוקה צודקת של קרקעות הנגב והפרחתו עליידי שני העמים גם יחד.

בינתיים הוא ממשיך לחלום על היום שבו יחזור למיקצוע אבותיו — לחקלאות ולגידול הצאן. הוא מוכן לעזוב את כל מה שכנה במשך השנים בלוד: את המוסך שאותו הקים ואת הבית שבו גדלו הילדים. אבל הוא מרגיש, אין זה החלום הפרטי שלו בלבד, אלא של כולם, של כל בני השבטים שגורשו והובאו לאדמה הזוה להם, ללא מקורות פרנסה הולמים.

„צריך יהיה לעבוד מאור קשה כדי לנטרל את פצצת־הזמן הזאת, הנובעת מניתוק אנשים מאדמתם ומביתם,“ אומר נורי. „המרידות גוברת, ואם לא נשיג את זכויותינו, נשתמש בכל הכוח המצוי בידינו“

בינתיים ערך הפגנה נוספת ביום הראשון מול מישורדי ראשיהמשלה. יחד איתו הפגינו גם תושבי כפר מידיה, כשענפיית בידם.

לפנייכן ערכו בנייהכפר כינוס־מחאה במקום העקירה כשהם מנופפים ברגלים שחורים שהולבשו על ענפי זית. באו כמה עשרות יהודים, ביניהם אנשי־צבא.

הצדק יתגלה בסופו של דבר, מאמין נורי, ואינו מחויב את השם שיצא לו כאדם אופטימי ללא־תקנה.

המעצר במיגרש־הרוסים, לאגף הביטחוני שם ישבו כבר 20 צעירים, שהוראשמו בעבירות ביטחוניות.

הסיפורים ששמעתי מהם היו מסמרי־שיער. עינויים של קשירה במשך שעות למוטות־ברזל, השלכה לצינוק לעשרות ימים ושאר מיני סיפורים איומים. ככה העברתי שם 96 שעות, עד לשיחרור, ואז הגיע הקטע של השוטר ששיחרר אותי.

אפשר היה לראות את השינאה בעיניו כשאמר לי שאני צריך להגיד תודה שהוא לא היה בשטח כשעצרו אותי. שאלתי: למה? אז הוא אמר לי שהוא היה יורה ב־

לבסוף שיחררו אותי בערבות עצ־מית, והיום אני מחכה להתפתחויות חדשות.

עד כאן סיפורו של נורי על המעשה המחפיר במדיה.

כשמשוה נורי את מה שקורה היום בכפר מידיה עם מה שקרה לשיכטו בשנות ה־50, הוא לא יכול להתעלם מהדימיון. אז, הוא מספר, סילקו את אביו מאדמתו, בהבטחה שיוכלו לחזור לשם תוך שישה חודשים, אבל מאז ועד היום לא השתנה דבר. „בפרשת מידיה הייתי בכנסת, ושוב הורעזתי לראות את חוסר הקשר לאמת! הטילו שם אשמה על תושבי הכפר, כאילו שהם עוקרים בעצמם עצים, ושחוז מזה האדמה לא שלהם אלא של המדינה, ולכן גם העצים לא שלהם.“

שוב שקרים, שיובילו לגזל דומה לזה שפקד את שיכטי. אז מנעו מאיתנו לחזור לקרקע, ורשמו את האדמות כך שכאלו בעליהן נפקדים! תארו לעצ־מם: קודם מסלקים אותנו, ואחר־כך טוענים שאנו נפקדים!“

כל אחד חייב!

כ יום משמש נורי כיוֹר האגודה להגנה על זכויות הברווים, הוא גם חבר מרכז התנועה המתקדמת, ומשמש כנציג לערבים שנפגעו מיחס השיל־טונות.

ב־1979 נעצר בעיקבות אירגון כינוס־מחאה נגד הפקעת־קרקעות בנגב, באמצעות חוק הברווים. חוק שאותו הוא מגדיר כגיועני לכל הדיעות. הוא ישב במעצר 14 יום,

- ✓ הנסיעה באוטובוס מפואר וממוזג —
- ✓ ארוחת בוקר מוגשת באוטובוס —
- ✓ דיילת לשרותך במשך כל הנסיעה —
- ✓ עיתונים חינם בזמן הנסיעה —
- ✓ הפתעות להנעמת הדרך —
- ✓ שייט ביאכטה כולל ארוחת צהרים —

רכב שכור באילת על חשבוננו

למו הזמנה מראש, לא כולל ק"מ ובטוח.

חינם לכל נוסע!!! פוקס הנחות במסעדות, חנויות ומתקני נופש.

חבילת נופש הכוללת 3 או 4 לינות עם ארוחת בוקר בבתי המלון באילת: סונסטטה, לגונה, מוריה, המלך שלמה, נפטון, ספורט, קורל סי, גלי אילת, אדומית ודקל.

עכשיו במחירי מבצע!!!

היציאה בימי ראשון וחמישי בשעה 07.30 מתחנת רכבת צפון בתל־אביב ועוד ציפור! הזמן את הנופש לחודשי הקיץ בחודש מאי במחירי מבצע

פרטים והרשמה: טיולי הגליל:

תל־אביב, רח' הירקון 142 טל': 221372, 225817, 230651, 220819 רח' בן־יהודה 42

ירושלים, רח' בן סירא 3 טל': 02-246858

טבריה, רח' הירדן 10 טל': 067-22660, 067-20550, 067-20330.

זה לא באויר-זה צ'רטרכוס **טיולי האילת**

זקוק דחוף למודעה?

מודפס כון

לשרותך 24 שעות ביממה

38 38 38

לבעלי כרטיסי אשראי בלבד

צל"ש

בלי מורא, בלי משוא פנים

● למחלקת החדשות של הטלוויזיה, שסיקרה השבוע את פרשת השב"כ בצורה עניינית, תקיפה ואינטליגנטית, בלי מורא וכלי משוא פנים. שידורים אלה החזירו את חדשות הטלוויזיה למיטבן.

לחם להמונים

● לאורי פורת, מנכ"ל רשות השידור, שהתעקש והצליח להביא לשידור את רוב מישחקי מונדיאל 86, למרות ההתנגדות להכשילו ולחבל במיכצע.

כל זה בתקופה שהמדינה סערה מפרשות שרדפו אחת את השניה — פרשת רקנאטי, פרשת השב"כ, שביתת האחיות ופרשת פולארד (רשימה חלקית).

מישחקי הכדורגל הצליחו להרגיע חלק גדול מהציבור. הפיתגם הידוע על הכדורגל, שהוא לחם להמונים, הוכיח את עצמו.

צל"ג

מי יודע?

● למחלקת הספורט של הטלוויזיה 16

עורך רועה
היד הארוכה הגיעה

כתבים, אנשי קול, מפקים, פרשנים וטכנאים יצאו למכסיקו, בתקציב של חצי מיליון דולר. את מה שהם שידרו, אפשר היה לראות גם אצל השכנים ממזרח, שלא שלחו למכסיקו אף לא כתב אחד, ולמרות זאת שידרו את כל מישחקי המונדיאל.

מחלקת הספורט לא הכינה שום כתבת צבע על מכסיקו, על האווירה ברחובות, על האוהדים, על אימוני הנבחרות, על המתח שבין הקבוצות השונות והאוהדים שלהם, ובכלל על מכסיקו סיטי.

זכה לפני הגמר

במערכת הרדיו בירושלים ערכו טוטו על אליפות העולם בכדורגל. הוא נערך אחרי הסיכוב הראשון של מישחקי גביע העולם במכסיקו.

כל עובר שביקש להשתתף בטוטו תרם 10 שקלים. הניחוש הנכון: מי יהיו שתי הקבוצות שיגיעו לגמר, ומי מהקבוצות תזכה באליפות. כבר לפני שבועיים ידע **מוטי עמיר**, עורך הפקה של יומני החדשות, שהוא היחיד שניחש נכון.

אף לא אחד מ-35 המשתתפים בטוטו ידע לנחש שגרמניה וארגנטינה יגיעו לגמר. עמיר זכה ב-300 שקלים.

על נבחרת גרמניה הימרו גם **גדי סוקניק** ו**מנחם פרידמן** מהרסק הכלכלי. ואילו רוב המשתתפים ניחושו שהנבחרות שיתמודדו בגמר יהיו בראזיל ודנמרק. בין מי שלא ניחשו נכון אפשר למצוא גם את **מאיר איינשטיין** המעביר בכל שבת את מישחקי הכדורגל מהמגרשים.

נוקם ונוטר

מאז מיכתבה המיכה הפומבי במנהל הרדיו, שהתפרסם באחד העיתונים, מקפיד **גירעון לבי ארי** לקדם את כותבי המכתב ולהתעלם מאלה שלא הסכימו לחתום. אחד הקורבנות הפעם: **יורם אבגר**, עורך ומפיק הבוקר הזה. שטען כי המכתב הוא חנפנות חסרת תקדים, והוא לא מוכן ללקק למנהל הרדיו.

אבגר, שנחשב בקרב ככירים ברדיו כמפיק מיקצועי מעולה, היה שנים רבות במערכת יחסים טובה עם המנהל.

השבוע, בטקס בריית המילה לירדן, בנו של **משה נוסבאום**, כתב הרדיו לענייני בית הנשיא, התעלם לביארי מאבגר באופן מופגן. לבי ארי הסתובב בין המוזמנים, חייד לכולם, אמר שלום לכבי לחברים, ואילו מכירת השלום של אבגר התעלם.

קורבן נוסף הוא עורך יומן הערב, היום הזה. **גלעד שר**, גם שר זוכה ביחס צונן מן המנהל. לביארי, הידוע כמנהל מיקצועי המתערב בכל דבר הקורה ברדיו, מתקשר לברר מה יהיה ביומנים, ואחרי זה גם מתקשר לומר אם היומנים היו בסדר לטעמו. מזה כמה שבועות הוא מתעלם משני עורכי היומנים ברדיו, ואינו פונה אליהם כלל.

במערכת הרדיו בירושלים, המתחלקת עתה לחותמים ובלתי-חותמים, מרגישים אי-החזותיים

את הסידרה עורכות **ציפי גון-גרסו** ו**רחל בורטה**, וינחו אותה מפקד גלי צה"ל **נחמן שי**, ופינחס עירן.

מאחורי המירקע

עזרה לאחימאיר

ביום שני השבוע רעשה וגעשה הכנסת. נדונו ארבע הצעות איאמון בממשלה על פרשת השב"כ. שרי הממשלה הגיע בהרכב מלא, והתחרו שם היתה שהנה סוף-סוף קורה משהו דרמאטי בכיתה מחוקקים.

גם בטלוויזיה הבינו את חשיבות המאורע. **יעקב אחימאיר**, הכתב הפרלמנטרי, ביקש עזרה. הוא הבין שכיום כזה לא יוכל לסקר לברו את האירועים שרדפו זה את זה. לעזרתו הגיע, במיוחד מתל-אביב, **דן רביב**, הכתב לענייני מפלגות. רביב, שבא עם צוות מיוחד, סיקר את ישיבת סיעת הליכוד, שהיתה סוערת וקשה. גם צוות של הטלוויזיה בערבית הגיע באופן מיוחד לסיקור האירועים.

אלי ניסן — יחסי ציבור

אלי ניסן, עורך מבט של מוצאי-שבת, הוא מחסור-עבודה בטלוויזיה. כך התברר השבוע, כאשר הופיע ניסן בוועדת-הכלכלה של הכנסת, לצידו של נציג השילטון המי

עורך ניסן

מה אתה עושה כאן?

קומי. הוועדה דנה בהצעת-החוק לטלוויזיה בכבלים. לשאלת יושב-ראש הוועדה, אליהו שפיר, זר, מה הוא עושה בוועדה, התפתל ניסן וענה במבוכה, כי הוא מייצג את השילטון המקומי כאיש היס-ציבור.

עוזר אבגר
אין שלום לרשעים

בניקמתו של לביארי. **מאיר איינשטיין** הכתב הכלכלי ו**דויד זיסוביץ**, הכתב הפרלמנטרי, לא חתמו. ויסוביץ כבר הרגיש, בסככי-המינויים האחרון ברדיו, פסח המנהל על הכתב מהכנסת.

נוסף לכל הצוותים והכתבים, הגיע צוות נוסף, של יומני-השבוע, עם הכתב **דן סמלמן**. אלה באו שלא לסיקור שוטף, אלא כדי לעשות כתבת צבע לליל-שבת.

בתוככי הרשות

פורת נסע ללמוד ולבלות

מנכ"ל רשות השידור, **אורי פורת**, יצא לאנגליה, לעצרת הכללית של שירות השידור האירופי בברמודס, המתקיימת אחת לשנה. המנכ"ל יצא לפגוש את המנכ"לים של תחנות-

כתב אחימאיר
איך לסקר דראמה

הטלוויזיה באירופה. הם ידונו שם בבעיות המשותפות לכל התחנות: חילופי-תוכניות, בעיות עם לוויינים, קשרים מסחריים בין התחנות, ועוד. מייד אחרי העצרת, מתכוון פורת להמשיך במסע-העבודה. הפעם ללונדון, לפגישה עם החבר רה המיסחרית של הבי-בי-סי, ללמוד את השיטות המסחריות של התחנה הממלכתית הבריטית. הוא רוצה ללמוד כיצד לפתח את המכירות כמקור-הכנסה נוסף, גם לטלוויזיה הממלכתית הישראלית. אך עבודה בלי הנאה לא תיתכן. ללונדון יגיע בנו הצעיר של המנכ"ל, והם ימשיכו לבלות בבריטניה בעוד שבועיים. פורת הבטיח שכאשר יחזור לארץ, יחליט מי יהיה עורך-מבט. העורך הנוכחי צריך לסיים את כהונתו בתחילת אוגוסט.

רנית אנטלר

בן או בת – זאת השאלה

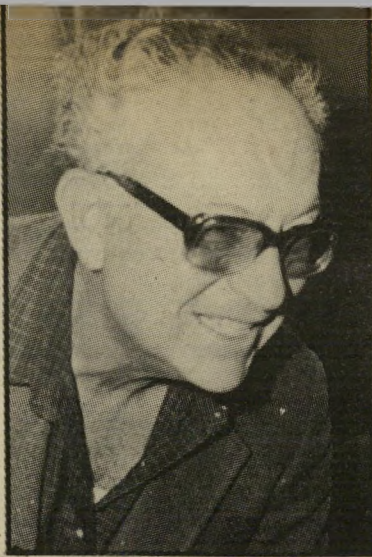
תתבצענה בבית-החולים הקריה. פשוט מפני שבית-החולים ממוקם בדיוק מול מקום העבודה שלהן. ג'ורדי ניר-מוזס ונעמי סנדרסון תוכלנה לעזוב את השולחן שלהן בדיעוה אחרונות וללכת ברגל לחדר-הלידה. ג'ורדי ונעמי תלדנה את ילדן השני, אח או אחות לנימרוך ניר ולאדם סנדרסון. שיהיה במזל טוב לכולן.

אני מקווה שהאחיות חוזרות לעבודה תקינה, כדי להתחיל להתארגן למבול הלידות העומדות לרדת עלינו כמו גשם בחורף. הראשונה העומדת בתור לחדר-הלידה היא הרוגמנית גבוהת-הקומה **סיגל אס**, המחכה ללידת ילדה השני. אחריה תלד **ורדה נוגה**, אחת מחברות להקת סקסטטה, השרה כיום בלהקה של בעלה המוסיקאי, **אורי ששילמן**.

בעוד ארבעה חודשים תגיע לחדר-הלידה גם **כרמלה זילברמן**, שתלד את ילדה השלישי, וביתניים היא מנצלת את זמנה בהכנות לקראת הלידה. ההכנות של כרמלה כוללות קניית קסטטידיאן, המלמדת איד מחתלים ילדים ורוחצים אותם ומאכילים אותם. את הקסטה קנתה כרמלה במתנה לבעלה, **זאביק**, כדי שייבט בה בין מישחקי הכדורגל וילמד איך להיות אבא חדש.

מייד אחרי כרמלה תגיע לבית-החולים **ירדנה ארזי**, שתלד ילד ראשון לעצמה ולבעלה **נתן תומר**. המעריצות של ירדנה מקוות מאוד שהיא תלד בת, כדי שבעוד 30 שנה שוב יסתובב משהו כליכך יפה במקומותינו. בסוף השנה עדיין לא ברור באיזה חורש תגיענה לחדר-הלידה **סילביאן**, אשתו של **מנפרד ביץ**, שכבר ילדה לו בן אחר לפני שלוש שנים, ועכשיו עומדת לעשות אותו אב בפעם השנייה מסידרה ב'. מסידרה א' יש למנפרד שני ילדים גדולים.

באותו זמן תגיע לבית-החולים **זהבית חסידוב**, אשתו של **דני חסידוב** מבנק דיסקונט. בעבר התייאשו מלהביא ילד לעולם, ולכן לקחו אחד מבראזיל, ועכשיו כשהילד גדל בביתם, היא עומדת ללדת ילד משלה. ואחרון-אחרון חביב, שתי לידות שבועדיא

פרופסור דן פטניקין
– ואשת חברו הטוב ב'

בדרגה ובעוד דרגה, ולבסוף היה פרופסור. היו להם הרבה חברים, הם יצאו לבלות והיו להם חיים ממש טובים.

אלא שבין החברים היה שוב וגיחברים הכי טוב. אלה היו הפרופסור **יורם בן-פורת** ואשתו **ננטע**, שגם הם נשואים הרבה שנים, וגם להם יש שלושה ילדים וגם להם יש בית יפה וחברים וחיים טובים. שני הזוגות נפגשו הרבה מאוד, ונהנו מאוד האחד מהשני. במיוחד נהנו ברנו ונטע, זה מחברתו של זה. הם אפילו תכננו לערוך בר-מיצוה משותפת לשני הילדים של שני הזוגות, שהם בני אותו הגיל. כל זה היה לפני שנתיים. אחרי רומאן ממושך החליט מיכאל ברנו שזה לא בסדר מצידו, שהוא מרמה את חברו הטוב, והוא החליט לגשת אליו ולספר לו את האמת. נטע ניסתה לשכנע אותו שלא לספר עדיין כלום, אבל ברנו הרגיש שהוא לא בסדר.

יום אחד נפגשו שני החברים, מיכאל ברנו ויורם בן-פורת, בכניסו בבוסטון. בין הרצאה להרצאה לא יכול היה ברנו להתאפק עוד, והוא לקח את יורם לשיחה, שבה סיפר לו שהוא מאוהב בנטע, ונטע אהבת אותו.

יורם בן-פורת נדהם. הוא חיכה עד שנגמר הכינוס, וטס הביתה. בבית הוא אמר לנטע שהוא יודע מה קורה, והציע לה להתגרש.

בבית-הדין הרבני בירושלים עדיין פתוחים שני תיקי הגירושין. ביתניים גרה הרכיעייה בארבע דירות. עופרה ושלושת הילדים נשארו בבית, ומיכאל ברנו גר בדירה שכורה. בצד השני, יורם בן-פורת נשאר בדירה שלו עם שלושת הילדים שלו, ונטע שכרה דירה. ששת הילדים של שני הזוגות נמצאים כל הזמן בדרך מאמא לאבא ובחזרה.

אומרים לי שגם עכשיו נוף הפרופסור פטניקין בתלמידו ברנו, אבל אני כנראהם שלא מכין ככלכלה, אבל מכין בגירושין, לא מבינה מה הקשר בין אהבה לכסף.

מה נגיד על הנגיד?

באמצע שנות ה-50 בלטו בחוג לכלכלה באוניברסיטת-ירושלים שני סטודנטים צעירים ומוכשרים מאוד. האחד היה **ג'ורא חנוך**, שהיה כבר נשוי עם **עופרה**, בוגרת בצלאל. השני היה **מיכאל ברנו**. הפרופסור דן פטניקין שם עין על שני

פרופסור מיכאל ברנו
אשת חברו הטוב א'

הסטודנטים שלו, שהתמחו בצד המתימטי של הכלכלה וקירב אותם מאוד. ברנו אף הצליח לקבל מילגה לאוניברסיטה באנגליה ונסע לשנה. כשחזר ארצה הוא התקשר כדבר ראשון עם חברו הטוב, ג'ורא חנוך. ג'ורא הזמין את מיכאל ברנו לגור איתו ועם אשתו, בדירה השכורה שלהם בטלביה. בת שני החודשים, עד שימצא לעצמו דירה. ואומנם, אחרי זמן קצר שכר ברנו דירה ועבר אליה, אבל הוא לא שכח את חבריו הטובים והמשיך לבקר אותם.

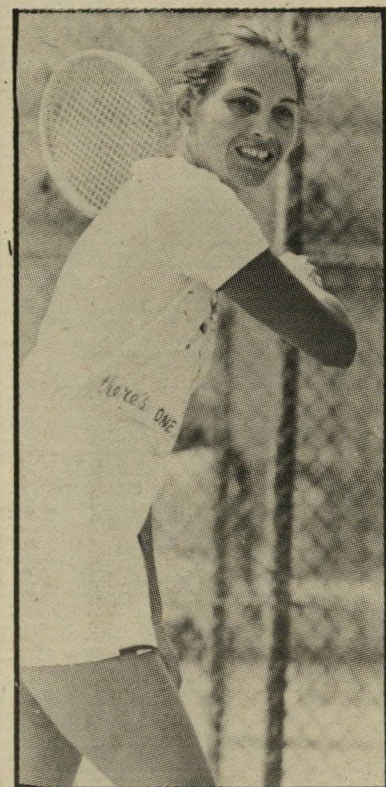
מרב ביקורים התאהב ברנו בעופרה, ועופרה התאהבה בו. הפרופסור פטניקין שמע על סיפורי האהבה הזה ומייד קרא אליו את ברנו ונוף בו. אבל הנופה לא עזרה. ברנו רצה בעופרה, ועופרה רצתה בברנו. ג'ורא חנוך הבין שאין לו מה לעשות סקנרלים, והוא אמר לכל מי שרצה לדעת שממילא הנישואין שלו בנייהשנתיים עם עופרה לא כליכך הצליחו, ולכן הוא מוותר. עופרה ומיכאל ברנו נישאו לפני 28 שנים. כמשך הזמן נולדו להם שלושה ילדים, הם בנו בית יפהפה, עופרה קישטה אותו, ברנו עלה

אין חתונה

בפעם המאה אני אומרת לכם שאסור להיעדר מהארץ אפילו לשלושה ימים. בפעם האחרונה שנעדרתי מכאן פירסם איזה עיתון **שרונית ברודי**, גרושתו של **טל ברודי**, עומדת להינשא לכדורסלן **ג'ק צימרמן**.

כשהגעתי ארצה עטו עליי כל מחפשי הרכילות ושאלו אותי הרבה שאלות על הנישואין האלה ומה אני יודעת עליהם. כליכך התביישתי שאני לא ידעתי בכלל שהם עומדים להינשא, עד שטיילפנתי לראש השפונים שלי ואמרתי לו שתוך 10 דקות ימצא לי את רונית ברודי. אומנם לקח לו 15 דקות, אבל הוא גילה אותה כשהיא עובדת בחנות של גלי בקניון-איילון.

מייד עשיתי דרינג-דרינג לרונית, ושאלתי אותה איפה החתונה. "איזה חתונה?"

רונית ברודי
מבסוטיט שהוא מבסוט

"החתונה שלך ושל ג'ק צימרמן."
"אין שום חתונה כזאת!"

"אבל היה כתוב בעיתון שאתם מתחתנים!"
"נכון שהיה כתוב. אילו היה לי כסף וזמן, הייתי תובעת את העיתון על הוצאת דיבה. אבל אין לי זמן וכסף, ולכן אני לא תובעת. אבל חתונה אין."

"למה אין?"

"ג'ק נמצא בארצות-הברית כבר כמה חודשים, ואני נמצאת כאן. ראית כבר זוג שגר בשתי ארצות רחוקות, ומתחתן?"

"אבל היית לא מזמן בארצות-הברית! ראית אותו?"

"אני הייתי בניו-יורק וגרתי אצל חברה שלי. אין שום חתונות."

"וגם לא תהיינה איתו?"

"מה אני יודעת מה יהיה בעתיד?"

"ואיך היחסים שלך עם טל בזמן האחרון?"

"יחסים טובים מאוד."

"שמעתי שיש לו רומאן."

"יש לו הרבה רומאנים, והוא מבסוט, וגם אני מבסוטה."

ירדנה ארזי ובעלה נתן תומר
כולן מתייצבות –

מנפרד ביץ ואשתו סילביאן
– בדלת חדר-הלידה

דני חסידוב ואשתו זהבית
– והתור מתארך!

שרה ומיכאל סלע
איתן הם אכלו

מרדכי מאיר
ומי גיצחה על היאכטה?

ושתייה כיד המלך ו-45 בלונדיות רזות, ש
נשותיהם של השחורחים השמננים.
ואחרי כל זה עוד אומרים שיש רעב בעול

נעצב אל קיבו. אז דוקה מתנחמת בחיקו ש
הילל דוראי, הממונה על הכנסות-המדינה
וקובי מתנחם אצל חברו וידידו, מיכה שגריי
שהפך בזמן האחרון למנחם-גרושים.
ולמה אני אומרת את זה? כי ברנע שמכי
שגריי גומר לנחם את קובי יציב, הוא מתחי
לנחם את אלי גיל, בעל הבית האדום בדר
לירושלים, שהתחתן עם יעל אדלר הצעיר
מגלי צה"ל ועוד לפני שייבשה לו הלשון מהאוכ
והמשקאות כחתונה שלו. כבר הוא התגרש. חבר
הערביים של אלי גיל הסבירו לו שלפי הד
המוסלמית הוא בכלל לא גרוש, כי אצ
המוסלמים צריכה לעבור לפחות שנה מהחתונה
ועד לגירושיו. אבל אלי הוא יהודי, ולנ
הגירושין תופסים.
הגרש הטרי השלישי בירושלים הוא עוז
ילון, אישה-מכירות של חברת טאוור-איי
שנפרד עכשיו מאשתו מזה שנים רבות, הפסל
תירצה ילון.
ובזאת תמו גירוש-ירושלים לשבוע זה. אמ

החליטה וייראן, בתו, שכסף, כמו זבל, טוב רק
כשמפורים אותו בכמויות. ברנע שהיא הכינה את
הרבר הזה, היא הלכה למישרד מסוים בלונדון
ושאלה מה שם היאכטה הכי יפה בעולם. אמרו לה
ששם היאכטה הוא סייגוד(אליהם). וזו נתנה
צ'ק, קבעה תאריך ומייד שבה ליד הטלפון כדי
להזמין 120 איש ואשה הכי עשירים ומפורסמים
בעולם. כדי לארח לה לחברה, כשהיא תעלה על
היאכטה המפוארת לעשות איתה סיבוב ימים.

היא הזמינה את כל ידידיה הקרובים, ביניהם
עשירי אנגליה, מכובדי אנגליה ופייהעולם,
ואפילו שני זוגות ישראליים מפורסמים, הפרו
פסור מיכאל סלע ורעייתו שרה, וכן הארון
מרדכי מאיר ומזכירתו אורה בהרב.

לפני שכולם עלו לספינה, הם קיבלו דף-
הוראות. אחת ההוראות הראשונות היתה שאסור
לאף אחד לדבר עם עיתונאים ולספר להם מה היה
בספינה ומה אכלו ומה שתו ואיך התלבשו וכל
השאר. חוץ מזה היו הוראות מאוד קפדניות
בקשר ללבוש. שבוע התענוגות חולק לשיבועה
צבעים ונושאים. ביום הראשון התבקשו כל
הנוכחים להתלבש רק בצבע לבן. ביום השני
התבקשו להתלבש בכגרים בצבעי השחור-אדום,
ביום השלישי תילבושות של פיראטים וצוענים,
וכך הלאה וכך הלאה.

ביום העליה לספינה עלו עליה 120 איש
ואשה, ועוד 240 ארגזים מלאים בכגרים בכל
ציבעיהקשת. למי שלא הספיק להם, העמידו
לרשותם שתי קבניות מלאות בכגרים.

השפיון שלי, שהתחפש כעוזר למכונאי, סיפר
לי שהאונה שטה בסך הכל מונציה לכריתים,
וחלק מהזמן הוא היה עסוק מאוד בעבודתו, ולכן
הוא לא ראה כל מה שהיה שם, אבל הוא שמע איך
האנשים אומרים אחד לשני שזה היה שבוע כלתי
נשכח עם אנשים בלתינשכחים ואוכל טוב

אלי גיל
גרושים, גרושות

דולצ'ה ויטה על המים

לאישהעסקים הידוע צ'ארלס קלור היה
הרבה כסף, והיו לו גם שני ילדים, בן ובת.

אורה בהרב
מה הם לבשו?

כשנפטר קלור, הוא הוריש את הכסף לילדיו,
ומאז הם חיים בנוחיות יחסית.
כל זה עד שיום אחד, לפני כמה חודשים,

אשה אידיאלית עם פתק

כבר שנים שבכל כמה חודשים מארגנים בכל
מיני מקומות בעולם תחרויות-יופי לנערות
צעירות. אז נכון שהן כולן נראות טריות מאוד,
ולפעמים אפילו בתוליות. אבל אחרי-כך, כשכא
תור הדיבורים, יוצא שכולן חובכות קריאה וטנים,
ורוצות לעזור לאנשים וגם להיות דוגמניות
ולגדל שלושה ילדים.

נראה שלשופטים של תחרויות-היופי נמאס
מהסיפורים האלה, והם החליטו לעשות תחרות
יופי לנשים של ממש. כלומר אשה, לא פרגית,
נשואה, אם לילדים, בעלת מיקצוע, בעלת
השקפת-עולם ועוד דברים שעדיין לא קיימים
אצל בנות ה-17.

תחרות כזאת עומדת להיערך בקרוב בהר
נולולו. כדי לחסוך בזמן ובכוח-אדם ביקשו
מארגני התחרות מנציגים בכל ארץ למצוא להם
את האשה האידיאלית של ארצם.

החיפוש החלו לפני שלושה שבועות. היו 10
מועמדות. ראו את כולן, שוחחו עם כולן, ראו
אותן מתפקדות כעקרות-בית, כרעיות, כאמהות
וכנשים. אחרי כל השיחות וההסתכלויות נבחרה
האשה האידיאלית למדינת-ישראל. נבחרה
הדוגמנית פינצי מור, רעייתו של עמנו ואמס
של דן, טל ומאי הקטנה.

פינצי, שיש לה ווגינגליים מדהים, גיורה
משגעת, פנים יפות, כלב ענק, גינת-גן יפהפה,
דירה מטופחת, בייאי בצרפתית, שימחת-חיים
והצלחה בעבודה, תוכל לייצג אותנו בכבוד גדול.
אני בטוחה בזה.

טילפנתי לפינצי כדי לברך אותה על הבחירה
ולשמוע ממנה מתי היא נוסעת. אבל פינצי אמרה
שביתניים "אין תגובה". איך שהן נבחרות, הן
נעשות גם פוליטיקאיות. שיהיה.

מועמדת פינצי מור
לא פרגית

כנראה משהו באוויר

אה, איזו עיר היא ירושלים! תישעה קבין של
יופי ותישעה קבין של קרושה, ותישעה קבין של
תחנות-אוטובוס שרופות, ועכשיו מסתבר שגם
תישעה קבין של גירושין.

קובי יציב, מנהל אגד תיור בירושלים,
ואשתו דולה, שהיא מפעילות מפלגת-העבודה
בעיר-הקודש, חיו להם בנחת וגידלו שתי בנות
לתיפארת. בת אחת כבר נשואה והבת השניה עוד
לא.

אז עכשיו, אחרי כל השנים האלה, הם החליטו
להתגרש.
שמעתי שאחרי הפרידה, כל אחד מהם קצת

פסטיבל ירושלים

זאנוסי – מה קרה?

מדוע נעדר הבימאי הפולני

אחת ההודעות המאכזבות של הפסטיבל היא ביטול ביקורו של הבימאי הפולני החשוב כז'יז'ף זאנוסי בירושלים, לרגל הצגת סרטו שנת השמש השקטה.

מתחילה היתה תוכנית הביקור מוזרה במיקצת – יממה אחת בלבד. האם כראי כל המאמץ?

שנת השמש השקטה.
סרם הגיעה השעה

התבקשה השאלה. התשובה היתה שלילית. איש מבוקש כמו זאנוסי, העוסק תמיד, והמצליח לתמרן בחופשיות בין פולין למערב, לא יצליח לספק את סקרנות הקהל והעיתונאים במשך יממה קצרה אחת. זאנוסי – אינטליגנטי, חלק לשון, מוכשר לבימוי, רוב סרטיו לא נראו בישראל, לבר מחוזה נישואין – דילג השנה בין חמישה פסטיבלים מערביים, כשבנוציה היה נשיא חבר-השופטים, ובלי כל ספק גם הגבר הלבוש בהידור הרב ביותר שם.

זה שנים רבות שהוא מביע בשיחות, פרטיות כמו, את רצונו לבקר בישראל, בנימוק שיש לו כאן חברים רבים, אבל השעה עדיין לא כשרה לכך. כנראה שהיה בפילם פולסקי מי שחשב שעדיין לא הגיעה השעה.

תדריך

חובה לראות:

תליאביב: שואה, הטנגו האחרון בפאריס, שיגעון של לילה, נשיקת אשת העכביש, ראן, זיכרונות מאפריקה.

ירושלים: מנטזה, הכבוד של פריצי, שיגעון של לילה, זיכרונות מאפריקה.

חיפה: מסע-עסקים של אבא, נשיקת אשת העכביש.

תליאביב

*** **שואה** (המוסיואן, צרפת) –

המומלץ ביותר הוא להקדיש ליצירה ייחודית זו יום שלם, ולהתפנות מעיסוקי-חולין שיגרתיים כדי לרכו בה את כל תשומת-הלב. באופן מפתיע לא קשה לצפות בתשע וחצי השעות של תחקיר מועזע זה, הפותח אפיק חדש בייצורו של הקולנוע כאמנות תיעודית בעלת כוח אירי. אם אין אפשרות טכנית להקדיש לכך יום שלם, או שפיסית המשימה נראית קשה לביצוע, מוטב לראות את שני החלקים בסדר הטיבעי שלהם (ראשון ראשון ואחרון אחרון). בהפסקה קטנה ככל האפשר, להוכיח – קלוד לנצמן אינו משתמש באף מטר של סרטי-ארכיון ולא בתמונות וזוועה מן הארכיון. הוא מראיין יהודים, פולנים וגרמנים על הפרטים הטכניים של תהליך ההשמדה. זהו הרגע החשוך ביותר בתולדות הא-נישות, ואין קרן אור של תיקווה כדי להאירו.

*** **שיגעון של לילה** (גת, ארצות-

הברית, מוצא גם ברוך, ירושלים) – מרטין סקורסיה בסאגה לילית אורבנית, כשיבוורו המרובע הממוצע מוצא את עצמו מרחף בסיום. הרבה המצאות מטורפות, חוש הומור מקאברי ומישחק לשרות הבימאי.

עדה פיינר

דאדלי מור – צעצוע עם נשמה מעץ

ההצגה מרובות צעצועים ציבעוניים, שגם הם מזכירים את העידן הטרום-סמילברגי, כשצעצוע היה בעל נשמה של עץ ולא בעל שכל של מחשב.

צעצועים שלא

הלכו לישון

סנטה קלאוס (פאר, תליאביב). ארצות-הברית: קומדיה מאני טאסטית עם מוסר השכל שלילי-דים יהיה קל מאוד להזדהות איתה. הטוב הוא טוב והרע הוא רע – ואינאפשר להתבלבל ביניהם.

סיפור על זקן חביב ונדיב, שהפך להיות סנטה-קלאוס בן האלמוות ועבודתו מתחילה לעיין אותו. הוא מחפש לו יורשים בקרב יצרני הצעצועים האגדתיים, המשרתים לידו, אבל אלה כבר נגועים בחולשה אנושית ידועה ומוכרת לכל – הקינאה. וכך, אחד מהם (דאדלי מור) מוכר את נפשו לשטן, בדמות יצרן צעצועים שאינו חושש לסכן את שלום לקוחותיו הצעירים, ובלבד שיוכה בדמי-הכיס שלהם, כמו באגדות חינוכיות (והמפיקים איליה ואלכסנדר זלקינד מקפידים תמיד שהאגדה אכן תהיה חינוכית ואופטימית – ראה סופרמן) מנצחים תמיד הטוב, הצודק והנדיב. בביטחון מוחלט שעדיין יש תיקווה להראות לילדי העולם גיבורים מרתקים, ולא בסיגנון ראמבו, השקיעו השניים 75 מיליון דולר בסרט, שהפך בכך להפקה היקרה ביותר בעולם. אבל אין טעם לחשב בו טריקים סופר-סופר על פני סופרמן – גם כאן עפים באוויר באותו סיגנון, מה שנחמד ביותר לעיניים הם צמדי הצבאים החינניים, אמיתיים, מחוות החיות שבהוליווד, הרתומים למירכבתו של סופר-סנטה-קלאוס, וגונבים את

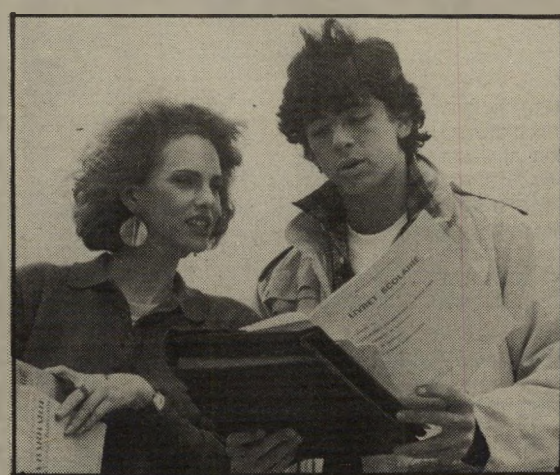
אותך זה

מצחיק?

המורים בזיג זג (אסתר, תל-אביב, צרפת) – בחזור האינפורמטיבי המועבר אל העיתונאים כדי להחכימם בכל הנוגע ליוצרי הסרט

וכוונותיהם מצוטט מר ידידיה דולנה, התסריטאי בן ה-63. להשתולל אין פירושו שלא לחשוב, אלא להיפך. בסרט זה המורים הם דיאנמיים, מנסים לשנות דברים, לדחוף להבראת המוסד הקרוי חינוך, אך בסופו של דבר הם נזרקים החוצה – בעוד שכל האחרים, הבינוניים, הפחות מעניינים ומוכשרים, אף אם הוצאו לזמן מה, הם חוזרים ומשתלבים במערכת. להשתולל אין פירושו להפסיק לחשוב, אך לחשוב אין פירושו להפסיק לצחוק, לפיכך סרט זה אינו מיועד לשונאי צחוק, לסנובים ולסופר-חכמים, למזלזלים, לפחדנים ולוותרנים ולעצבניים.

זהו באמת אליבי יוצא מן הכלל. מר דולנה הודף באלגנטיות כל מי שסירט, על ארבעה מורים צעירים, המחוללים מהומה בבית ספר פרובינציאלי, לא ימצא חן בעיניו. אבל מה לעשות, לראות ארבעה מורים צעירים חרמנים, הממציאים תעלולים כדי לרפוק מורים אחרים, דוגמת פיצוץ במעבדה המנטרל כמעט לצמיתות את המורה לכימיה (שאגב – הנלענות שלה נובעת מדמימה המפתיע לגיבורה ואנדרית בעלת גינונים ינארי נאציים), או מישחקי קלפים קולניים בסופריה, ארבעת השח-קנים הראשיים, פטריק ברואל, מאבדים לוקיני, לוראן נאמלון

פטריק ברואל ויולנדה גיו – לא לעצבנים

וכריסטוף בורסייה משתדלים להיראות משועשעים מעצמם, בערך כמו המתחכמים של מ'איש, אבל הרעיונות של הבימאי פטריק שולמן (נושא באחריות להיט המפתיע של 1983 – סיפור בזיג זג) לוקים בחוסר-מקוריות מדהים, מה לעשות, כנראה שבין להצהיר על כוונה להצחיק לבין הצחקה של ממש באמת עוד יש הבדל.

הסופרג'יסטיות

והפריג'ידיות

הבוסטונים (אורלי, ארצות-הברית): לרומאן של הנרי ג'יימס היו כל הנתונים להפוך מבחינה פוליטית למשהו בנוסח אדומים.

ומבחינה אקסוטית למשהו בסיגנון זיכרונות מאפריקה – אבל הוא נידון לכליה איטית, יבשה, אם כי מפוארת מאוד. הבימאי ג'יימס אייבורי (חוס וואבק) הוא מומחה להפיכת עלילה אקסוטית לספור מייגע בעל דיאלוגים ארוכים ומשמעמים. כך קרה לסרטו הקודם, אף שהיו בו שחקניות מחוננות כמו גולי כריסטי וגרטה סקאקי, וכך הוא עושה גם כאן. בסינרם של כריסטופר ריב, ואנסה רדגרייב וג'סיקה טנדי, הסיפור: ואנסה רדגרייב, פעילה סופרג'יסטית שרומה על רקע בוסטון של המאה ה-19, נלחמת על נפשה של ג'סיקה טנדי, בתפקיד נערה שניחנה בסגולות ריפוי על-טבעיות, כדי לקדם את העניין הפוליטי של אבידות השיחור הנשי. כריבה הגדול הוא כריסטופר ריב, שיש לו מושגים אחרים על העתיד שהוא מכין לווריה טאראנט – זה שמה של נערת-המדינה, שתי הנשים נודדות מבוסטון דרך קייפ-קוד לגניוורק, כשקהל של אלפים מהפוסט מכוה המיסטורי של הנערה, ההופך לכוח פוליטי ממשי, אלא שהעולם הגברי מנצח. נהנה מאי שפיותה ומקנאותה המפוקפקת של הסופרג'יסטית

ואנסה רדגרייב וג'סיקה טנדי – המייגעות

המושבעת, המשוחקת באופן גרוע ופריג'ידי להפליא על-ידי ואנסה רדגרייב.

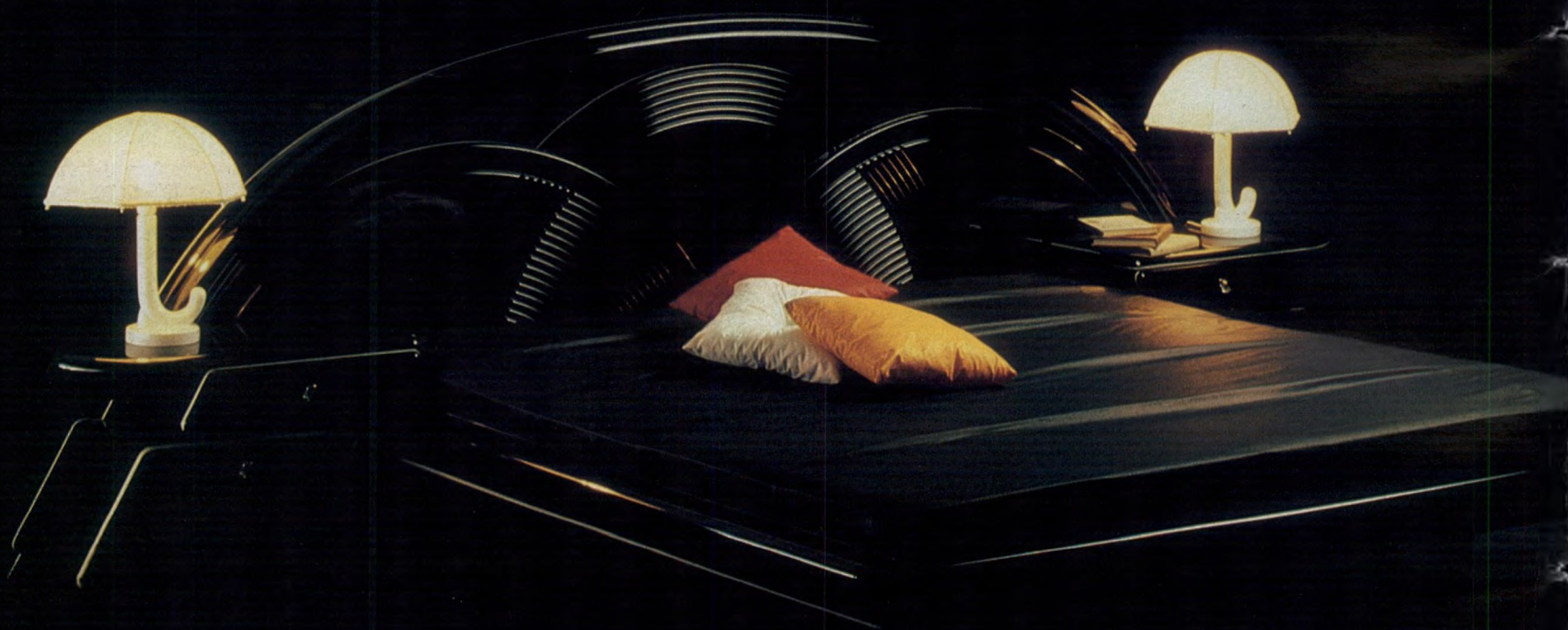

GIROLETTI®

הם כותבים את התנ"ך של חדרי המיטות בעולם. כל שנה מחדש.

שאלה: כיצד תופשים עמדת מנהיגות בעיצוב ובמכירות חדרי שינה בעולם מבלי לייצר דבר ולו חצי דבר? תשובה: גירולטי. חברה איטלקית אשר מטרתה אחת: להפיץ בעולם, בכל שנה, את החדש והמשובח שבחדרי השינה של אירופה. כיצד מבצעים זאת הלכה למעשה? מעסיקים עשרות מעצבי פנים איטלקיים ושולחים אותם לסרוק יצרני חדרי שינה בגרמניה, צרפת, בלגיה, סקנדינביה וספרד.

לאחר ביקורות איכות קפדניות וסיווג על פי סיגנונות, בונים קטלוג מפואר הנשלח אל הטובים שבבתי הכל בו לרהיטים בעולם. זהו התנ"ך של קנייני חדרי השינה ברחבי תבל בישראל מיוצגת גירולטי ע"י בית מרס. על שטח תצוגה של 2000 מ"ר תמצאי יותר מ-60 דגמי חדרי שינה בכל סגנון. כולם של גירולטי וכולם דגמי '86. את עוד בבית?

תל-אביב — הרצל 158 • חיפה — הרצל 52 • באר שבע — דרך חברון 4 • ירושלים — הרצוג 61

בית
מרס

המחיר 2.50 שקל חדש (כולל מע"מ)

מאיספר 2548

ב"ה סיון תשמ"ו, 2.7.1986

העיתון הזה

הנפאריש

